

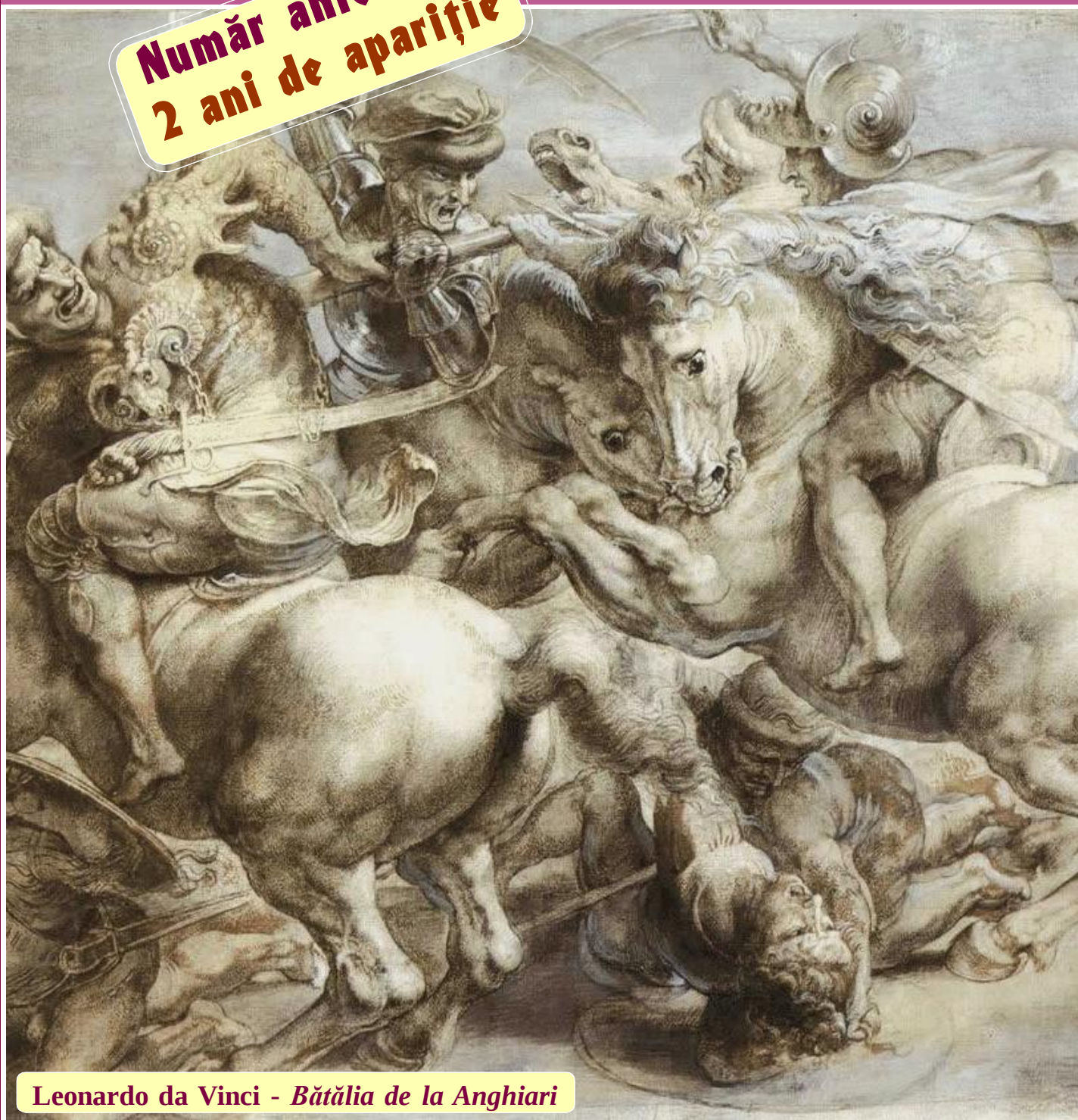
Fondatori: Al. Florin Țene, N. N. Negulescu, Doina Drăguț, Janet Nică

Constelații 5 dianmantine

Anul III, Nr. 8 (24)
August 2012

Revistă de cultură universală,
editată sub egida Ligii Scriitorilor Români

**Număr aniversar
2 ani de apariție**

Leonardo da Vinci - *Bătălia de la Anghiari*

Sumar

Al. Florin Țene , În literatură au învins scriitorii canonizați de regimul comunist	pp.3,4
George Popa , Metafora universală	p.5
Janet Nică , O pinie, două pinii	p.6
Iulian Chivu , Referenți și referințe în judecata politică de valoare	pp.7,8
Octavian Lupu , Confuzia identității regionale și lipsa unei reale conștiințe europene ..	pp.9,10
Florin Măceșanu , Leonardo da Vinci	p.11
Ionuț Caragea , Constantin Frosin, scriitorul de geniu care deranjează ordinea valorică într-o țară care îi datorează recunoașterea și aprecierea totală	pp.12,13
Boris Marian , Borismarianisme	p.13
George Filip , Era poezilor	p.14
Marius Chelaru , Când cauți sfârșitul lumii Cuvântului	p.15
Valeriu Tănăsă , Călugărul Nicolae Steinhardt - Apostolul Fericirii Sublime	p.16
Valentin Marica , Rosturi și înțelegeri	p.17
Emil Bucureșteanu , Marinarul	pp.18,19
Mihai Tudor , Căutări spirituale	p.19
Livia Ciupercă , Simfonia privirii în poezia lui Corneliu Antoniu	pp.20,21
Leonid Gheorghian , Codul lui Da Vinci și... Inelul pierdut	p.22
Ali Podrimja , Versuri	p.23
Valentina Becart , Să am de unde curge veșnic... ..	pp.24,25
Adrian Botez , Versuri	p.26
Dumitru Ichim , Versuri	p.27
Dumitru Velea , Judecata apei sau salvarea prin poezie	pp.28-31
Menuț Maximilian , Răstignit pe Cuvinte ...	p.32
Dan Lupescu , Concordia - Brand de platină iradiind bucuria	pp.33,34
Mihai Știrbu , Mihail Sadoveanu și Valeria Mitru	pp.35,36
Vali Nițu , Versuri	p.36
Corina Diamanta Lupu , Daniela	pp.37-39
George Ioniță , Versuri	p.40
Sergiu Găbureac , Napoli	pp.41,42
Valeriu Marius Ciungan , Versuri	p.42
Petre Gigea-Gorun , Repere macedonskiene (II)	pp.43-48
Lucian Gruia , Lacrima binecuvântată a universului kosovar	p.49
Alexandru Oblu , Bestializarea globală ..	pp.50-54
Llelu Nicolae Vălăreanu , Versuri	p.55
M. Zavati Gardner , După-amiază de vară ...	p.56
Marian Popescu , Constelații epigramatice ...	p.57
Nelu Ionescu-Quintus , Constelații epigramatice	p.58
Doina Drăguț , Stăpânirea unei epoci (Leonardo da Vinci)	pp.59,60

Ilustrația revistei: **Leonardo da Vinci**

Constelații diamantane

Revistă de cultură universală

Fondată la Craiova,

în septembrie 2010

- apare lunar -

Membri de onoare ai colectivului de redacție

- Prof. univ. dr. Remus RUS
- Prof. dr. Florin AGAFIȚEI, orientalist, sanscritolog
- Prof. dr. Lidia VIANU, Professor of Contemporary British Literature, English Departament, Bucharest University

Redacția

Redactor-șef:

DOINA DRĂGUȚ

Secretar general de redacție:

JANET NICĂ

Redactor artistic:

FLORIN MĂCEȘANU

Redactori asociați:

- Prof. univ. dr. FLORENTIN SMARANDACHE, SUA, membru al Academiei Americano-Române de Științe și Arte
- Prof. CRISTIAN PETRU BĂLAN, SUA, membru al Academiei Americano-Române de Științe și Arte
- Prof. MARIANA ZAVATI GARDNER, Anglia, poetă bilingvă, critic literar, traducător
- MARGARET BEISSINGER, Department of Slavic Languages & Literatures 249 East Pyne, Princeton University

DTP: Doina DRĂGUȚ

Responsabilitatea privind conținutul materialelor publicate în revista *Constelații diamantane* aparține strict autorului care semnează textul.

Materialele se pot trimite la adresa:
constelatiidiamantane@yahoo.com

ISSN 2069 – 0657

www.scribd.com/doina_dragut

Adresa redacției:

Cartier Lăpuș, Bd. Decebal, bl. S2, ap. 13, Craiova, Dolj,
România, cod: 200440

Partener
Media

Radio
Club
XXL

Romania
Elena Toma

Al. Florin ȚENE

În literatură au învins scriitorii canonizați de regimul comunist

În bătaia recanonizării au învins activiștii din sistemul propagandei PCR

Imediat după evenimentele din decembrie, potrivit unei dialectici în relație valoare-autoritate, deviată de la traseul indicat de propaganda PCR, s-a ajuns la o dezbatere, mai degrabă o bătaie a recanonizării. Operația de re(canonizare) nu înseamnă, în spațiul literaturii, altceva decât selectarea, ierarhizarea și consacrarea scriitorilor, mai precis pătrunderea și supraviețuirea valorilor în memoria colectivă, cu toate avantajele sociale, chiar politice, materiale, care decurg de aici.

Acest fenomen a fost teoretizat în cartea lui Harold Bloom, intitulată *The Western Canon*, și folosit ca armă a discriminării inverse, de rasă, de sex, de etnie. Astfel că acest proces de canonizare este o manipulare în scopuri extra-estetice.

În țara noastră, după 1989, s-au constituit, de la început, două grupări ce și-au disputat notorietatea în fața unui public dezorientat. Elitiștii s-au declarat minoritari, în timp ce oportuniștii „apolitici”, care fuseseră activiștii culturali ai regimului criminal comunist, s-au regrupat în jurul unor port-drapele aparținând generației 1960-1980, obedienți față de Puterea comunistă, care în prezent fac jocurile celor proveniți din FSN, interesați să păstreze ierarhiile prestabilite de regimul comunist, și acum menținuți în falsele ierarhii din „istoriile” de doi bani semnate de N. Manolescu și Alex Ștefănescu.

Pe cele două grupări le unește sindromul minoratului, datorită faptului că sunt conștienți că au scris cărți care nu au fost bune

nici pentru prezent, dar ce să mai vorbim de viitor? Toți scriitorii veniți din structurile regimului comunist s-au sprijinit unii pe alții, fiindu-le teamă și azi de fenomenului jocului de domino. E de-ajuns să cadă o carte și se năruie totul. Ei niciodată nu au scris cărți bune. Vina lui Manolescu și Ștefănescu este că au menținut în lista lor ierarhică autori și cărți ce au promovat realismul socialist, promovând astfel nonvaloarea și chiar pornografia.

Datorită acestor doi critici, și a altora, cititorul a fost împins să rămână captiv unor mituri create în jurul lui D. R. Popescu, Buzura, celor proveniți din generația echinoxistă, optzecistă, cum este Ion Mureșan, colaborator al Securității comuniste, chiar a mitului „Micul Paris”, expresie dâmbovițeană a reprezentării bovarice și, simultan, a resemnării singulare.

Puținele înfăptuiri având atributele monumentalității sunt supuse, periodic, acțiunilor demolatoare (vezi opera lui Eminescu sau Istoria lui Călinescu). Cea din urmă devine, într-o astfel de împrejurare, o construcție utopică, inadecvată literaturii noastre, născută ca supracompensare a unui complex de inferioritate al miticilor Manolescu și Ștefănescu.

Atunci când se discută despre Eminescu, imediat se inflamează spiritele hrănite la școala etnicismului europeanist, perorând că Poetul nu avea dinți în gură (Sabin Gherman), că a plagiat, că era antisemit etc, etc...

Datorită acestor manipulatori de conștiință unica enciclopedie, la nivel mondial, cum este cea dedicată ideii de literatură, semnată de Adrian Marino, este marginalizată și privită ca o ciudățenie, deși reprezintă singura formă reală de dialog cultural cu lumea.

Trăim într-un stat mic, în țărișoara lui Trahanache, într-o cultură mică, ne spun Pleșu și Patapievic, cu o remunerație tot mică, după buget (datorită faptului că au furat tot, cei ce strigau „nu ne vindem țara”) cum spune un ilustru personaj. Așadar, să fim cuminiți, să poată fura în continuare cei ce au pus mâna pe ciolan, inclusiv ciolanul ierarhiei „valorice”. Pentru a se înfrupta din banul public și din premiile primite, date între ei prin rotație.

Totuși, trebuie să remarc în acest sens, citându-l pe Titu Maiorescu, marele critic avertizând în legătură cu primejdia minoratului încă de la 1867: „Când se află diminutive în fiecare strofă, și la fiecare ocaziune, când gura este mică, piciorul mic, Maria mică, Ioniță mic, garoafa mică, atunci e mic și poetul, mică și literatura și toate se află în decadență”. Până la ratare nu mai este decât un pas. Pentru că ratarea destinului istoric, cum spunea Cioran, „se exprimă în satisfacerea cu un rol mediocru cu o respirație lipsită de amploare și un ritm lent”.

Pe parcurs, în anii ce au urmat evenimentelor din 1989 au început luptele și combinațiile recanonizării în plan literar. Orgoliile

s-au aprins la maximum, interesele au căpătat contururi precise, stimulate de economia de piață, starea de beligeranță s-a extins la nivelul tuturor așa-numitelor „generații”, fenomen inventat de Laurențiu Ulici. În special nouăzeciștii, într-adevăr ca nou-veniți, se agită cu mai multă ardoare într-un conflict dirijat strategic din centrele universitare, cum ar fi București, Cluj, Timișoara și Iași.

Unul îl reprezintă diaspora, fiind de înțeles dorința celor eliminați (de aparatul de propagandă p.c.r. din care făceau parte mastodonții promovați de Manolescu și Ștefănescu în istoriile lor), decenii la rând, din corpul viu al culturii române, de a reveni și de a-și revendica un loc.

Dar, în „armonie” cu specificul neoaș al dezbinării (bahluiene, someșene, alutare etc.), viața literară este percepută ca parte-prisuri, prin lentilele deformatoare ale mass-media care confundă voit Budapesta cu Bucureștiul, capodopera cu telenovela, aberațiile și pornografia poeziilor lui Mihai Gălățanu și I. Mureșan cu poezia bună, izbânzile spiritului cu subcultura de cartier, valoarea cu succesul, autoritatea cu intoleranța (vezi răutatea din cronicile lui Alex. Ștefănescu). Vajnicii apărători ai demnității intelectuale se simt frustrați, părăndu-li-se că sunt lipsiți de un drept pe care și l-au arogat în exclusivitate o bună perioadă: libertatea de opțiune.

Alt centru de coordonare a bătăliei recanonizării se află în mediile universitare, cum ar fi București, Brașov, Cluj-Napoca, Timișoara, care influențează jocul la bursa valorilor, fără valoare, acaparând presa, televiziunea, editurile, școala, prin programe și manuale alternative, construite pe criterii de eficiență financiară, și încercând să impună nulițiile generației 1980, snobi, intoleranți, fără operă, și care au făcut jocul regimului comunism-criminal.

Ființe năzuroase, posomorâte, cu aer fals academic, și irascibile se reped asupra conștiințelor culturii românești, atacându-le într-un mod stupid și nedemn. Revărsarea de vorbe sufocate și indignarea mimată nimicesc un adversar inexistent și închipuit, pentru că judecata dreaptă aparține doar timpului. Sunt niște credincioși fără religie, stareți răi și clevețitori la mitocul fraților refuzați de istorie.

În lipsa autorităților autentice și a criteriilor de competență, este cert, competiția valorilor a fost înlocuită de luptele subterane pentru succesorat canonic.

Domnilor, Manolescu, Ștefănescu și ceilalți „corifei” ai criticii românești, sunteți în eroare. Doar timpul va impune valorile și nu subiectivismul dumneavoastră, a onora și a altora!

Director:
LIDIA VIANU

Executive Advisor:
GEORGE SANDULESCU

Contemporary Literature Press

Editura pentru Studiul Limbii Engleze prin Literatură

The only online Literature Publishing House of the University of Bucharest

**Contemporary Literature Press,
sub auspiciile Universității din București, în colaborare cu British
Council și Institutul Cultural Român**

Anunță publicarea volumului

**A Mary Shelley Reader
redactat de Mihai A. Stroe**

(117 pp. ISBN 978-606-8366-29-6)

Contemporary Literature Press publică acum o antologie din proza lui Mary Shelley care duce cititorii către începuturile filmelor și cărților de groază. Frankenstein, primul ei roman, foarte adesea numit și Gotic, a apărut în anul 1818. Un al doilea roman al autoarei, The Last Man, a apărut în 1826: acesta descrie planete-soare care năvălesc în sistemul nostru solar, valuri uriașe și alte nenorociri ce se petrec în jurul anului 2100.

Romanele lui Mary Shelley s-au tipărit în milioane de exemplare. Frankenstein și The Last Man sunt considerate printre primele romane science-fiction. Amândouă sunt cărți vizionare. Din acest al doilea Reader pe care îl publicăm după antologia David Lodge cititorul își va da cu siguranță seama că spaimele provocate de imaginea sumbră a unui viitor apocaliptic nu sunt monopolul secolului XXI... În acest sens, studiourile de film de la Hollywood au sporit imens popularitatea lui Mary Shelley. Antologia noastră o prezintă pe autoarea lui Frankenstein și din punctul de vedere al criticii literare: Mihai Stroe adaugă textelor alese de el o Introducere despre opera autoarei, precum și o Cronologie a vieții și scrierilor ei.

Frankenstein și Dracula, domnitorul român pe numele lui adevărat Vlad Țepeș, sunt foarte des asociați. Antologia pe care o publicăm acum demonstrează însă că proza lui Mary Shelley este și o proză de idei, nu numai una de aprehensiune și groază.

Mihai Stroe a ales fragmente care provoacă cititorul să se gândească la trecutul și prezentul literaturii. Acest Reader se adresează tuturor acelor care învață limba și literatura engleză, în speranța că vor redescoperi o autoare din secolul XIX, care scria romane despre secolul XXII.

A Mary Shelley Reader, redactat de Mihai A. Stroe, s-a lansat oficial pe 1 august 2012, dar cartea poate fi consultată și descărcată la adresa de internet: <http://editura.mtlc.ro/mary-shelley-reader-stroe.html>

George POPA

Metafora universală

Comuniune

Sufletul Anei umblă pe clape
Sufletul Lumii vine pe ape

chemat de clape, chemat aproape

Sufletul Lumii trece pe clape
sufletul Anei joacă pe ape

fără cuprins pe-albastrele ape...

Ciclu

Când albastra oră
reîncepe clarul,
frate mi-e tiparul
și culoarea soră.

Când amiaza arde
distilând tărie,
extrag veșnicie
din intensitate.

Ziua când apune
modulând substanța,
soră mi-e nuanța,
forma fără nume.

Și târziu când firea
pierde-n stele drumul,
frate mi-i parfumul,
soră nesfârșirea.

Evanescențe

Evanescențe pure
de sânge și lumină
ezită în conture
ca-n harfe unda fină.

Prin linii trece-o boare,
un ritm, un straniu vânt.
Ce zeu, ce-adânc, ce zare
respiră-nvinsul cânt?

O, ce nemărginire
pătrunde în tipare?
Și-n tandra depășire
cu noi și zeul moare.

Cântec pentru sora mea geamănă

Noi ne-am născut odată,
o nevăzută soră!
Dar nu ne vom cunoaște,
în acea gravă oră

eu n-am să știu ce vine.
Ce lege te oprește
la margine de mine?
Tu-ncepi unde sfârșește

a inimii bătaie.
Când ea va înceta
mă vei lăsa-n odaie
fugind cu umbra mea.

Jocul zarurilor

Joacă zaruri zorile.

Oare azi ce mi-a căzut?
Lacrimă? Suiș? Sărut?

Joacă zaruri orele.

Poate fi și lacrimă
în geană de patimă.

Joacă și culorile.

Vioriu de-aș câștiga,
numai el încape-o stea,

(Albul, castul, nu-i în joc.
E al meu - rug și noroc.)

Orfeu

Toți ceilalți sunt ochi buze, umeri, glas –
Măsurî rotunde în rotundul ceas.

El însă nu-i. O boare arzătoare
suind mereu către o altă stare.

Și-n treptele-ncercate rînd pe rînd,
se-ncheagă rar în chip de zeu, cântînd.

Atunci le reîncepe-n jur pe toate,
în mai curate sensuri răsturnate.

Din noi rostiri ne-ngemănate încă,
renasc mai pure: aștri, val și stîncă.

Dezmărginite însă. Ochiul cum,
să poarte-ntreagă firea lor de fum?

Aleșii doar. Pe mâini de suflet clar,
adânc sub pleoape - de la har la har.

Jocul cu măști

Intrăm în tărîmul adânc ca o rană,
plătît-am la poartă cu rouă din geană.

Heruvul tristeții în mâini o adună
să facă prin beznă puțină lumină.

Depart, al umbrelor aude-se corul,
deasupra pământul își trage zăvorul.

Zei mici lângă soare pe pajiști albastre
se joacă de-a oamenii cu măștile noastre.

**Din volumul *Cântec infinit* (Antologie poetică),
Ed. Princeps Edit, Iași, 2011**

Janet NICĂ

O PINIE, DOUĂ PINII

Mic t-ratat filozofic

În general, mă simt bine ca particular, doar dacă iau ore de muzică, în particular, de la soția unui general. Generalul este general în armată, dar pe stradă este particular, chiar dacă poartă uniformă de general. Particularul e particular oriunde, dar, dacă intră în armată, poate deveni general. Generalul și particularul se luptă ca doi cocoși în istoria gândirii generalilor și a particularilor. Eu, în general, sunt un caz particular și un necaz general. Adică, am serviciu, am necaz, n-am serviciu, mi-e necaz. Urăsc femeia, în general, chiar dacă e de general sau de particular, dar o iubesc în particular, chiar dacă e de general sau de particular.

Generalul stă pe particular cum stă generalul pe umerii soldatului - un particular sărac cu duhul și în buzunar, în rucsacul căruia se află un baston de general. Generalul, privind veșnic de sus în jos, nu vede decât creștetul particularului. Particularul, privind veșnic de jos în sus, nu vede decât tălpile generalului. Un general n-ar trebui să conducă niciodată o armată pentru că, prin statutul său de general, e întotdeauna pe deasupra particularilor care se luptă.

El, generalul, ar trebui să-i îndemne pe soldați, adică pe particulari, să nu lupte, ducând, astfel, sigur, la pierderea bătăliei. O armată ar trebui să fie condusă de un particular care, cu psihicul balonat de ură, ar ști să-și apere pielea. Generalul nu moare niciodată.

Prin urmare, zic: **MOARTE GENERALULUI!**

Particularul moare întotdeauna.

Prin urmare, zic: **TRĂIASCĂ PARTICULARUL!**

Ce apărăm noi, atunci?

Particularul, care e muritor,
sau generalul, care e nemuritor?

În fond, generalul nu există.

În fond, numai particularul există.

Acum, că am rămas numai eu, particularul,
ce să vă spun despre mine ca particular?

În general o duc bine,

dar, ca particular, o duc rău.

Asta e părerea mea de particular,
până când voi ajunge general.

Schiț

Era într-o seară, pe la sfârșitul lui aprilie și începutul lui august, într-o joi spre duminică. Mă duceam la un prieten, la un potârc. Stătea la trei platirade de platirada mea. N-a fost nevoie să iau tilincul, voiam să merg pe clăpexinele mele și să trag în piept piteron curat. De o parte și de alta a platiradei înfloriseră burbacii, iar mirosul lor puternic mă flintura. După o jumătate de oră, ajunsei acolo în cinci minute. Mă întâmpinără potârcul și potârca, soția lui, o blondă brunetă. Ne duserăm în fundul grădinii unde erau trei galuci plini de corcoghei, la umbra cărora șezum cam o oră. Mistangirăm vrute și nevrute până ce întunericul se polindri peste oraș. Mâncai câteva pirigușe dintr-un piriguș copt și mă simții cam rău. Eu sunt un ins foarte firav, plâng dacă mă atingi și cu un verbișor de cocograur. Luai o pastilă de bobâlnac pe care o aveam în buzunarul caribdei și îmi revenii, cât ai zice de-a-ndoaselea: taruc iş tajnara icaf nid ābiloc nu talap. Pe cer răsărise luna ca un himalac de ghimbar. În acel timp, potârcul se repezi la mine și mă lovi în cap cu un pilog de moțigaș. Era gata să fiu brâncovit. Deodată mă trezii. Fusesse un coșmar. Dacă ați înțeles ceva, ajutați-mă și pe mine să gliceresc un sens. Mă doare și acum cucuiul din creștetul galunului.

Leonardo da Vinci - *Lupta între dragon și leu*

Iulian CHIUU

Solemnitatea ignoranței (De stultitia)

Am mai spus-o și cu alt prilej, prostia generică este o jumătate de dicotomie și cu toate acestea, nici grecii și nici romanii, care ar fi fost mai în măsură să o facă, nu ne-au lăsat un tratat *De stultitia*, cum ne-au lăsat de pildă *De senectutae*.

Nici tratatele moderne de psihologie și nici chiar cele de didactică nu și-au făcut din prostie un obiect de studiu, dându-i astfel liniștea supraviețuirii subtil vanitoase. Ba, mai mult decât atât, nici dicționarele nu ne oferă pentru ea o definiție, dând de înțeles că prostia nu există ca valoare de concept.

Și aceasta nu din cauză că nu este un concept pozitiv, ci pentru că prostia nu este un concept în sine, însă apare numai ca umbră a altora, după modelul congruenței unghiurilor opuse la vârf și cu laturile în prelungire, fapt pentru care o putem socoti o jumătate comutativă de dicotomie mereu în căutarea celeilalte jumătăți; ești prost fiindcă nu poți fi chiar și circumstanțial inteligent, pentru că ești capabil de ineptii, de absurdități, de nesemnificativ, de poncifuri etc.

Nu cu mult timp în urmă, mai precis în 2008, la Editura Nemira din București, s-a tradus cartea Belindei Cannone *Triumful*

prostiei. Mic tratat despre prostia inteligenței, precizare deloc întâmplătoare pentru că, iată, trebuie spus că prostia este un efect cu numeroase cauze, dar de cele mai calificate prostii nu sunt în stare decât cele mai calificate inteligențe; pentru ceilalți lucrurile curg, nu oscilează.

Eseul plin de umor al Belindei Cannone încearcă, cu fină ironie, să exploreze nu numai cauzele prostiei ca stare ce-și reclamă când rectificarea, când legitimitatea, dar și ca dialectică gata să triumfe spontan, cu vigurozitate, agresiv. O observație a Belindei Cannone ce a scăpat filosofiei este că prostia nu numai că evoluează, așa cum spuneam, până la agresivitate, dar este capabilă și de înnoire, deși este prin spontaneitatea ei incoerentă și nesistemică; ea nu își pune întrebări, ci oferă doar răspunsuri.

Ne putem aștepta așadar din partea ei să se manifeste într-un alomorfism înșelător, dar și într-un izomorfism la fel de strălucitor precum lucrurile veritabile. Minimalizarea ignoranței a lăsat-o să supraviețuiască în umbra lucrurilor inteligente ca alternativă de agregare a lor, chiar cu aspirație la seriozitate, adevăr și semnificații.

Autoarea, cu ironia despre care vorbeam și pe care o susține constant de-a lungul „tratatului” său, ne amintește paradoxul lui Georges Courteline (*Numai idioții n-au nici o îndoială*, spunea acesta. - *Sunteți sigur? - Absolut sigur!*).

Nu același lucru se poate spune despre o maximă celebră, după care doar cei culți sunt liberi, restul trăiesc cu iluzia libertății. Câtă libertate găsim la cei culți dacă inteligența nu exclude nici contiguitatea și nici adiacența cu prostia? Robert Musil (1880-1942), autorul unor lucrări remarcabile (*Vereinigungen* - 1911; *Die Schwärmer* - 1921; *Vinzenz und die Freundin bedeutender Männer* - 1924; *Drei Frauen* - 1924; *Nachlaß zu Lebzeiten* - 1936; *Über die Dummheit* - 1937), citat și de Belinda Cannone, se gândește că „dacă într-adevăr, prostia, vă-

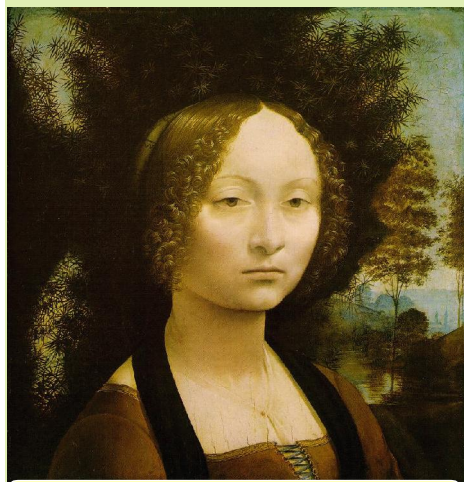
zută dinăuntru, n-ar semăna până la a se putea confunda cu talentul, dacă, văzută din afară, n-ar avea toate aparențele progresului, ale geniului, ale speranței și-ale îmbunătățirii, nimeni n-ar vrea să fie prost și n-ar exista prostie.”

Musil ne obligă la un răspuns: Cine poate vedea prostia din năuntru? Fiindcă din afară o poate vedea și cuantifica doar inteligentul. De aici însă trebuie să disociem lucrurile în prostie factuală, respectiv prostie *in rem*, frecvent inocentă, dar corigibilă, și prostie *in cogito*, implicită, irațională, însă susceptibilă, conform filosofiei carteziene. *Tratatul despre prostia inteligenței* ar trebui să ridice problemele psiho-socio-culturale la modul serios de abordare, deși *ridendo castigat mores*.

Belinda Cannone, în această manieră, se oprește asupra prostiei de a nu-ți închipui nici un moment că acela căruia insiști să-i aduci la cunoștință ceva poate să știe înaintea ta acel lucru, prostia implicită conformismului și prostia de a te lăsa ademenit de argumentele celui alt.

Numai că autoarea nu se oprește asupra prostiei contrarietății instinctuale și a non-contrarietății oportune care sunt cele mai productive. Și nici nu face, așa cum spuneam, o descriere graduală a prostiei, ale cărei sinonime (imperfecte) conduc tocmai la o astfel de observație și asupra căroră vom reveni noi într-o încercare de a le ierarhiza.

Francesco Petrarca (1303-1374), autorul a șase poeme alegorice (*Triumfi* - 1352) ironiza și el prostia (*De sui ipsius et multorum ignorantia*). Peste câteva decenii, Nicolaus Cusanus, alias *Nikolaus Chrypffs* (1401-1464), de departe cea mai importantă și complexă personalitate culturală a sec. al XV-lea, scrie, printre altele, din perspectiva trăirii sentimentului numinos și al percepției lui Dumnezeu un excurs intitulat *De docta ignorantia* (1440) pornind de la formula socratică „eu știu că nu știu”, ca argument de înțelepciune prin

Leonardo da Vinci -
Ginevra de Benci

care ignoranța tinde spre starea doctă a spiritului.

Desigur, nu luăm în calcul ignoranța ca efect al unei patologii cerebrale, deci care are o cauză dincolo de sine, asupra căreia și Mântuitorul previne: „...și oricine va zice fratelui său «Prostule» va cădea sub pedeapsa Soborului; iar cine-i va zice «Nebunule», va cădea sub pedeapsa focului gheenei” (Matei; 5.22), motiv pentru care nici Etica lui Abelard nu o atinge decât vag, în asociere cu păcatul care nu există decât împotriva cunoștinței (*Pecatum non est nisi contra conscientiam*).

Ori iubirea pentru aproapele nostru ne ferește doar de a-i spune vorbe grele din rațiuni moral-creștine, ceea ce nu duce la eradicarea prostiei și cu atât mai mult a nebuliei, dar nici la împăcarea cu ele. Prostia rezistă prin trufie fiindcă se vrea a fi eidetică, ținând esența lucrurilor, dar rămâne eteroclită, ușor de analizat factual, însă greu de sintetizat fiindcă se repliază, disimulează, se ascunde inclusiv în clemențele lexicale.

Dicționarele o consemnează ca ignoranță, incultură, modestie, nepricepere, neștiință, simplitate, dar și ca negliobie, nerozie, stupiditate, tâmpenie, gogomănie, imbecilitate, idioție, ineptie, absurditate, gafă, nesocotință etc. Așadar, după o analiză semantică, avem o consemnare a acesteia pe trei paliere: neștiință, neputință, îndărătnicie - în plan factic și rațional și prin raportare la relația inteligență/normalitate.

Iată o ilustrare prin câteva maxime celebre.

A) Prostia ca neștiință. 1) Prostia factică: *Prostul are totdeauna marele avantaj față de omul deștept: întotdeauna e mulțumit de sine însuși* (Napoleon Bonaparte). Și tot despre același soi de prostie scria și Grigore Moisil astfel: *Numai prostia poate să n-aibă intermitențe*. 2) Prostia ca neputință rațională: *Prostul cel mai prost este prostul alterat de filosofie* (L. Blaga); *Doar două lucruri sunt infinite: universul și prostia, iar de cea din urmă sunt foarte siguri* (Albert Einstein); siguranța acestuia venea categoric din intermitența demonstrabilă a prostiei și din neputința de a proba cea de a doua parte a problemei; infinitatea intermitentă a universului.

B) Prostia ca neputință. 1) Prostie referențială: *Un prost găsește totdeauna unul mai prost care să-l admire* (Nicolas Boileau). 2) Prostie a rațiunii: *Nimeni nu e mai tâmpit decât un om învățat, dacă îl determini să lase baltă ceea ce a învățat* (Will Rogers).

C) Prostia ca îndărătnicie (ca atitudine). 1) Îndărătnicia factică: *Am răbdare când e vorba de prostie, însă nu cu cei care sunt*

mândri de ea (Edith Sitwell). 2) Îndărătnicia rațională: *Spiritul de contradicție este personalitatea prostului* (G. Călinescu).

Se poate observa că, deși nu ținesc expres o definiție, o conceptualizare a prostiei, toate sentințele, chiar și cele din paremiologiile etnice (*prostul dacă nu e și fudul, parcă nu e prost destul*), o raportează fie la inteligență, fie la normalitate încă de la nivel lexical.

I. Raportări la inteligență: incultură, ignoranță, idioție, nesocotință, stupiditate etc.

II. Raportări la normalitate: absurditate, nepricepere, negliobie, nerozie, gafă etc. Trebuie s-o recunoaștem însă că nici pe departe nu am epuizat această problemă care reprezintă un procent variabil de la un individ la altul și unul istoric cuantificabil, la nivel de umanitate, unde însă nu orice neștiință este și prostie, fiindcă neștiința este în general inertă.

Și nu trebuie să uităm că psihologii ne-ar reproșa pe bună dreptate o neaprofundare a problemei cel puțin din punctul de vedere al lui Raymond B. Cattell și al *Chestionarului celor 16 factori de personalitate* (16 PF), elaborat în 1970 cu Eber și Tatsuoaka.

Potrivit acestuia, am putea observa, atât în plan factual, cât și în plan rațional, potențialități diferite ale ignoranței (care într-o analiză mai exactă nu este întocmai un eufemism al prostiei).

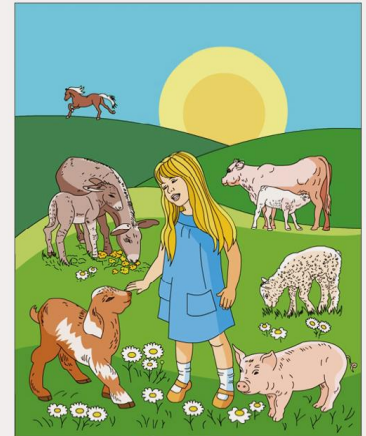
Acești 16 factori de personalitate se prezintă în 15 trăsături la nivel înalt, respectiv la nivel scăzut: 1. Extravertit, inimos/ rezervat, detașat; 2. Neemotiv, calm/ emotiv, schimbător; 3. Autoritar, dominant/ modest, docil; 4. Voios, plin de viață/ rezervat, taciturn; 5. Conștiincios, perseverent/ superficial, nedisciplinat; 6. Îndrăzneț, întreprinzător/ timid, retras pe plan social; 7. Dur, autonom/ tandru, impresionabil; 8. Bănuitor, sceptic/ încrezător, acomodată; 9. Inventiv, boem/ practic, convențional; 10. Viclean, ascuns/ onest, direct; 11. Înclinat spre culpabilizare, frământat/ încrezător în sine, întreprinzător; 12. Radical, dornic de experiențe noi/ conservator, tradiționalist; 13. Independent, ingenios/ dependent de grup, dornic de afiliere; 14. Controversat, obsesiv/ necontrolat, neglijent; 15. Tensionat, surmenat/ destins, liniștit - trăsături capabile să furnizeze răspunsuri la fel de variate.

Dacă adăugăm și acest potențial psihic de manifestare a ignoranței la aspectele semnalate anterior, credem că am demonstrat de ce aceasta este o jumătate comutativă de dicotomie, motiv suficient pentru ea să-și fluture sub nasul oricui ar vrea să se debaraseze de prostie legitimitatea solemnă cu care se pretinde a fi luată în seamă și ca fapt de rațiune și ca rațiune de fapt.

Cărți primite la redacție

Patricia Lidia

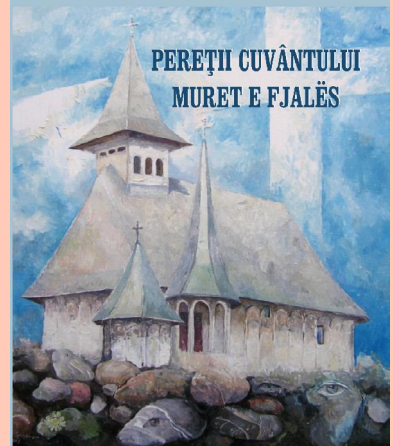
Să ghicim animalele domestice

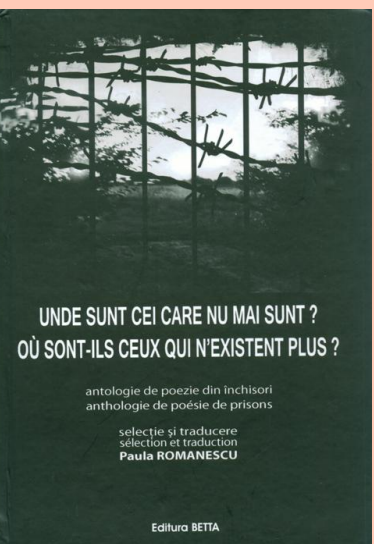
Timișoara 2012

Vali Nițu

PEREȚII CUVÂNTULUI
MURET E FJALĚS

Ediție bilingvă, româno-albaneză
AMANDA EDIT

antologie de poezie din închisori
anthologie de poésie de prisons

selectie și traducere
selection et traduction
Paula ROMANESCU

Editura BETTA

Octavian LUPU

Confuzia identității regionale și lipsa unei reale conștiințe europene

O adevărată conștiință europeană, de apartenență la acest spațiu social și cultural, reprezintă o construcție îndrăznească, ce trebuie să integreze specificul național și local, fără a-l distruge. Aici este loc pentru creativitate și cercetare, iar eforturile depuse în această direcție vor aduce rezultate benefice pentru întregul continent. De fapt, formarea unei astfel de conștiințe ne va pregăti pentru integrarea mult mai profundă la nivel mondial prin apariția unei conștiințe planetare, de apartenență la rasa umană și la spațiul oferit de către planeta Pământ.

Ce reprezintă conștiința europeană? Greu de spus sau, mai bine zis, greu de precizat în lipsa unei reprezentări clare a ceea ce înseamnă apartenența la spațiul european. Dacă ne referim la toți cei care locuiesc pe continentul numit Europa, atunci conștiința europeană s-ar aplica deopotrivă la toate aceste persoane, așa cum a fi american presupune să ai un domiciliu stabil și o cetățenie într-un stat de pe continentul american.

În realitate, deși sunt multe persoane eu-

ropene în ce privește localizarea, conștiința apartenenței la un spațiu comun de cultură și civilizație este mai mult decât fragmentară, având chiar accente utopice. De fapt, putem vorbi de mai multe „subcontinente” desfășurate pe suprafața Europei, putându-se vorbi despre diferitele „spații” în genul celui germanic, francez, englez, sudic latin, balcanic etc. mai mult sau mai puțin legate între ele prin datini, tradiții sau, mai grav, războaie de cucerire și dominație. Și, de aceea, se poa-

te vorbi despre conștiințe de apartenență la fiecare dintre aceste spații având mai mult sau mai puțin accente contradictorii atunci când se trece de la o zonă la alta.

Cert este că trecutul istoric nu s-a putut șterge în cele câteva decenii de când s-a început construcția europeană contemporană, ca o alternativă la globalismul american, sovietic, iar ulterior asiatic în varianta japoneză, chineză sau indiană. De fapt, idealul Uniunii Europene a pornit din rațiuni pragmatice în condițiile în care foștii adversari au înțeles că efectele celor două războaie mondiale au condus la slăbirea ireversibilă a combatanților din Europa și la pierderea supremației globale. Prin urmare, chiar dacă sentimentele nu erau dintre cele mai plăcute, totuși s-a trecut la unificarea economiei dintre principalele țări europene și formarea uneia dintre cele mai mari piețe de producție și consum din lume.

În ciuda unui imens cor de critici venite din interiorul țărilor europene sau de peste ocean, construcția a mers mai departe într-un parteneriat ce părea că va da rezultate și va permite menținerea prosperității economice în perioada postcomunistă. Dar așa cum spune proverbul că „totul este până la bani”, adevăratul test al coeziunii a fost cel al integrării monetare prin folosirea unei monede unice numite „euro”. Cred că nu a fost o fe-

ricire mai mare pentru adversarii din afara și din interiorul Uniunii Europene ca această inițiativă care a pus pe aceeași linie state cu decalaje semnificative în ce privește rata inflației și nivelul datoriei publice, politica fiecărui guvern fiind specifică și diferită de la o țară la alta.

A fost ca și cum ar fi fost cuplate în același sistem energetic mai multe generatoare, fiecare având o viteză de rotație diferită, lucru imposibil tehnic în absența sincronizării prealabile a acestora. Tocmai de aceea, după perioada de euforie, ce a coincis mai mult sau mai puțin fericit cu cea de speculă financiară internațională, s-a constatat că toată bunăstarea din țările hiperinflaționiste s-a bazat pe o îndatorare publică dusă până la nivele ce nu puteau fi susținute pe termen lung.

De aceea, de îndată ce efectele crizei financiare a început să lovească Europa, au devenit clare consecințele cheltuielilor nesăbuite, iar țările care au permis acest lucru au fost primele afectate, existând speranța emisiei de masă monetară „euro” pentru acoperirea datoriei publice. Acest mecanism folosit de către toate statele lumii în condițiile deținerii unei monede naționale, nu a putut fi pus în aplicare din cauza țărilor cu o economie preponderent neinflaționistă în genul Germaniei sau Olandei, care nu au dorit să devină solidare cu statele din sud, mari cheluitoare de resurse. De aceea, s-a preferat mecanismul împrumutului în condițiile impunerii de restricții privind cheltuielile de către statele aflate în dificultate.

Bineînțeles că astfel s-a pus sub semnul întrebării suveranitatea națională, iar reacția inițială a fost cea de respingere a unei astfel de impuneri și de amestec în „afacerile interne”. Însă pe de altă parte, odată ce s-a intrat în acest sistem al folosirii monedei unice, a devenit evident faptul că orice ieșire nu se poate realiza decât prin faliment și haos economic, în același timp menținerea presupunând ajustări structurale duse până la limita suportabilității sociale sau poate chiar dincolo de ea.

În absența unei reale conștiințe europene, interesul pentru criza profundă a statelor din sudul Europei a fost în mare parte discutat la nivel teoretic în țările în care nivelul datoriei publice s-a menținut la un nivel acceptabil în raport cu dezvoltarea economică. Și așa, încă o dată fabula „greierului și a furnicii” s-a dovedit a fi realistă, „furnica” nefiind dispusă să ofere nimic din proviziile strânse în perioada de prosperitate unui „greier” care a cântat și s-a distrat toată vara. Prin urmare, „greierul” a fost condamnat să sufere de foame și chiar să moară înghețat, „furnica” putând să se bucure nestingherită de proviziile

strânse cu sârguință.

Însă, spre deosebire de fabula anterior amintită, o mare parte a prosperității „furnicii” s-a datorat cheltuielilor nesăbuite ale „greierului”, care o dată dispărut va lua după el și consumul în baza căruia „furnica” aduna tot mai multă avuție. Realitatea este că integrarea monetară a fost precedată de cea economică, astfel încât consumul din sudul Europei a permis dezvoltarea puternică a nordului, lucru pe care se pare că l-au uitat cei care acum se cred marii beneficiari ai crizei. De peste două decenii economiile țărilor europene au devenit tot mai dependente una de alta, fapt care nu permite decuplarea cu ușurință a unei părți fără să sufere întregul sistem.

Tocmai din această cauză, s-a evitat o acțiune punitivă de la început, ba chiar s-au oferit tot felul de fonduri de salvare, care să permită o plată eșalonată a datoriilor, care în realitate erau imposibil de a mai fi achitate vreodată. În afara întoarcerii unei părți din banii furnizați în țările creditoare și o întârziere a deznodământului, altceva nu s-a putut obține la un nivel semnificativ. De fapt, statele cu datorie ridicată au fost lăsate să se descurce mai mult sau mai puțin singure în fața unui electorat care deodată s-a simțit mințit și lăsat fără resursele prosperității cu care se obișnuise în ultimele decenii.

Dar acest lucru nu înseamnă că unirea țărilor europene într-o singură structură economică și politică reprezintă o greșală. Dimpotrivă, aceasta este soluția și provocarea istorică pentru toate națiunile sau popoarele care locuiesc în Europa, iar formarea unei conștiințe europene reprezintă o necesitate de prim ordin. În măsura în care acest lucru va apărea, atunci fenomenele „extreme” de consum excesiv sau de ajutorare condiționată vor dispărea, făcând loc unei reale cooperări regionale. Dar apariția acestei conștiințe nu poate fi rezultatul întâmplării, ci doar al unei educații bine direcționate, dublate de o realitate faptică în care îmbinarea energiilor creative ale statelor europene va conduce la o prosperitate durabilă.

În ceea ce mă privește, am convingerea că nu există o altă alternativă pentru dezvoltarea Europei decât prin unirea națiunilor ce o compun într-o structură unică, dinamică și creativă, care să permită îmbinarea armonioasă a specificului fiecărei țări membre. De asemenea, uniunea monetară „euro” nu este o greșală, ci reprezintă un pas firesc, care trebuie să fie urmat de etape de consolidare a gestionării colective a resurselor spațiului european. În ciuda scepticismului, aparent justificat, Europa este un continent mult prea mic pentru a permite fărâmițarea economică și socială între nenumăratele state care o compun. De aceea, integrarea reprezintă sin-

gura opțiune viabilă în ciuda resentimentelor și prejudecăților care continuă să persiste.

O adevărată conștiință europeană, de apartenență la acest spațiu social și cultural, reprezintă o construcție îndrăznească, ce trebuie să integreze specificul național și local, fără a-l distruge. Aici este loc pentru creativitate și cercetare, iar eforturile depuse în această direcție vor aduce rezultate benefice pentru întregul continent. De fapt, formarea unei astfel de conștiințe ne va pregăti pentru integrarea mult mai profundă la nivel mondial prin apariția unei conștiințe planetare, de apartenență la rasa umană și la spațiul oferit de către planeta Pământ.

Noțiunea de om reprezintă mai mult decât cea de individ izolat care se luptă pentru supraviețuire, având în față doar categoriile de prieteni și adversari. Dezvoltarea istorică ilustrează un progres în ce privește definirea ființei umane, trecându-se la construcții sociale tot mai îndrăznețe și înglobându-se arii tot mai întinse. Experimentând momente de haos și de stabilitate, de barbarie și de civilizație, de anarhie, despotism și democrație, societatea umană a progresat spre forme tot mai complexe de dezvoltare conducând la un nivel de conștiință tot mai avansat.

De aceea, confuzia prezentă în ce privește identitatea europeană va avea un sfârșit pe măsură ce o reală conștiință regională va lua locul egoismului individual sau național. Iar în momentele de criză, cei care au resurse ar trebui să știe să vină în ajutorul celor lipsiți de ele, fiindcă altfel întregul sistem va ajunge să fie pus în pericol. Ca de obicei, problema nu o reprezintă neapărat capitalismul, ci „capitaliștii” care nu reușesc să vadă ființa umană dincolo de balanța strictă a „profitului și a pierderilor”. Și de aceea, cred că țările aflate în dificultate economică ar merita o „a doua șansă” pentru o dezvoltare durabilă, în loc să fie executate „silit” să plătească datorii imposibil de achitat, chiar și de către țările bogate.

Întotdeauna există mai multe variante de acțiune, dar niciodată nu trebuie sacrificate ființele umane sau popoare din rațiuni pur financiare, în condițiile în care modelul consumist a fost promovat de către toți „actorii” din toate colțurile lumii. Pentru o „vină” colectivă nu este normal să plătească doar o parte dintre cei implicați, iar ignorarea suferinței altora nu va face decât să se extindă problemele prezente dincolo de frontierele sau granițele de orice fel. Construcția europeană trebuie să continue, dar principiile ei trebuie să fie adaptate pentru a permite definirea unei adevărate identități europene. Aici se află marea provocare pentru generația prezentă, dar și singura soluție posibilă pentru a merge mai departe deopotrivă la nivel de individ și societate.

Florin MĂCEȘANU

Picătură de pictură

Leonardo da Vinci

De departe Leonardo da Vinci a fost cel mai modern pictor. Dintr-o dată a mers până la capătul naturalismului. Nimeni n-a înțeles mai adânc complexitatea și delicatețea naturii. Nimeni n-a înfățișat-o cu o tehnică mai savantă și cu procedee mai complexe. După cum opera lui științifică și-a depășit epoca, a stăpânit metode, a presimțit adevăruri, a întrevăzut un sistem pe care noi de-abia astăzi îl limpezim cu greu, tot așa în structura corpurilor, în finețea și mobilitatea fizionomiilor, în strania și maladiva frumusețe a expresiilor a descoperit dinainte acele simțiri complexe, sublimе, rafinate și încântătoare.

Pictura l-a preocupat atât de puțin pe Leonardo încât trebuie s-o privim drept un

mod de expresie folosit pentru o clipă de un geniu universal, la care el recurgea când nu avea altă ocupație prioritară și când putea să exprime prin ea ceea ce n-ar fi putut prin alt mijloc: cea mai înaltă semnificație spirituală, prin cea mai înaltă semnificație materială.

Da Vinci considera că acțiunea și cunoașterea sunt unul și același lucru pentru artist. Nu există operă a lui Leonardo care să nu fie ilustrarea sau apărarea acestor principii. Expresia și redarea detaliului, relieful figurilor și integrarea lor în peisaj, toate aceste exigente contrarii deveneau pentru Leonardo compatibile, grație clarobscurului: lumina și umbra creează spațiu, învâluie formele, estompează depărtările, armonizează culorile și senzațiile rezultând o opoziție absolută între sentimentul spațiului și sentimentul timpului. Simultaneitatea domină spațiul și timpul închipuit ca o operație a spiritului și nu al memoriei.

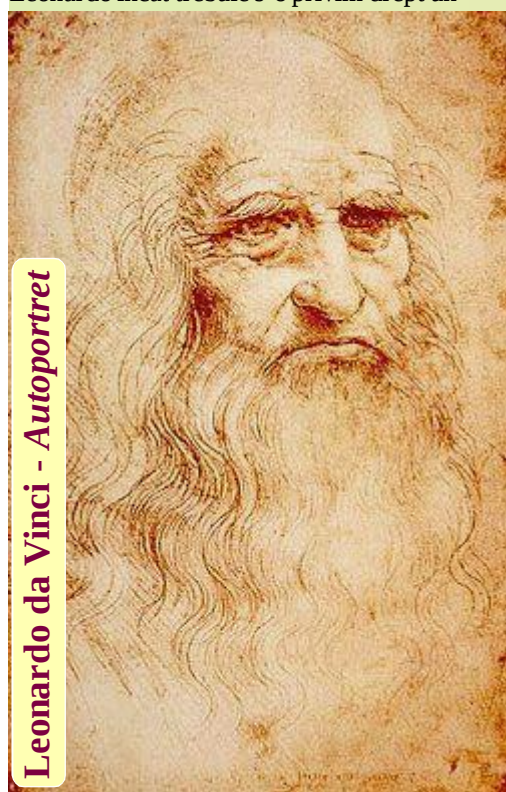
Introducând în

Leonardo da Vinci - *Bacchus*

sistemul său concepția mișcării și demonstrând însemnătatea și autonomia luminii și a imaginii virtuale, Leonardo a făcut din perspectiva formei și clarobscurului ceva mai mult decât o știință empirică.

În tratatele sale despre pictură, Leonardo se pronunța asupra celui dintâi principiu al științei picturii astfel: „Începutul picturii stă în punct; în al doilea rând vine linia; în cel de-al treilea rând e suprafața; al patrulea e corpul cel acoperit de suprafață”.

Moare la 2 mai 1519. Avea 67 de ani.

Leonardo da Vinci - Autoportret

Ionuț CARAGEA
(Canada)

Constantin FROSIN, scriitorul de geniu care deranjează ordinea valorică într-o țară care îi datorează recunoașterea și aprecierea totală

Prof. univ. dr. Constantin Frosin, de la Universitatea „Danubius” din Galați, onorează (pentru a câta oară?) imaginea României peste hotare. A primit, în acest an, mai multe distincții și o recunoaștere care, după titlatură, îl fac să pară un scriitor venit de pe altă planetă și nu dintr-un oraș de provincie: Medalia de Aur a Renașterii Franceze pentru promovarea Culturii, acordată de Ministerele de Externe, Interne, Apărare și Educație, sub președinția de onoare a doamnei Simone Veil, de la Academia Franceză, și titlul de Doctor de Onoare al Academiei Balcanice de Știință, Cultură și Dezvoltare „Denis Jersov” din Bulgaria. Nici românii nu se lasă mai prejos și îl recompensează pe distinsul traducător și poet cu titlul de Doctor Honoris Causa al Universității „Appolonia” din Iași, iar din 5 iunie devine mem-

Constantin Frosin

bru al Centrului de Excelență Academică din România.

În palmaresul impresionant al acestui *extraterestru* (nu aș vrea să folosesc cuvântul «monstru al literaturii» întrucât Constantin Frosin este o ființă adorabilă, cu un deosebit simț al umorului), figurează și alte titlaturi și premii de marcă: Ofițer al Ordinului Național Francez de Arte și Litere, respectiv, Laurii Academici; Omul Anului 2004 în SUA; Omul anului 2000 în Marea Britanie; Medalia Parlamentului European în 1995; Premiul Orion pentru Arta Traducției în 1996; Médaille d'Argent du Rayonnement Culturel, La Renaissance Française, patronată de Președintele Franței, J. Chirac; Marele Premiu al Academiei Francophone în 1999; Medalia de Aur a Academiei Internaționale din Luteția în 1999; Marele Premiu pentru Literatură al Institutului Italian de Cultură și al revistei NUOVE LETTERE în 1998; Premiul European de Poezie POESIAS; Cavaler al Meritului Cultural Român în 2004; Medalia de Argint a Societății Academice ARTS-SCIENCES-LETTRES din Paris în 2009; Medalia de aur a Meritului și Devotamentului Francez în 2009 etc.

Totuși, dacă dorim să aflăm mai multe informații despre realizările sau creațiile scriitorului Constantin Frosin în presa românească, vom fi profund deza-

măgiți. La o simplă căutare pe Google vom descoperi doar câteva reviste de provincie care îl promovează (deseori superficial, cu greșeli), iar în marile reviste din țară nu găsim mai nimic (mai ales cele din capitală), în condițiile în care o Românie întreagă îi datorează recunoașterea/aprecierea onestă și oficială pentru traducerile sale, din clasicii Neamului Românesc... Surprinși de comportamentul ciudat al presei, am încercat să luăm legătura cu distinsul profesor și să-i punem câteva întrebări. Concluziile le veți trage singuri...

I.C. - De ce credeți că vă evita unii diriguitori ai forurilor culturale din România și de ce marile reviste nu doresc să vă promoveze?

C.F. - Întrebarea pe care mi-o pun eu însumi este dacă diriguitorii așa-ziselor foruri de cultură și ce fel de legătură cu cultura - și ce fel de legătură. Din câte știu eu, de cele mai multe ori, e vorba de legături primejdioase (pentru cultură...), adică politice... Cu câțiva ani în urmă, undeva, cândva, un partiduleț a ajuns la guvernare și a ținut morțiș să-și pună oamenii lui în fruntea tuturor «forurilor». Când s-a ajuns la inspectoratul școlar, în sală era un singur prof, mai ciudățel, mai nu știu cum, care se cam codea: om cu bun simț (se pare că pe asta doar îl mai avea...), nu se prea vedea

el conducând destinele profesorilor din acel județ. Da' șefii de partid nu și nu, că-i musai să aibă ei frâiele puterii și că învățământul ăsta e un domeniu delicat etc. Încât bietul om (sau ce mai rămăsese din el), a trebuit să se cocoate pe ditamai scaunul de inspector șef! Cum căciula era prea mare pentru capul lui, a dat repede colțul, bănuind el că-i mai bine în cer... Cred și că spiritul sportiv, cavalerismul au dispărut sau sunt pe cale de dispariție, băieții (care se cred) deștepți nu mai au răbdare ca faptele lor să vorbească pentru ei, drept care își fac singuri statuie, că le-au cam murit laudătorii... Nu mai vrea nimeni să coboare în arenă, boschetarii se pitesc prin boscheți, pun pușca la ochi și, pac - dispăre concurentul, rivalul, adversarul... Și după-ăia se aburcă ei pe soclul rămas liber de vreun coate-goale de profesor universitar sau scârța-scârța de scriitor... Complexă întrebare, stimabile - presupune multe, prea multe posibile răspunsuri... În ce mă privește, mi s-a spus că am dat buzna de niicăieri și că am deranjat ordinea valorică (pre-)existentă și asta a deranjat pe toată lumea, care m-a luat drept un veleitar; sau că nu am pupat mâna vreunui mentor ori naș, care să mă scoată în lume...

I.C. - Credeți că aveți și dumneavoastră vreo vină la toate cele întâmplate?

C.F. - Vina mea este cea a stejarului falnic, la umbra căruia nu mai crește nimic... Când alții se simt puși în inferioritate prin comparație, te elimină din competiție, conform principiului: bucuria unuia, necazul altora. Sau al regulii coșului cu crabi, care la

➔
noi funcționează impecabil: cum vrea unul să se facă remarcat, sau pur și simplu să facă și el ceva, ceilalți îl trag repede în jos, îl țin de mâini și de picioare... Și apoi, să nu uităm nerozia aia cu *Nimeni nu-i profet în țara lui...* La noi, cum vrei să faci ceva mai deosebit, devii suspect: Ce vrea asta, dom'le? S-ajungă șef? Să se umple de bani? etc... Cum s-ar zice, când ești neg (adică negi/renege impostura și subcultura...), ești lăsat sau linșat...

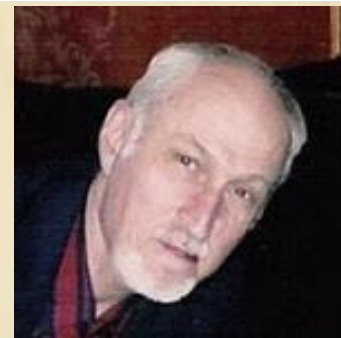
I.C. - Cum definiți crezul și mesajul dumneavoastră artistic? Ce fel de luptător sunteți în această societate mercantilă și vulgară?

C.F. - Excluzând din start ideea de misionarism, de apostolat (s-a vorbit de așa ceva în cazul meu - nu românii, nu...) cred că simt nevoia să fac ceea ce fac și o fac cu mare plăcere și, culmea! am satisfacția lucrului bine făcut. Modestul meu cursus honorum (zic eu), impresiionantul meu Cursus Honorum zic alții (o spun Medalii de aur, Ordinele naționale ale unei Mari Puteri ca Franța, în grad de Ofițer, nu de Cavaler, cum scrie nușce jurnal!), laolaltă cu cele peste 200 de cărți publicate cu ISBN, din care 40 de autor (restul fiind traduceri), pot confirma acest lucru...

I.C. - Ați avut numeroase oferte să plecați afară, de ce ați ales să rămâneți în România?

C.F. - Păi de ce să ies din matricea românească, câtă vreme sinele meu este parte a Sine-lui românesc, iar eu unul sunt amprentat de Spiritul locului acesta? Păi pot eu deveni altul în afară? Alterizarea identității (sic!) credeți că este posibilă? Cartezian sau nu, am îndoieli... Nicăieri nu-i mai bine ca acasă - credeți că înțelepciunea popoarelor a creat gratuități?! Asta nu este, sigur, o gratuitate... Am hălăduit din 1991 până azi destul de mult (fără a trece oceanul), dar tot acasă era mai bine... Murim cu fiecare plecare, zice o altă perla de înțelepciune - e cât se poate de adevărat... Renaștem cu fiecare întoarcere acasă, printre ai noștri, așa spune eu. Și dacă m-am născut aici, înseamnă că am o misiune de îndeplinit aici și nu aiurea!

Boris MARIAN

Borismarianisme

Colonia penitenciară

Ușa mașinii negre se închise cu zgomot.

Mătușa a plecat într-o lume mai bună.

Unii o numeau Securitate, pentru felul umil în care cerea informații. Noi stăteam drepti ori ne clătinam, cum bătea vântul.

Am trecut în sala de studiu, unde am dormit până seara. Încolonați, ne-am dus la cantină, ni s-au servit gândaci roșii, gustoși cu carne de șobolan tânăr. Apoi s-a trecut la programul de somn. Eram sculați din oră în oră și alergam în jurul clădirii cenușii pentru a izgoni coșmarurile, stafiile, vârcolacii. Dimineața ne spălam în hârdaiele numite toalete. Apoi, fiecare primea o cazma pentru a-și săpa groapa. Dar nimeni nu era împușcat, se murea discret, prin evaporare. Câmpul era înțesat de gropi paralelipipedice în care nu locuia nimeni, în afară de niște râme vorbitoare.

Povestea a durat ceva timp, apoi cei în viață eram trimiși acasă, dar casele nu mai existau. Fuseseră declarate monumente istorice.

Trupul ieromonahului Zosima mirosea îngrozitor. Un vânt umed bătea dinspre nord. Căruța cu suflete moarte trecea zilnic, se auzeau râsete, nimeni nu avea vreo explicație. O lume fără oameni? În zări se vedeau flăcări în floare. Ne balansam între lumea de aici și cea de dincolo, ceea ce ne amintea de jocurile din copilărie. Fantome de cai și câini bântuiau prin toate locurile ascunse. Noaptea necheza și lătra la noi.

Mă gândeam că viitorul este un film despre care ai auzit multe, dar nu l-ai văzut.

Trăiam prezentul așa cum mergi într-un tren fără stații, ne rugam Invizibilului.

Mă simțeam precum o copie nereușită a propriilor vise. Cred că orbii ar trebui să binecuvânteze stelele, sunt cel mai în drept.

Cine ar fi putut schimba ceva.

Iubita plângea cu fața ascunsă în pernă.

Crize

Criza este o ipocrizie și dă roade alese,
O dezamăgire frumoasă și multe cadavre,
Ca o lălea întoarsă, criza noastră dansează de la
Facerea Lumii,
Ipohondrii - străbunii ne-au dăruit o sfârlează,
Adică un caracter ușor labil, nărăvaș,
Că ești din Durău sau dintr-un mare oraș.
Iubirea are o mie de porți aurite, ciudate,
Una s-a-nchis cu zgomot, alta-nsoțită de șoapte,
Dar eu voi intra, sunt sigur,
Miel cu suflet de tigru,
Mai mult, mai puțin romantic,
Cu spada, cu pana, secanta,
Cu fantezie și erezie, cu frezii,
Cum fac amorezii,
Eu, biet Pygmalion, am reconstruit Femeia,
Non possumus, șoptesc, nu mă aude nimeni,
Un roi de fluturi verzi ne înconjoară existența
E bine.

Înțelepciunea nebunului

Iubește și nu vei fi iubit
Într-o lume absurdă, bolnavă, nesfințită,
Încearcă, dacă poți, să te ridici, să mergi,
Uneori, să scrii despre lilieci, furnici.
Ah, omul e o ființă, din toate, mai sucită,
Ce bine-i să fii plantă, piatră sau nimic.
Prea puțin loc pentru simbolism,
Prea mult ne întindem ca șarpele înspre lapte.
Cine a creat impasul, compasul?
Plutim în derivă, o, Sancho Panza,
Don Quijote iubește pe Don Quijote,
Dulcineea nu știe că e Femeia,
Păstrează subiectul, îmi strigă
Un cititor din mase, dar masele nu fac istoria,
Ele doar sapă.
Eu îmi păstrez stilul și spilul,
Cu simbolismul coabitez noaptea.

George FILIP
(Canada)

Naufragiu

Înot prin ochiul meu de veghe
spre portul care m-a uitat
sunt zdrențuit de naufragii
și mi-am pus umeri de bărbat.

Că nu-i aproape, nici departe
și nu-i departe sau aproape
mai important e-n existență
ca veșnic să-ți înoți sub pleoape.

Planeta asta geoidă
și inventivă în ambiții
dă cu sentințele de-a dura
prea indulgentă cu bandiții.

De-aceea îmi înot sub pleoape
și slugă-mi sunt dar și satrap
iar de furtunile mă-ndoaie
lansez un S.O.S și scap.

C-așa e arca; precum viața
iar viața noastră-i ca o arcă
pe care căpitanu-i mamă
și prea devreme ne înțarcă.

Ning pescărușii dinspre Soare
delfinii zboară cât mai sus
doar eu îmi târâi arca vieții
pe traiectorii care nu-s.

Nu-mi dă o clipă libertatea
nu irosc niciun atom
pe insulele disperării
descopăr noțiunea OM.

Pe umăr mi-am pus steagul alb
pe steagul alb am scris destin
și n-am pe nimeni să mă-ntrebe
spre unde plec, de unde vin...

În mine se ascunde-o lume
și-n lume mai pulsez și eu
ca o moluscă ce-a ratat-o
laboratorul Dumnezeu.

Și dacă nu mai dau de maluri
iar arca-mi scârțâie săracă
și-o fi să eșuez aiurea
pribeag, lucid, ei bine, dacă...

Înot prin ochiul meu de veghe
spre portul care m-a uitat
și simt că naufragiul vieții
mi-a pus pe umeri un bărbat.

Era poetilor

Un poet cânta la harpă

(Ecou la eseul Sindromul Erostrat, publicat în CD,
nr. 23, sub semnătura Doinei Drăguț)

- se dedică poetei Doina Drăguț -

îngerul cânta la harpă sub o frunză de măslin
șarpele-asculta cu solzii într-o stare heraclee
doinele diamantine au fugit către amin
constelațiile strâmte purtau voaluri aburee

cu piciorul gol pe stâncă sigur crapă piatra-n patru
cele patru anotimpuri pe care le-mpușcă regii
mă trezesc de dimineață și la rațiune latru
de m-aud și sar în scuturi sigisbeii - paraplegii

mai e mult până diseară - stai la slujba ta părinte
Eul a fugit din mine și s-a dus la mănăstire
în fum pal Pithia-baba mă leagănă și mă minte
c-o să nu... da... am mireasă și o să mă scalde mire

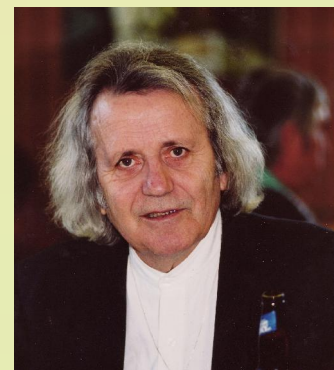
apoi a venit un vultur și l-am obligat să jure
foc dădusem noi la paie pe la ciuma cu răscoala
am pus foi în calendare mincinoase și impure
și visam morgane limpezi din care să bem scofala

și-am aprins pe vetre focuri și-au venit și mercenarii
unii ne cerșeau copiii - alții își tocmeau neveste
nu știam că adaptarea ne va pierde și maimarii
se jucau de-a vânătorii prin pădurile ecvestre

hai la dans Maria-sfântă... Isaia dănțuiește
președintele luminii face-n cer pe toboșarul
homo-sapiens în grotă cântă Doamne miluiește
iar poezii mor prea tineri, sunt bătrâni și joacă zaruri

ce ne trebuie Pământul - chiar așa... la poli turtitul?
noi foițele din Biblie le sucim pentru țigară
eu sunt înger printre îngeri, cel mai cel afurisitul
ce am evadat din ceruri și aş vrea să mi se pară...

constelațiile strâmte poartă voaluri de femeie
doinele diamantine au fugit către AMIN;
șarpele-asculta cu solzii pe o pânză heracleie
îngerul cânta la harpă sub o frunză de măslin...

Noapte imaginară

o umbră care veșnic mă respinge
doar arborii în lacuri răsturnați
pești pe nisip visează idealuri
iar vulturii - pe cer - crucificați

nu îngerii ce mai plutesc pe aripi
făptura dintre păsări nu ești tu
pârâu-nfige ghearele în maluri
și la intrarea-n grotă scrie nu!

o stâncă verde zace-n strălucire
îmi taie drumul șarpele de casă
ochiul de veghe-i plasă pescărească
timpul se-ngroapă-n propria-i melasă

pe pragul casei plânge așteptarea
mă veți găsi pe cumpăna fântânii
cu fața oarbă și cu palme moarte
o să-ți aspir în noaptea albă - sânii.

Ardere

Sunt ardere,
Esti ardere - suntem
Incandescente flăcări
Ai marelui blestem.

Spuneți la lume:
Vor veni și zeii.
Vom arde iar pe ruguri
Instinctele femeii.

Eu voi pleca aievea
Ascuns într-un cuvânt;
Călăului să-i spuneți
C-am fost și nu mai sunt.

Sunt arderea de-o clipă,
O aripă de-albastru;
Nu ponegriți femeia
Și nu dați foc la astru!

Grădinar

lângă o cruce din cimitir
zâmbea în aer un trandafir

nimeni vreodată nu a aflat
cine îl udă sau l-a plantat

va arde smirnă până să știm
de ce ne naștem, cui îi murim

până deschidem tainele firii
îmi văd de treabă : ud trandafirii.

Marius CHELARU

Când cauți sfârșitul lumii Cuvântului

(Kur e kërkon mbarimin e botës së Fjalës)

„Fug zilele precum caii nărași și turbați
Din nou câțiva oameni râdeau și râneau”

Skënder R. Hoxha, *Timpul-Koha*

„Însemnări, amintiri și povești despre viață,
Despre războaiele ilire și jocurile copiilor palizi,
Le țin însemnate în caiete vechi cu multe foi.
Bunicul meu a mai cântat despre ele cu lăuta”

Skënder R. Hoxha, *Viața-Jeta*

Skënder R. Hoxha face parte din acea categorie de autori pentru care a scris în versuri înseamnă a țese un alt fel de narațiune, nu neapărat o reflectare, într-un fel sau altul „fotografică”, a lumii din afară, ci mai curând una rezultată din trecerea imaginii a ce se vede înăuntru și ce transpare din afară printr-o oglindă de gânduri, de amintiri, de credințe și de spaime culese în timp din propria viață, din ce a rămas/ a înțeles din viețile altora. Cel puțin așa se vede din acest volum, în prima parte, intitulată „Sibilele în timp de calamitate” (fragment din volumul „Călăreții morții”, apărut înainte de 1989). Ce a rezultat în cazul de față? O sumă de fragmente-tablouri în care frazarea poetică pendulează undeva între criptic și oniric. Este ca și cum ai lua bucăți de gânduri, le-ai lega de alte bucăți de povești, de demult sau nu, cu fire subțiri de realitate. Citind un astfel de volum te întrebi, de pildă, dacă poate place sau dacă poate contura un mesaj sau acesta este „îmbibat” în cuvintele din care s-a alcătuit „mixtura”, atât de mult

încât e o problemă să îl regăsești.

Este, dacă vrei, ca în textul intitulat de autor *Alternativa*: „Nu este nici primăvară, nici vară, nici iarnă/ Nici dimineață, nici seară, nici prânz/ Și bunica, din nou îmi spune povești de demult”. Pare că e cumva ca atunci când, cum scrie autorul, cauți parcă „sfârșitul lumii Cuvântului”. Asta pe de o parte. Pe de altă parte sunt „trimiterile”, poate și/ chiar aluziile intertextuale. Putem exemplifica cu texte ca *Moartea*, cu trimitere evidentă la un episod narat într-o cunoscută carte a lui Ismail Kadare, *Generalul armatei moarte*: „Ciobanii cu băte măsurau timpul nașterii Soarelui/ Visând că cineva a deschis morminte în vârful dealurilor/ [...] Fără să știe cine va muri: câțiva sau toți/ [...] Că visurile iernii nu se povestesc, numai când fosilele/ Vor fi adunate de vreun General al Armatei Moarte!”

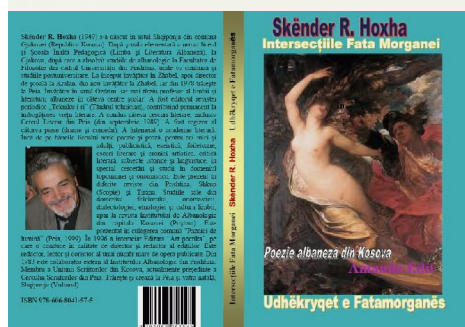
Pe de o altă parte sunt rădăcinile în civilizația/ mentalitatea/ în ce înseamnă tradițiile, cultura albaneză, care se regăsesc „fărămițate” în mai multe „feluri”/ „locuri”. Poate între cele mai elocvente exemple este textul intitulat *Cula*. Cula, un element care ține de ce înseamnă a fi albanez, cum, într-o măsură bine definită, este și „codul” lui Dukagjin, nume amintit în același poem: „Oriunde în temelia ruinelor ilire!/ Vin stânci de granit ca strămoșii noștri -/ Ca o Culă înaltă, precum în Dukagjin, adevărul!”.

În a doua parte „Răscrucile fetei morgana” (sunt și alte secțiuni, unele punctate distinct, ca „Dedicații”, „Ne cheamă „Patria”, altele nu, dar le putem subsuma acesteia) toate astea lasă locul unei frazări care, deși păstrează pe alocuri o anume simbolică, este departe de a fi, folosind vocabularul autorului, „sibilinică”. Sunt gânduri despre prezent, încercări de a întrevădea ce poate aduce viitorul (deși, scrie Skënder R. Hoxha, „îmi este frică de viitorul ciuntit”), irizații de amintiri, secvențe din istoria recentă și însân-

gerată a regiunii (unele texte au fost scrise în acele timpuri), cu dramele și pierderile pe care le-au adus acei ani. Sigur, „Orele uitării nu au valoare/ Pentru a judeca, condamna”, scrie autorul, dar nici nu trebuie uitați cei care au „călărit cu spatele întors patriei”. Citim despre vremuri în care, spune Skënder Hoxha, „tristețea mea a devenit bătrână”, și „porumbeli, păsările, pescărușii/ obosiți au uitat zborul”.

Sunt și unele descrieri ale orașului în care locuiește (*Însoțirea lăcustelor*) sau frame-uri de amintiri din copilărie (*Cântec de uitare*). Unele texte au mai curând tonul unor imprecapii, uneori la granița dintre blestem, ocară și sentință, vorbind despre „firele slabe de speranță de libertate” care „fulgeră în pământ uitat”, „schelete care vorbesc albaneza”, dar și, de pildă, despre trădători, colaboraționiști, falși istorici ș.a., ori despre „Occidentul fără conștiință proprie” ș.a. Altele (mai ales din secțiunea „Dedicații”) vorbesc despre momente cu rezonanță mai ales pentru oamenii locului, despre oameni care au murit în numele luptelor care se duceau acolo (cum ar fi Jusuf Gërvalla, Bardhosh Gërvalla, Kadri Zeka, Gani Brahimaj și alții, amintiți aici sau nu), despre locuri cu anume rezonanță sau despre profesori, scriitori, diverse personaje care au un nume în presa/ istoria locală etc. Mai puține sunt poemele despre dragoste (cum ar fi *Orice amintire are culoarea iubirii noastre sau Acolo mușcam sfârșitul dragostei*).

Așadar, o selecție care reunește două părți din multe puncte de vedere diferite, atât tematic, cât și stilistic ori/ și ca frazare poetică, și care relevă un autor cu siguranță nu din aceeași categorie cu Sali Bashota sau, pe un alt palier, A. Podrimja, I. Kadriu, M. Ramiqi ori H. Haxhosaj, dar care reușește uneori, în peisajul căutărilor, construcții poetice/ expresii interesante, secvențe de poezie reală.

Valeriu TĂNASĂ

Călugărul Nicolae Steinhardt - Apostolul Fericirii Sublime

Am ezitat îndelung înaintea de a începe aceste rânduri dedicate unui eseist care a impresionat milioane de oameni prin pătrundere, cultură, bunătate și credință. Părintele Nicolae Steinhardt ne dăruiește lumină prin cărțile sale. În timpurile confuze de după Revoluție, părintele a vestit minunat și original trăirea Botezului din închisoarea Jilava. A convins pe fiecare dintre noi că orice moment al vieții, dar mai cu seamă cele pline de suferință și nefericire le putem converti prin curaj, iubire și sinceritate într-o mare fericire. Cartea sa de căpetenie - Jurnalul fericirii - este plină de momente sublime care înalță cititorii; ne umple de entuziasm pe toți. Ne spune, precum Dostoevski, că suntem fericiți, dar nu am reușit să descoperim singuri până la întâlnirea cu acești creatori sinceri și geniali.

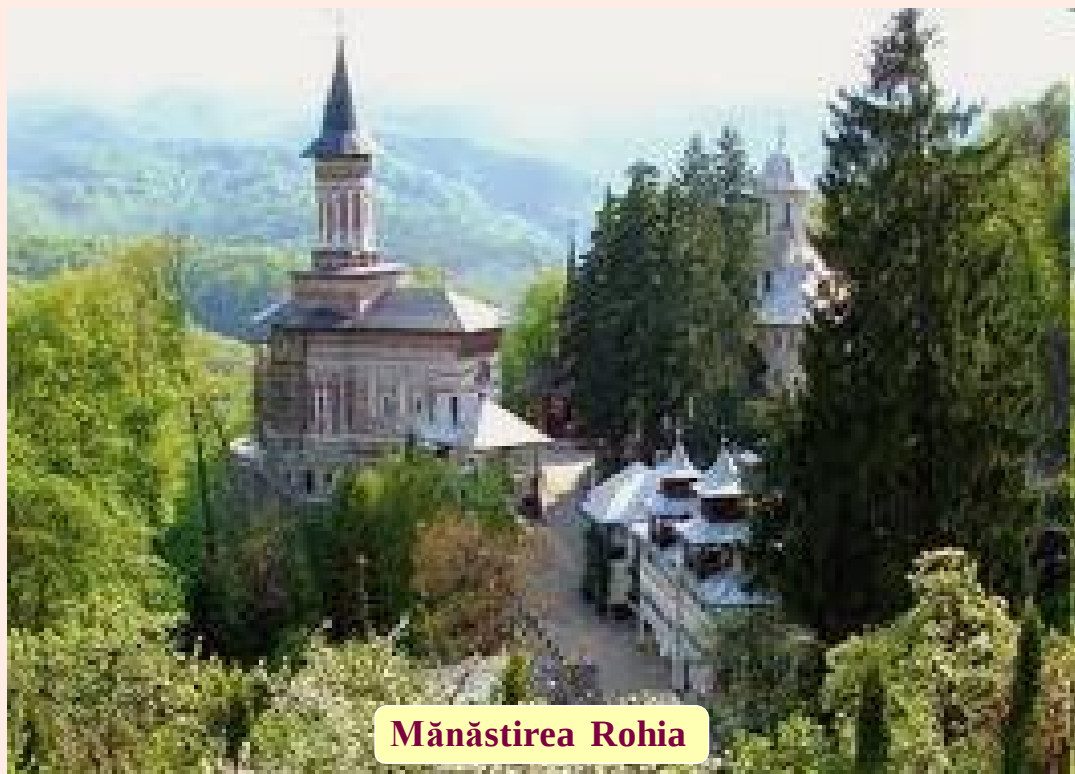
Cărțile părintelui Nicolae sunt un continent de iubire și înțelegere la care privim cu bucurie mergând până la stări sufletești extatice și sublime. Au darul de a

ne smulge din cea mai cumplită letargie, necredință și disperare. Aici, pe pământ, printre cei vii, ducem lipsă de prieteni, sau nu suntem capabili să le înțelegem valoarea. De aceea îi căutăm

Hristos. Disprețul pentru lășitate al Apostolului fericirii este impresionant și virtutea curajului i-a deschis calea către marea iubire a lui Hristos și a românilor. Tuturor ne pătrunde în suflet

nu a reușit să pună piciorul pe țărnul Împărăției Sale.

În toată această atmosferă terifiantă, străină și derutantă, ce ne deprimă pe foarte mulți dintre noi, ne scoate, cu siguranță, din

Mănăstirea Rohia

Nicolae Steinhardt

printre scriitori. Și pentru mine, personal, călugărul Nicolae Steinhardt este omul care, prin cărțile sale, m-a convins fără greutate să merg la Mănăstirea Rohia („Mănăstirea din Cer”). Acesta a fost sentimentul când am ajuns la Rohia, că mă aflu în cer. Zărilor senine m-au salutat într-un fel așa de „personal”, încât starea trăită atunci, timpul nu a reușit să o șteargă din sufletul meu. Apoi m-a făcut să înțeleg că un creștin lipsit de curaj este un fals mărturisitor al lui

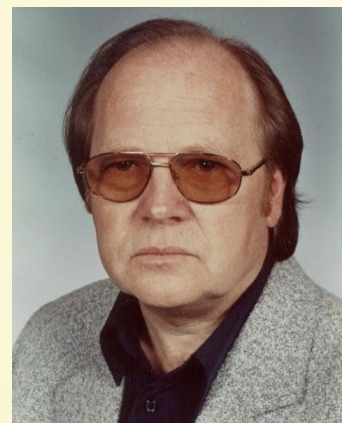
idea de haos și face ravagii! Aproape toți trecem prin astfel de crize. Acest haos împrăstie în minte certitudinea că s-a terminat cu toate. Oamenii ne defăimează și ne disprețuiesc. Societatea toată ne este ostilă. Și atunci avem starea unei așchii de meteorit ce s-a rupt din vreo stea și rătăcește prin univers, neștiut de nimeni. Aceasta este disperarea. Și am fost cuceriti de un astfel de inamic pentru că nu credem cu tot sufletul în Hristos. Suntem în situația unui naufragiat care

infern, cartea *Jurnalul fericirii*. Autorul încălzește prin artă și entuziasm orice atmosferă străină și otrăvitoare.

„Nimic nu e mai îngrozitor decât să trăiești într-o lume străină de tine”, ne avertizează, printr-o tainică stare de confesiune, Dostoevski. Această stare de însingurare (înstrăinare), mortală, poate fi schimbată într-o stare de fericire prin cunoașterea vieții, operei și a *Jurnalului, călugărului Nicolae Steinhardt*. Doamne ajută!

Valentin MARICA

Rosturi și înțelesuri...

Motto: Numai începutul Psalmului 102, mărturisirea Nicolae Steinhardt - Doamne, ascultă-mi rugăciunea mea și s-ajungă strigătul meu până la Tine. Nu-mi ascunde Fața Ta în ziua necazului meu... - îi poate reda starea de suflet.

O clipă cu Nicolae Steinhardt, spun cei care l-au cunoscut îndeaproape, avea *rosturi și înțelesuri* (vezi *N. Steinhardt în evocări*, Editura Polirom, 2012, p.52). O clipă despre Nicolae Steinhardt, la Centenarul nașterii, are *rosturi și înțelesuri*. Manifestările culturale care au avut loc la Biblioteca Națională a României, în ziua Praznicului *Schimbarea la față*, cu artiști plastici și scriitori târgumureșeni invitați de onoare, cu Ministerul Culturii și Direcția Județeană pentru Cultură Mureș în antetul organizatorilor, au numit *rosturi și înțelesuri* ale zilei noastre prin respiritualizare. În această idee, s-a vernisat expoziția de artă religioasă și cea de carte editată la Târgu-Mureș, la Centenarul nașterii lui Nicolae Steinhardt, cu participarea scriitorului Ioan Matei, director în Ministerul

Culturii, a doamnei conf. dr. Elena Tîrșiman, directoarea Bibliotecii Naționale, a scriitorului Nicolae Băciut, directorul Direcției Județene pentru Cultură Mureș, și a doamnei Letiția Constantin, coordonatorul Compartimentului editorial și de promovare al Bibliotecii Naționale. S-a alăturat *Radio România Târgu-Mureș*, prin Valentin Marica, senior-editor.

Pictura religioasă expusă de artiștii Marcel Naste și Klara Balasz, proiectele culturale „Icoana din fereastră” și „Crucea din fereastră” ale Grupului de artă religioasă „Deisis” și-au îngemănat vibrațiile - vibrațiile solare, fiind Praznicul *Schimbării la față*, amintind de *Atunci când fața Lui a strălucit ca soarele* - cu pagina de carte din biografia scriitorului Nicolae Băciut, mărturisind puțința artei de a fi *cale* și *adevăr*. Cu atât mai mult cu cât liturgicul zilei se prelungea dinspre Casa Domnului spre cea mai impunătoare Casa a Cărții din România, Biblioteca Națională, cartea culorilor și cartea literelor aducând, în spațiul atât de generos al Bibliotecii, neîntreruptul dumnezeiesc.

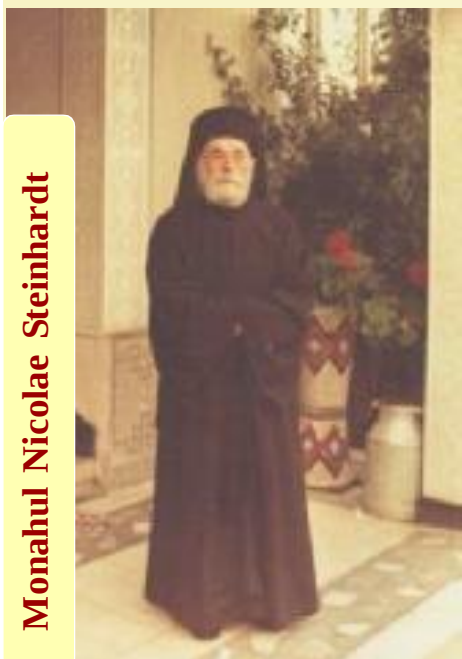
A fost o zi a *luminoșeniei*, cum ar fi numit-o Monahul de la Rohia, în care icoanele *cathartice* ale Klarei Balasz, cristalizările murmurului euharistic, rugăciunea ca solemnitate și apoteoză din prapuri lui Marcel Naste, la fel *împărtășania* prin cuvântul de exegeză steinhardtiană din *Între lumi. Convorbiri cu Nicolae Băciut și Cu timp și fără de timp. Lecturi critice și evocări*, apariții ale Editurii „Nico”, propuneau (propun, fiindcă expoziția va fi deschisă până în 6 septembrie a.c.) ceea ce părintele Stăniloae numește *restaurarea* omului prin Hristos sau ceea ce Steinhardt numea cultura ce dătu-

iește spiritul.

Expoziția de artă religioasă a artiștilor Marcel Naste și Klara Balasz - o hiperbolă a auriului - și expoziția de carte a scriitorului Nicolae Băciut, cuprinzând și numerele pe 2012 ale revistei *Vatra veche*, însoțită, inspirat, de recitalul *Pe unde umbli, Poezie?*, au transmis numerosului public de la Biblioteca Națională (au fost și participanți din Brăila, Ploiești etc.) bucuria, sensibilitatea și *grația* pe care Nicolae Steinhardt dorea să le întâlnească în fiecare om. Fluxurile de lumină răsărind inefabil, ca într-un joc de-a infinitul, din icoană și pagina de carte, l-au prezentat pe Nicolae Steinhardt, „*atotcuprinzător, atoteînțelegător și atoteiertător*”, ca pe omul viu; cel care se ruga lui Dumnezeu cu marile cărți ale umanității în brațe, cel ce săruta scrisul lui Constantin Noica din file de manuscris sau îl asculta pe Monteverdi în genunchi, în hohot de plâns, cel care îl ruga pe un colaborator (vezi evocările lui Virgil Cioamoș), având presentimentul morții, să le spună tututor că a crezut în Iisus Hristos din toată inima, că a iubit sincer poporul roman, rugându-l să aibă grijă de *Jurnal*...

Ceea ce a inițiat, *cu sfiiciune și respect*, scriitorul Nicolae Băciut, strana de biserică închinată lui Nicolae Steinhardt la Biblioteca Națională a României, în veșminte culturale târgumureșene de mare preț, este *grija pentru Jurnal*..., pentru adâncimile scrierilor steinhardtiane, „hartă a spiritualității românești”. Nicolae Băciut preia „nevoia irezistibilă de a se dăruir”, pe care o trăia Steinhardt, amintindu-și, desigur, ce-i scria acesta (vezi *Scrisoare către un tânăr poet*): să nu se lase prins în clișee, să fie mereu în stare de alertă, treaz, de veghe.

Monahul Nicolae Steinhardt

Emil BUCUREȘTEANU

Marinarul

Prin satul Valea Seacă, parte a comunei Valea lui Ion, trece pâraul Gârla Morii. Pe harta județului, hartă care este făcută, normal, după harta țării, pâraul este trecut cu numele Râul Leneș. Localnicii din Valea Seacă nu au ținut cont de indicațiile venite de la Institutul de Hidrografie al țării și au botezat râul cu numele de Gârla Morii. Din două motive. Primul motiv este că pe râu, din vremuri neștiute, se află o moară cu o roată mare, mare de tot, care poartă o roată de piatră peste altă roată de piatră aflată în nemiscare, și care macină păpușoi și grâu ca să aibă oamenii de mâncare. Al doilea motiv este că în vremuri de secetă râul devine atât de mic, devine o gârlă oarecare, ba uneori mai curge doar albia.

Râul Leneș a fost o adevărată mană cerească pentru țăranii din Valea Seacă, face vreo zece meandre, aproape fiecare gospodărie fiindu-i riverană. Între râu și locuitorii satului exista o adevărată simbioză, țăranii îl păstrau curat iar el le oferea multiple posibilități de trai. Pe întinse maidane, copiii pășteau cârlani, balta era plină de rațe și găște, gospodinele topeau cânepa, în zilele toride de vară era loc pentru scăldat și spălat rufe, se adăpau vitele și se prindeau și pești. E drept cam mici, cărora localnicii le ziceau chitici. Din aceștia, mama pregătea un borș extraordinar de nu mă saturam când îl mâncam cu lingură de lemn dintr-o strachină de lut, smălțuită.

Dar viața nu este făcută numai din frumos, fericire. Mai are și părți cenușii, necazuri. Așa și Gârla Morii, când ploua mai mult, când Dumnezeu uita deschise barierele cerului, râșorul devenea un adevărat fluviu, intra prin curțile oamenilor, ba chiar și prin case, făcându-le mari necazuri. În memoria sătenilor din Valea Seacă au fost înregistrate multe momente din viața Gârlei Morii. Mai jos, unul cu mai multă coloratură, eroico-tragică, dacă mi se permite să spun așa.

De trei zile, cerul se acoperise de nori și nu dădea semne să se limpezească. Trebuia efectuată a doua prașilă la porumb și țăranii trăiau cu frica să nu dea buruienile în ogoare și să aibă mai mult de lucru. Gria ce îi frământa

cel mai mult era însă să nu vină iar mare râul și să se reverse prin gospodării, să mâlească curțile și grădinile. Se strânseseră pe malul gârlei și priveau cum creștea, rostogolindu-se în valuri mari și tulburi, mai, mai să dea peste malul înalt de peste patru metri.

- Parcă-i Dunărea, se pronunță Costică Rogobete, un țăran mai în vârstă, ce-și avea casa în apropiere, îngrijorat de venirea puhoiului.

- Ai văzut Dunărea, îl întrebă Dumitru Orghidan, primarul comunei, venit și el pe malul apei să vadă dacă trebuie să dea alarmă de pericol de inundații.

- Nu, îi răspunse Rogobete, dar așa mi-o imaginez.

- Este mult mai mare, dar Dunărea este liniștită și te poți scălda în ea.

- V-ai scăldat? îl întrebă Rogobete.

- La Brăila de unde vin, toți se scăldau în Dunăre.

- Pârâul nostru l-ați trece în înot?

- Acum nu se poate. E periculos. E puhoi și merge repede.

- Ba nu-i periculos deloc, interveni Iepuraș. La mare valurile sunt și mai înalte.

- Și te-ai scăldat în mare? îl întrebă Rogobete.

- O singură dată!...

- Poate vrei să te scalzi și aici? Tot începe să se facă senin.

- Cât dai? îl întrebă Iepuraș.

Rogobete se scotoci prin buzunare. Până la urmă le întoarse pe dos, arătându-i că este lefter.

- Chiar vrei să te îneci? îi zise primarul, care până atunci era preocupat de creșterea apei. Începu să stagneze și deveni liniștit.

- Cât dați, dacă trec prin fața dumneavoastră în înot.

- Vrei să te îneci și eu să fiu judecat pentru că am pus pariu cu tine.

- Îți plătesc eu, îi zise crâșmarul Șuvăică, venit și el pe malul gârlei.

- O sută de lei.

- O sută de lei. Uite i-o dau domnului primar să nu crezi că te mint.

După ce își dădură mâna și Rogobete le tăie, semn că rămășagul este valid, Iepuraș plecă în susul pâraului, unde la un cot apa

era liniștită. Se lăsă gol goluț și intră în șuvoiul cu valuri mocirloase. Trecu repede prin fața asistenței și se opri la un alt cot unde apa era din nou mai dolie. Se îmbracă cu hainele, i le dusese Rogobete, și veni și-și luă banii.

Vestea se dusese în tot satul. Oamenii uitaseră de ploi, de puhoi și discutau doar vitejia lui Iepuraș. Așa și adormiră

Ileana lui Țuștea, fată frumoasă și harnică, căreia Iepuraș îi purta sâmbetele, află și ea de ispravă. Mama Ilenei nu-l prea voia pe Iepuraș de ginere. Iepuraș era cam scund și puțin crăcănat, dar nu acesta era baiu. Îi spusese Catincăi lui Țuștea - așa o chema pe mama Ilenei - că vrea să se stabilească la Constanța și o va duce și pe fată acolo, că o va face cucoană, că nu va mai umbla desculță și nici nu va mai merge la prașit sau secerat cu ziua. Ori ea vroia un ginere din sat, bogat după frumusețea și deșteptăciunea fetei; Ileana făcuse patru clase de liceu la târg și întrerupse școala fiindcă maică-sa rămase văduvă. Vitejia lui Iepuraș îi mai îndoi sufletul. Cum mai în fiecare seară Iepuraș o chema pe Ileana la poartă să stea de vorbă, Catinca presupunând că Iepuraș va trece și în acea seară, mai ales că va avea ce povesti, se gândi să-l invite în casă și să-i spună că este de acord cu intențiile lui pentru viitorul lui și al fetei. Gândurile nu i se înfăptuiră. Ileana nu mai auzi semnalul, un cântec marinăresc, care-i anunța sosirea.

Dimineață, Catinca, Ileana și tot satul auziră dangătul prelung, cunoscut al clopotelor de la biserică. Crezură că pâraul a dat peste maluri. Când ieșiră afară din case văzură că cerul se înseninase de-a binelea. Puhoiul se mai retrase cu vreun metru. Rogobete era bucuros că se face vreme bună, își putea termina de prașit de-al doilea ultimele prăjini de porumb.

- Dar de ce trag clopotele? întrebă el pe Patrița lui Beșleagă, nevasta clopotarului, care tocmai trecea pe drum spre moara lui Leiba să vadă dacă nu i-au fost udate grăuntele de porumb pe care le dusese la măcinat.

- A murit Iepuraș, marinarul, zise ea.

- Cum? De ce? Ieri am vorbit cu el.

Mihai TUDOR

Căutări spirituale

„Să-i ascuți

Pe toți, dar să vorbești numai cu unii.

Primește judecata orișicui,

Iar pe a ta păstrează-ți-o”

Cf. Sidney, Euphues și Anglia lui (68-69)

Omul este un paradox. Deși natura sa se zbate în neliniște, nefericire și incertitudine, este măcinat de slăbiciuni și păcate și aleargă permanent în căutarea sinelui și a tainelor lumii înconjurătoare, mintea omului a creat catedrale, rachete și sateliți, computere performante, roboți industriali și de uz casnic năbădăioși, mașini rapide și elegante, tratamente medicamentoase care salvează milioane de bolnavi, instalații industriale de înaltă fiabilitate, teorii și legi matematice, își folosește imaginația, fantezia și, mai ales, frumusețea sufletească pentru a le exprima în artă, dar înainte de toate e capabil de comunicare, solidaritate, generozitate și dragoste în relațiile sale.

Scrutând istoria, vom descoperi adevărate leagăne de civilizație și cultură înfloritoare (minoică, miceniană, asiriană, babiloniană, Egiptul faraonic), civilizații care și astăzi stau mărturie formelor strălucite de viață și activitate de odinioară (Akropolele, Piramidele din Giseh).

Așadar, forța creatoare este indestructibilă, sfidând chiar și legile implacabile ale timpului. Măreția visurilor omului, materializată prin trudă și sacrificii, rămâne altarul pe care s-a jertfit existența umanității, fundația pe care se construiește materialul. Dacă omul n-ar gândi, cugeta și simți, materialul ar rămâne veșnic doar materie...

Exemple grăitoare de oameni care și-au închinat viața spiritului, scormonindu-i secretele până peste limitele lor cognoscibile, sunt nenumărate, omenirea fiind într-o per-

manentă căutare și definire de valori.

Aș aminti aici, întâmplător, doar pe Herodot, Socrate, Kant, Goethe, Mozart, Beethoven, Michelangelo, Leonardo da Vinci, Shakespeare, Dostoievski, Hugo, Einstein sau Newton. Făcând un arc peste timp și oprindu-ne în zilele noastre, într-o țară mică, cu o istorie zbuciumată, creatoare de tradiții și valori universale (coloana Infinitului, rapsoodiile române, tratatul de istorie a religiilor), ne frecăm uluiți la ochi, suntem consternați și profund dezorientați. Nimic din ceea ce ar trebui să însemne spiritul nu se regăsește aici. Renumită cândva pentru cultura și bogățiile sale, acum se sufocă în sărăcie, ignoranță și nepăsare. Guvernele neputincioase se succed, lăsând loc doar pentru ceartă și dezamăgiri, iar oamenii au ajuns să consume mai mult decât produc și să bage mâna tot mai adânc în buzunar pentru a se întreține, în timp ce veniturile le scad.

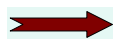
În aceste condiții, se produce o cruntă deformare a percepțiilor valorilor, când materialul devine suveran peste rațiune și suflet și dirijează totul. Banii au însemnat și vor însemna totdeauna sensul activității umane, dar asta nu înseamnă că ei trebuie să se transforme în esența lucrurilor. Drept urmare, descompunerea morală și degradarea materială și spirituală pândesc amenințător și se fac deja simțite în cotidianul atât de apăsător. Cum sănătatea mintală, laolaltă cu cea fizică și psihică, este grav amenințată, orice națiune, orice om în general, își pierde legătura cu prezentul și viitorul. Nemaivând repere și

valori morale sau spirituale, neconservându-și trecutul și ignorând asigurarea viitorului, mă întreb unde ar putea să se îndrepte. Răspunsul vine de la sine, sec și imuabil: spre prăbușire și dezmembrare.

Dramatismul situației nu trezește însă și interesul și dulcea tihnă a factorilor de decizie. Printre lamentări și ridicări din umeri, aceștia se mulțumesc să invoce lipsa banilor, a legislației deficitare, și să arate cu degetul adversarul politic. Despre responsabilitate, curaj și consecvență în luarea deciziilor, nu au auzit sau nu vor să audă. Timp în care, procesul de creație a atins cote alarmante de mici, artiștii așteptând ziua când vor fi statuați iar arta îi va legăna la pieptu-i ocrotitor. Deocamdată, producția națională de filme nu reușește încă să se impună fără finanțare străină, editarea oricăror titluri de publicații este serios îngreunată datorită costurilor ridicate, producția și lansarea produselor muzicale pe piață necesită apelarea la anumiți factori de influență, subiectivi și nu de puține ori rău-intenționați și, la modul cel mai crud cu putință, toate inițiativele creatoare trebuie să treacă prin furcile caudine ale noii „cen-zuri” - banul.

Continuând să ne uităm impasibili cum milioane de dolari/euro anual iau drumuri obscure și ajung în buzunare invizibile sub atenta oblăduire și în avantajul unor persoane sus-puse, cum alte surse financiare importante, cauzate de declinul unor sectoare economice, sunt irosite cu larghețe, în loc să ajungă la buget, de unde să fie gestionate cu discernământ și competență, nu trebuie să îndrăznim să ne plângem, ci să începem să devenim responsabili atât pentru ceea ce suntem, dar mai ales pentru ceea ce am fi putut deveni.

- S-a înecat
- Cum să se înecă? Ieri a câștigat un pariu pentru că a înotat prin puhoi.
- Știu de isprava lui de ieri. Cum să nu știu. Am rămas și eu uimită de veste.
- Dar ce s-a întâmplat? Am mai pus azi un

pariu cu altcineva că se scaldă în puhoi? insistă Rogobete cu întrebări, afectat fiind de veste.

- Nu, îi răspunse nevasta lui Beșleagă. Când s-a întors acasă n-a nimerit podețul și a ajuns în șanț. Era plin cu apă.

Rogobete își făcu cruce.

- Săraca și Ileana lui Țuștea. Ieri după ce

a câștigat pariul, Șuvăică, crâșmarul, ne-a invitat la un pahar de vin. Iepuraș mi-a spus că a înotat prin puhoi ca să-i dovedească Ilenei că este cu adevărat marinar. Nu-l credea că se scaldă-n Dunăre și Mare. Biata fătă!

- Dumnezeu să-l ierte! zise el și intră în casă. Se simțea vinovat. Dar, dacă n-ar fi fost Ileana cu neîncrederea ei...

Livia CIUPERCĂ

Simfonia privirii în poezia lui Corneliu Antoniu

Să ai curajul să spui / Poesia e viață... (Corneliu Antoniu)

În preaplinul launtruului nostru, e foarte posibil să izvorască și să se contureze străfulgerări care, prin cuvânt, să devină sublimare, esență metaforică. Și atunci, spunem că s-a născut **poezia**. Din momentul în care aceasta devine purtătoare de sens, vorbim și de un viitor creator de poezie, cel care, cu aripa sfredelindă, e capabil să „izbească mereu în zăbrelele nemărginirii” (Nicolae Labiș). Și cum multe din creațiile de început au substanța unui lirism reflexiv, înclinăm să credem, precum afirmă și scriitorul Dan Plăeșu că „maturitatea” poetului **Corneliu Antoniu** pare a se fi conturat încă de la volumul său de debut, **Ascunsa ninsoare** (1978), promițător și ascendent.

Imaginându-se în ipostaza mitică, diurnă, precum un zeu - „sunt lebadă albă” (amintind, în acest context, de mitul Ledei), poetul Corneliu Antoniu își do-

rește cu ardoare triumful luminii: „nu mă umbri, umbră de umbră...”, adică putere creatoare „altoi și sămânță” și vreme a „văpăilor” (**Ecouri**). Orice este posibil - „știu că se poate... / umbla.../ peste întinderile acestei galaxii de nisip...” (**Peste întinderi**), zborul devine imagistică înscrustată în falduri de vis (**Despre o anumită pasăre**), „arcuind aerul” (**Desen pe o pânză, în vis**).

O artă poetică poate fi considerată poezia **Și dacă**. Pare o simbioză între romantism (gândind la Eminescu) și simbolism (făcând referire la Bacovia), dar într-o oglindire personalizată a sentimentului iubirii, prin „despodobirea” emoției erotice, definită, oximoronic (filon eminescian), „dulce povară”. Reținem că noblețea încrustațiilor cuvântului devine lacrimă înspumată, disipare în abis: „Și dacă/ Îmi vor zbura fluturii de pe buze/ Tocmai când întind palmele/ Și dacă/ Îmi vor despodobi vorbele/ Eu să știu că sufăr/ De păcatul acelei rostiri;/ Și pe o apă să plece chipul meu/ Așa: însângerat și mândru/ De dulcea-o povară”.

Corneliu Antoniu se dorește a fi un discipol al poetului-filosof Lucian Blaga, în „mută, seculară căutare” a miticului Pan, ca într-o încrustație a trecerii (**Pan sau trebuia să trec**), „arcuind aerul” (**Desen pe o pânză, în vis**), prin „limbi de șerpi”, „umbră... altui

timp”, „călând peste lauri”, precum **Cel ales, de la Mancha...**

O litanie întru mângâierea viului din noi este poemul **Daniil**: „Trăiască scorbura și ochii/ Dinăuntru ca două scântei,/ Trăiască/ Această noapte pentru că o văd/ Înaintea mea ca o mănăstire...”

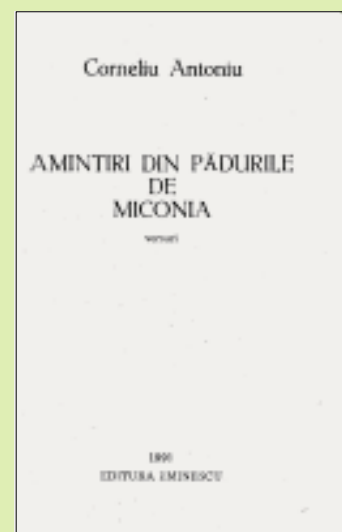
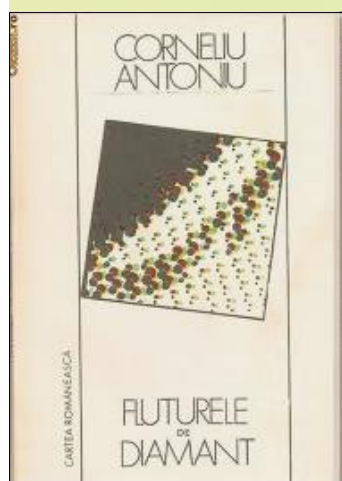
Luminozitatea acordului vocalic, „plutire de vis” este dătătoare de-acea „lumină vie / Prin lacrima lui Dumnezeu...” (**Drumul Miriapodului**), iar alternanța consonantică pare dătătoare de acorduri ancestrale: „Cald era visul/ Când nu era al nimănui./ Cald era vântul/ Când nu-l bănuim prin aprilie...” (**Vis cald**)

Străzile vechi pare-a contura profilul unui imn dedicat urbei visurilor sale de mănăstire în „galeria cuvintelor...” (**Drumul miriapodului**) Câteva interogații eliptice îmbrățișează poematice: „Cum să încep?/ În vârful picioarelor/ În piruete scurte,/ Pe sub copacii uzi și rari?...” Cum poți traversa acest spațiu al viului din noi? Înțelegând: strada, drumul împărătesc, adică: Strada Domnească, o adevărată via regie dunăreană, „strada-cântec”, atunci când „Fiecare piatră mă cunoaște/ Fiecare anotimp/ Fiecare fereastră...”

Cu-al doilea volum de versuri, **Supunerile** (1982), poetul încearcă să se desprindă de marile căutări în substraturile marii poezii interbelice, apropiindu-și tot mai mult pulsațiile prezen-

tului său, de stilul optzecist, prin abstractizarea vizionarismului: „Mi-au copt viile mori de sânge/ **Arbori subțiri** am în teascuri/ Beau parfumul acestor întâmplări/ Uit unde eram când se făcea ziuă...””; prin așa-zisele inovații ale frazării, alambicări ale verbalului: „Ce-mi mai pasă ție mie nimic/ Peste mine stă cerul infinitul/ Chiar și păsările nevăzute își strecoară/ Prin mine/ Zborul lor ca umbra unor brăconiei...” (**Doi unu**); reîntoarcerea la simbolul poetic popular, de tipul: „foaie verde” (**Cogito**) sau ritmicitate de doinire străveche (**Tot privind**).

Dacă prin cuvânt - formă de exprimare a propriilor trăiri -, ne simțim proiectați ca într-un dans al imuabilității astrale (Și în cer tot ceruri sunt) sau ca într-un

➔ dans al astralului din noi (*Și în cercuri cercul dus*) - invitație întru cugetare (*Cogita diu!*); privind - gândul te supune aceluiași proces întru iluminare (*Tot privind la cer în sus/ Gândul, gândul mi-a supus -// Ochiul mi-a supus vederea/ Duhul vorbelor, tăcerea -*), așa cum rostirea își cere cumpănirea (*Tot privind la cer în sus/ De prea spus, nimic n-am spus -// Căci cuvântu-i o iveală/ De rostit, nici pomeneală...*), adică încifrarea logosului.

Deopotrivă, poetul Corneliu Antoniu preferă poezia-metaforă: „*Bate într-un cuvânt/ O inimă. Din ea/ Cresc marginile acestei primăveri/ Născătoare./ Precum/ Ștafeta nevăzută a visului*”, prin concizie și sinteză, **fereastra** constituind o marcă a luminoziității, dar și punctarea unor toponime care să immortalizeze locurile tinereții și maturității creatoare: **Cu inima, Ipostaza, Doi unu, Cântec de Dunăre** etc.

Cuvântul se dorește, precum glăsuiește Constantin Noica „*un prim demers de-a crea câmpul logic*”, și-atunci acesta „*crește*” „*dintr-un copac cu aripi de sânge...*” (**Ceara de brad**), pentru că „*a trece prin cuvinte*” e o mare artă. Nu știi niciodată care-i va fi traiectul: „*Dacă alunecam pe câmpie/ Sau pe visul meu înghețat...*” (**Polul Nord**) Și-n acest context, e posibil ca „*vorbele*” să „*pocnească*” precum „*mugurii*”.

Dintre subtilitățile prozodiei, poetul Corneliu Antoniu ancorează poeticul la rima feminină - subtilitate a viziunii sale optimiste; anafora devine leitmotiv-însuflețitor: „*Tu știi să treci/ Înăuntrul muzicii cu o aromă grea/ Și mai știi/ Înăuntrul ei să te mistui...*”, iar anadiploza va degaja o stare de profundă afecțiune: „*Și cum pleci, cum pleci tu/ Călcând în soare sângele luminându-mi...*” (**Prea-Fericita**)

Cu volumul **Fluturile de diamant** (1986) remarcăm nostalgice înflăcăări erotice, contemplativul pulsează - un timp capabil „*să scoată muguri cruzi*”, iar „*în adâncul ei*”, „*să își așeze ceasul...*” Și-n aceste căutări-reflecții, un rol important îl poate

avea... „*croitorul de flăcări*”, un alter-ego al lui Cupidon. Posibil!

Temele și motivele lirice preferate, de această dată, par a fi: visul exotic - „*tot tremurând/ Cu sufletul în palme/ Ca frunza la o adiere de senin...*” (**Întocmai ca atunci**); viața - „*zbor*”, „*între corzi de lumină*” sau „*între corzi de întuneric...*” (**Tânăr fiind**); dorința de a rosti adevărul - „*cu vârful degetului / cel veșnic...*” (**În dreptul geamului meu**); privirea - „*ca o mare/ de zăpadă prin care înoți...*” (**Iedera**), prin care poți intona: „*din amintire un cântec/ pentru stingerea focului...*” (**Priviri**), un foc erotic disipat, „*fapte, iluzii, mărturisiri...*”

Ne surprind subtilitățile în-crustațiilor sinelui: „*în timp ce eu/ Îmi văd de primejdii și de iluzii -/ La încă o perdea se adaugă inima/ La încă un gând vremurile...*” (**Iedera**), ca și cum ne-am întoarce la-nțelepciunea bătrânului cronicar moldovean...

Poetul se lasă ușor dominat de stări angoasante: „*Bate prin noapte un duh cu o singură aripă/ Semn rău, silueta unei vechi amintiri...*” (**Din ce în ce**), amintind de-o „*spaimă exilată*” (**De-oarece azi**) sau de un timp care „*plânge*” (**Clopotul care nu se aude**). Și-n acest zbucium interior, „*gândul intră într-un scripete adânc...*”, lacrimile „*se pietrifică*”, multă dezamăgire, pentru că nimic nu rămâne „*în afara memoriei...*” (**Faptul divers**)

Volumul **Amintiri din pădurile de Miconia** (1991) este dispus în trei segmente (cicluri): **Înseratul, Amintiri din pădurile de Miconia și Umbrela lui Robinson Crusoe**. În ciclul „**Înseratul**” recunoaștem o poezie în care domină armonia, acordurile ancestrale (**Nu știu cum dar toate sunt**), emoția unor timpi de poveste (**Rochița rândunicii**), ritmul baladesc (**Vindecătorea**), ritmul psaltic (**Sfântă durere și învățătoare**), sonorități autumnale de o sobrietate sfâșietoare (**În toate frunzele mele**). Dar și o încercare de a crea poemul dramatic (**La Meline**). Interesantă abordare a mitului icaric, proiecție pe verticală (**Liberă ești...**)/

Tu pasăre/ Să zbori/ Orizont...), este poezia **Acoperișul**, ca formă de descătușare (**Îngropat de viu/ Lângă cuvintele mele...**), de redobândire a mult doritei armonii interioare. **Scut de lut** este ca o revărsare dinspre **Geneză**: „*Într-un scutec de lut/ Murmură privirea pruncului/ Ploile fac semne și în fântâni/ Colindă steaua prin turma de mierle*”. Pruncul Pământului și-al Cerului - sacră binecuvântare! În general, versificările lui Corneliu Antoniu se doresc revărsare către marea poezie idilică: „*Vânturi bat și vânturi trec/ Șuierând prin gară/ Parcă mai aud un glas/ Pribegit pe-afară...*” (**Oleron**)

Poetul se simte confortabil ilustrând, într-un constant ritm melodic, binefacerile elementelor primordialității: „*vadul mic al Dunării de jos*”, „*saltul argintat de lună*”, „*țipătul*” vieții (**Apa**), atunci când „*glasul se zbate în larg...*” (**Armistițiu**) și-avem șansa s-auzim incantațiile picurilor - dar ceresc (**Iar plouă azi a mai plouat și ieri**)

Ce e drept, uneori pulsații ră-tăcînde adumbresc ființa: „**Drumul și lumea / Umbre adormind într-o salcie...**”, coborând în-spre „**deznădejde și naufragiu**”, iar „*cuvintele lui*” se revărsă spre sine precum „*drojdia sclipind/ pe fundalul unei mări uitată de timp*”. Există vreo alternativă în aceste învăluri „*pe-o muchie de apă și cuțit*” (**Cum merg așa-i și drumul**)? Posibil. Să „*m-așez pentru odihnă și (să) mă-nchin/ la cele trei orale de vin/ din partea casei oracole*”, adică o regândire, reîmbrățișare a mitului dionisiac, ca esență întru cunoaștere și întru inițiere... Preferabil, însă, ca la ceas nocturn, doar mantia de vise să aibă darul de purificator al memoriei (**Atâta știu că se făcuse noapte**).

Cu ciclul „**Amintiri din pădurile de Miconia**”, remarcăm o redeschidere spre amplitudinea ideilor poeticului, generoase ancorări de intimitate estetică, vibrații erotice - ca un vals arzând „*cu o mie de bice*”, în așteptarea iubitei (*între frunzare de măr-gărint*), de căutări (*văzul meu orbea căutându-te...*), de spe-

ranță. Subtile interogații și lamentații mistuitoare: „*Cum de-am ajuns să tremur în lumină/ Într-un ungher de liniște dep-lină...*” (**Acum sunt singur**)

Cel de-al treilea ciclu al sus-numitului volum se dorește ca o descătușare, simțire și conștientizare a faptului că ființa (se vrea) și rămâne determinată de timpul său, iar „*locu-l recunoști după uimire / Și după urma unor flori de tei / Rămase ne-nțelese la cetire...*” (**De-ajuns e să-mi spui tată**) Plăcute sunt acele terțete în care limbajul ludic se revărsă, jovial, exuberant, ritmic: „*Eu tot mai cred că viața-i o poveste/ Și că-n poveste zace un colind/ Pe care-l știu cu ochii închiși...*” sau acele reînvăluiri înspre natura eliberatoare: „*Crescut e grăul pân-la cingătoare/ Iar păsări se rotesc homerian / Deasupra, trece verde, răcoroasa-boare...*” (**Iar mai la vale se zărește un lan**)

Și ca un *Cavaler* al falnicilor *dunăreni* - ce este -, știm prea bine, menirea lui „*don Antonio*” este-a se-ntreba, iar și iar, „*Cine ești tu?*” - și, firește, a-și răspunde: Tu ești **Privighetorul** (un posibil doritor și înrudit cu Thamyras, bardul Traciei antice), mereu în așteptarea „*cuvântului nerostit*”, dintr-o (să zicem) „*ascunsă ninsoare*”, dar având grijă-a recompune, cu sârg, perlate sau diamantine „*obiecte de inventar*” (*platoșă a întunericului, hieroglifă de frontieră, eșarfă sacră, galaxie de nisip...*), după cum apreciază și scriitorul A. G. Secară, în „(ne)supunerile” atâtor „*amintiri din pădurile de Miconia...*”, pentru o înțrărire transoceanică.

Bibliografie:

Corneliu Antoniu – *Ascunsă ninsoare*. Ed. Cartea Românească, București, 1978
Corneliu Antoniu - *Supunerile*. Ed. Eminescu, București, 1982
Corneliu Antoniu – *Fluturile de diamant*. Editura Cartea Românească, București, 1986
Corneliu Antoniu – *Obiecte de inventar*. Ed. Centrului Cultural „Dunărea de Jos”, Galați, 2011

Leonid GHEORGHIAN
(Bensheim, Germania)

“Codul lui Da Vinci” și... “Inelul pierdut”

Mărturisesc că am citit pe ne-răsuflă *Inelul pierdut*, cartea recent apărută a confratelui Virgil Răzeșu și cred (părere de cititor, nu de critic!), că se numără printre cele mai reușite cărți publicate în ultimii ani.

Pe parcursul lecturii, am fost asaltat de multiplele similitudini (cel puțin ca factură și atmosferă) cu *Codul lui da Vinci*, celebra creație a nu mai puțin celebrului Dan Brown și, încercând să deslușesc ce ar putea apropia sau distanța cele două romane, nu m-am putut împiedica să reflectez la soarta celor două creații și, de ce nu?, a autorilor lor. Nu pentru a da peste cap lumea literară, ci doar pentru mine, simplu cititor, bucuros când descoperă laturile frumoase ale vieții, în această lume atât de învâlmășită și agitată.

Fiind vorba de doi autori și de destinele lor dar, mai ales, de lumile din cărțile lor, dense în evenimente, personaje și semnificații, ajunse sub privirea, gândurile dar și la judecata cititorului, mă văd îndemnat să le descopăr trăsăturile esențiale, dincolo de firul epic. Și trebuie să recunosc că nu e ușor de navigat printre meandrele, luminile sau negurile pe care le stârnesc și cu care pătrund în sufletele noastre.

Dan Brown a fost mai întâi profesor de spaniolă și engleză, a cochetat cu vocația de cântăreț, compozitor și pianist și abia la 32 de ani a părăsit cariera didactică, pentru a se dedica scrisului. Puternic influențat de Blythe Newlon, cu 12 ani mai în vârstă decât el, multă vreme colaboratoare și ulterior soție, aceasta a contribuit din plin la faima și succesul său de scriitor. Dintre romanele sale, *Codul lui da Vinci*, cel mai valoros, publicat în 2003,

a devenit repede un bestseller de multe de milioane de exemplare, a fost tradus în zeci de limbi, ecranizat și aureolat cu premii și distincții internaționale. Autorul, adulat și prețuit, și-a câpătat faima meritată, neclintit de cei care l-au acuzat că le-a furat ideile sau de alții care i-au bătut obrazul că, deși crescut într-un mediu religios, episcopal, s-a apucat să sape cu o rară frenezie, cu bulldozere, dinamită și rea credință la temelile creștinismului, un edificiu vechi de peste două mii de ani, doritor să-i năruiască zidurile.

Virgil Răzeșu și-a împlinit profesia de chirurg aproape o jumătate de secol și abia la bătrânețe (sper să nu se supere pentru afirmația mea), s-a aplecat asupra condeiului, bucurându-ne cu mai multe creații literare peste care nu se poate trece. Spre deosebire de omologul de peste ocean, n-a intrat în grația marilor edituri („nu suntem interesați de romanul Dvs.” menționează o importantă editură pe manuscrisul „Inelului”), a librarilor și redacțiilor de reviste, e ignorat de critică, se mulțumește cu tiraje modeste, mai mult datorite celor din jur decât vândute, nimeni nu se interesează ce fel de umbră face pământului ca mănuior de condei, ba - după ce a realizat o reușită antologie a scriitorilor nemțeni - a fost anatemitizat de lumea strămtă și chircită de la noi.

Ultimul său roman, *Inelul pierdut* (interesant este că și Brown a pierdut... nu un inel, ci un simbol), ne conduce, pas cu pas, mai bine de jumătate de mileniu (începând cu sfârșitul secolului al XV-lea și până în zilele noastre), pe urmele unui inel valoros mai ales prin simbol, de fapt

un pretext pentru a ne purta pe un vast teritoriu (Europa și Asia Mică), prin valurile unei istorii aievea, cu foarte multe fapte inedite ori necunoscute, într-o încheiere în care virtualul își dă mâna cu realul, în mod fericit, reușind o poveste antrenantă, cursivă, plăcută, susținută de o galerie de personaje creionate cu meșteșug scriitoricesc real, pe care cititorul o trăiește din plin, într-un amplu registru de sentimente. Contrar intențiilor lui Dan Brown, Virgil Răzeșu, convins că Dumnezeu e unul singur, indiferent cum îl numim, sfârșește nu prin a ținti la demolarea unei religii și a zdruncina zelul credincioșilor care i se închină, ci prin a ne îndemna să gândim și să milităm la o apropiere a religiilor, la care omenirea ar putea recurge spre limpezirea sa, în dauna violenței, fundamentalismului și intoleranței care ne asaltează mereu mai insistent, atât de păgubitoare tuturor.

Autorul realizează o frescă de mari dimensiuni a unei istorii reale și ușor de verificat, în care filonul faptic este simplu și ușor de urmărit, față de *Codul lui Dan Brown* care abundă de simboluri, semne, embleme, obiecte, anagrame, texte în oglindă, sigilii, capcane, mituri, mărturii ș.a.m.d., care complică și îngreunează desfășurarea acțiunii și îi pun la îndoială buna credință. Nu rareori, cititorul este obligat să se întoarcă din drum, să revină asupra unor date ori chiar să se ajute de creion și însemnări, pentru a nu se pierde în noianul faptic stufoș, care încălesc firul narativ.

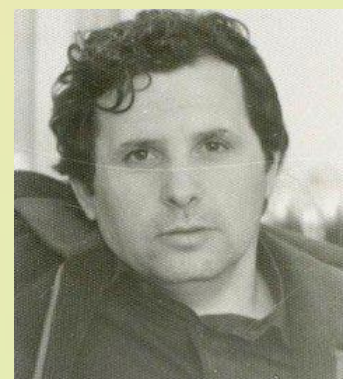
Dan Brown se dovedește un mare maestru al interpretării, apelează la o largă plajă de variante,

multe dintre ele exagerate ori intenționat mistificate, depărtate de semnificațiile obișnuite și statornicite de milenii, tocmai pentru a-și finaliza pornirile demolatoare și nu mai lasă cititorului șansa propriilor judecăți, în vreme ce Virgil Răzeșu ne face, cu simplitate și bucurie, părtași ai evenimentelor deja trăite, punând în balanță istoriei timpul cu toate împlinirile sale.

Fără îndoială că unii ar putea socoti nepotrivită, dacă nu forțată ori deplasată, intenția noastră de a apropia, a compara sau pune în paralel destinele celor două cărți sau ale autorilor, aflați la distanță uriașă, ca notorietate și succes de public. Dar cititorului din mine îi este mai aproape de suflet și i-a plăcut mai mult *Inelul* decât *Codul*. E posibil ca, din poziția plină de nostalgie a înstrăinatului de țară și de ai săi, să nu pot ocoli credința că, nu de puține ori, ignorăm ce se petrece chiar (iertată fie-mi expresia!) sub nasul nostru, privirile noastre trec cu prea mare nonșalanță peste realitățile de lângă noi, negăm de principiu că se pot petrece lucruri deosebite chiar în umbra noastră și căutăm valorile în curți străine, cât mai departe. Este cunoscută noastră vocație, a românilor (nu enunț o noutate), de negare a propriilor valori, care nu ocolește nici un domeniu de activitate și care ne-a adus reale prejudicii de-a lungul istoriei.

Astfel privite lucrurile, cronica de față devine un test pentru cele afirmate mai sus, dar și un îndemn la lectură și scoaterea din anonimat a *Inelului pierdut*, socotită de profesorul Gheorghe Clapa, prefătorul cărții, *unul dintre cele mai dramatice romane ale literaturii contemporane*.

Ali PODRIMJA (Albania)

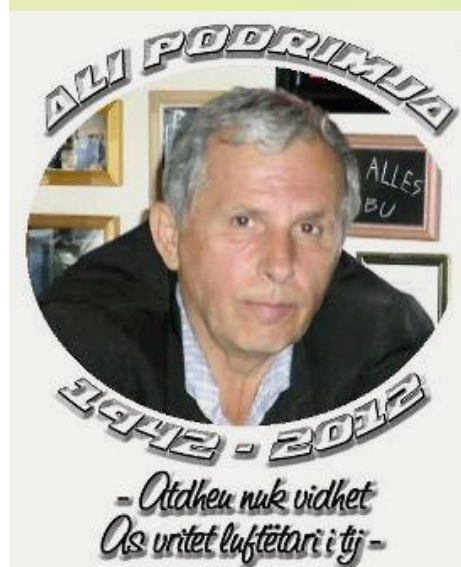

În loc de In memoriam

Cel mai cunoscut poet albanez din Kosova, **Ali Podrimja**, considerat de Marin Sorescu un *poet excelent*, s-a născut la Gjakova (1942). A terminat Facultatea de Filosofie (Limba și literatura albaneză) la Universitatea din Prishtina. A publicat peste 20 de cărți de poezie și eseuri. A obținut câteva premii, printre care și Premiul internațional *Nikolaus Lenau* din Shtutgart (1999). Este prezent cu volume și antologii ale poeziei albaneze în limbile germană, engleză, franceză, italiană, maghiară, polonă, slovenă, turcă, sârbocroată, macedoneană, suedeză, rusă, arabă etc. După Luan Topciu, *poezia lui Ali Podrimja este înclinată spre simbol și alegorie, acesta constituind un element tipologic, prezent în întreaga sa creație poetică, de altfel, foarte bogată în mesaje ce tind spre afirmarea libertății și progresului. Anxietatea, alarma, dilemele vieții, soarta individului și a popoarelor, însoțesc continuu această poezie ca o sfidare disperată adresată utopiilor naive*. Bibliografie: *Chemare, Durere frumoasă, Sampo, Torzo, Verbul, Credo, Poezii, Echilibrul, Lum-lumi, Sfârșitul fericit, Zarul, În coada ciorii, Surâs în colivie, Insula Albania, Închisoarea deschisă, Visul se arată dimineață, Antologie personală, Eni vine din Ceameria, Umbra pământului, Cartea care nu se închide* etc. (Marius Chelaru)

Insula Albania (Ishulli Albania)

De aici și până la sfârșitul visului
Apă și apă și apă
Un pământ ars
Părăsit de Domnul și Robul său
Malul caută Umbra păsării
În mijlocul valurilor oarbe
Dezvăluie extremitățile învinețite
Se pierde se vede
Înghițitori nebuni împrejur
Oh îngerul meu
Țintește-mă în miezul pleoapelor
Ca să mă acopere umbra Pământului ars
De aici până la capătul visului

Poporul (Populli)

În umbra plopilor colibelor blocurilor
Intră Poporul
Când se întoarce din câmp fabrici
universități
Răsfoiește cărți vechi cărți noi
Discută cu glas tare fără glas
Prin labirinturile veacului
Femeia Necunoscută dansează oriental
Scoate sânul ei mare
Își revarsă pe masă laptele până la ultima
picătură
Poporul își linge buzele bea bere
uită pentru un timp de trecut
De oboseală de copii
Bând bere vânează muște - metafizica unei
plăceri
Cu dinții negri mușcă din pâine
Cu dinți de aur
Ochii îi licăresc, urechile îi țiuie
Femeia Necunoscută își dă jos rochia-i
antică
Combinezonul apoi
Ciorapii chiloții
Ea nu este Eva dacă noi suntem Adam
Urlă spațiul-timpul
Fulgi-fulgi devine ziua-noapte
În alergare
Poporul transpiră lasă Coranul Biblia
Manifestul
Întoarce spatele îngerilor și zeilor
Sprijinit de perete își mușcă limba

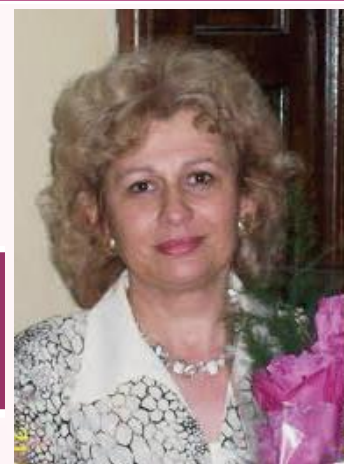
Femeia Necunoscută stinge lampa
Ridică piciorul drept
Apoi stângul
Poporul se zăvorăște-n colibe în blocuri în
simbol
Dar copii nu se nasc copii mor de mari-
huana
Poporul devine nervos îi e frică de
murdărie de sine
A obosit căutând Poetica Existenței
Doar bea bere se uită la TV zi și noapte:
reclame sex omoruri
În presă nimic nou
până unde cu absurdul acesta
Văpaia iernii intră în suflet în vis
Poporul mănâncă pâine făurește scări
colivie piatră
Femeia Necunoscută coboară piciorul
drept
Apoi stângul
Își pune ciorapii chiloții combinezonul
rochia
Aprinde lumina
Filmul se rupe undeva pe neașteptate...

Bătălia nimănui (Beteja e askujt)

lui I. Kadare

După ce și-a alungat pasărea neagră din
colivie
Vasco Popa a scris o poezie mai profundă
Decât toți poeții sârbi
Ceea ce respirase în cuvinte în versuri în
cărți
Ceea ce umbrise în legende în magia
neagră
Era o sfidare fiindcă urla lupul
De aceea cititorul mitul despre Kosova l-a
înțeles
Cum îl simțea într-adevăr
Și cum îl privea în oglinda zilei de mâine
A trecut un timp lung să se zguduie
muntele
Să se dezvelească cuvântul cel rupt
Despre bătălia nimănui
Și ocazional tot ocazional a apărut Kadare
Îmbrăcat în roz când se întorcea dintr-o
călătorie
Prin timpuri întunecate de popoare triste

Valentina BECART

Să am de unde curge veșnic...

În primăvara anului 2009, poeta **Maria Ileana Belean** (pseudonim - **Henrich Maria**) publică primul volum de versuri intitulat **Jumătate fără nume**, editura Nico. În anul 2012 aduce în fața cititorilor un nou volum de poezie **Îngerii urcă la cer**. Iată cum o prezintă domnul Nicolae Băciuț în prima carte care a văzut lumina tiparului:

Belean Maria Ileana a descoperit virtuțile cuvântului care poate conserva emoția, care poate vindeca nostalgii, care poate mărturisi despre trăiri nebănuite în viața unui om. O întâlnire admirabilă cu cuvântul care zidește. Temele cărții mele erau și temele vieții ei, trăirile din poemele mele se confundau cu trăirile sale. Ceva s-a întâmplat în adâncul acestei ființe, frumos și înduioșător, sublim și tragic, încât nu pot decât să treci cu înțelegere peste nesiguranța sau inocența unor rostiri. Dincolo de poezia pe care o conține, această carte este un document de viață, unul care confirmă că în fiecare dintre noi există poezie, dar nu toți o descătușăm, nu toți o eliberăm, mai degrabă o sufocăm între atâtea tentații cotidiene...

În atelierul unde „singurătatea umple/ căușul palmei/ cu rămășițele șoaptelor”, poeta șlefuieste cuvinte din roca dură a imaginarii - fiind într-o continuă căutare a nuanțelor și formelor poetice: „Ieri/ ne plângeam/ de prea mult alb/ Azi/ frunzele arse/ de lacrimi/ sărută pământul/ pe unde a trecut/ ca un vis/ umbra ta/ zilele ascund/ la pieptul rănit/ cununa de spini/ a mai trecut

o noapte/ de atâtea alb/ îngerii urcă la cer” (**Îngerii urcă la cer**).

Privirea candidă, uimită nu poate înțelege risipa de „lumină” ce-i inundă retina. „Ieri” era prea devreme pentru a sesiza - în vârtejul existenței - și umbra ce lăsa răni nevăzute în fiecare gând care se dorea triumfător.

„S-a spus mereu că îngerii sunt dublul ceresc al omului. Schelling, în *Philosophie der Offenbarung* (Filozofia revelației), îi numește *Potenzen* (dynamis pe grecește) ale sufletului omenesc, virtualitățile lui, variantele mai limpezi, mai structurate, ale identității sale. Cu alte cuvinte, suntem mereu însoțiți de modelul nostru, de portretul nostru îmbunătățit. Și suntem - sau în orice caz ar fi bine să fim - într-un dialog permanent cu posibilul acestui portret. Îngerul oferă fiecăruia din actele noastre reperul aurei lui, adică desenul lui ideal. Lângă fiecare **este**, îngerul așează un **cum ar trebui să fie**. El conjugă neobosit, la optativ, curgerea vieții noastre, așa cum am face-o noi înșine dacă am fi în condiția lui.” (**Despre îngeri - Andrei Pleșu**).

Poeta prinde „în tivul hainei unui vers” aducerile aminte când totul era „miere” și „muguri” și „amfore fine-n primăvară pictau cerul înfinit”...

Astăzi „pașii gândurilor” rătăcesc orizontul și nu pot vedea decât cum „lacrima serii/ învață să moară/ în palmă”... (**Altă... față a așteptării**).

Maturitatea expresiei artistice își pune amprenta asupra versurilor cu rezonanță impresionistă.

Pășind desculță prin iarba plină de rouă, când soarele începe să se înalțe la orizont, aceasta poate asculta „acorduri line”... măturii ale fuziunii cerului cu pământul: „Acor-duri line/ pășesc desculțe,/ răbind mai departe cenușul ulciorului.../ Copacul bătrân îmi era străjer/ de când eram de-o șchioapă,/ acum e doar o amintire pe care o port în buzunar/ să-mi aline somnul.../ Gândul se frânge.../ Cu tine/ împărțeam aceeași potecă/ nu atingeam șoapta,/ doar firul ier-

bii,/ îl înclinam alene,/ eram liberi în clipe de tăceri.../ Acesta era momentul care urca pe treptele sufletului/ pentru a-mi fi mai aproape,/ mi-era frică să-l ating,/ nu erau cioburi.../ Dragostea/ ar trebui sculptată sub pleopă,/ pentru a nu fi oarbă...” (**Acor-duri line**).

„Eram liberi în clipe de tăceri...” spune poeta cuprinsă de nostalgia anotimpului neviciat de tumultul cotidian, de „orgoliul” luciferic al omenirii - omenire condamnată să-și poarte crucea grea a „păcatului originar”. Scrierea este concentrată în metafore fecunde cu profunzimi tulburătoare.

Experiențele trăite sunt fructificate în versuri ce ating o treaptă înaltă de puritate și rafinament. Cuvintele - prinse într-un „joc” al imaginarului și fanteziei - se metamorfozează, curgând radioase în „fagurii” complexității semnificațiilor.

Dorința poetei de a se elibera de „ulciorul de lut” care se fisurează, se degradează cu fiecare zi ce trece... este acerbă! Doar îngerii sunt eliberați de povara „forme” și a transformării. Cine n-ar tânji după o existență angelică... dincolo de eroziunile și cicatricile timpului?

Profunzimea revelatoare a adevărilor lăuntrice îi deschide porți spre sferele abstracte, antrenând în ascensiunea sa, faliile rafinate ale conștiinței.

Acaparată de taina Cuvântului, aduce în lumină forme noi și stilizate ale expresiei poetice. De subliniat faptul, că întreg volumul stă sub semnul căutărilor neobosite, șovăielilor, intensităților trăirilor, în care sângele „arde” asemenea unui rug al suferinței. Cu toate durerile care persistă pe retină... ai senzația că întreaga lume este concentrată într-o privire candidă și tainică.

Încrăzătoare în puterile imaginarului, eficace din punct de vedere semantic, poeta caută în invizibil cu aceeași ardoare cu care primele raze ale dimineții străpung abisul și umbra, provocând tainele universului... gata oricând să-i subjuge întreaga ființă.

„Oricât am încerca să înțelegem suferința de orice natură, nu vom reuși, pentru că înțelepciunea lui Dumnezeu depășește setea noastră nerăbdătoare de a găsi o explicație la tot ceea ce se întâmplă cu noi și în jurul nostru. Cum însă suferințele și nezarurile sosesc vrând-nevrând în existențele noastre fragile, singura preocupare pe care trebuie să o avem este găsirea sensului acestora sau, cu alte cuvinte, modalitatea de a trăi pozitiv în mijlocul tuturor frământărilor și durerilor inerente. Chiar dacă existența noastră este marcată de anumite momente în care am spus «nu te iubesc» când trebuia să spun «vreau să te iubesc», iubind și suferind cu Cristos, veți găsi un sens tuturor încercărilor, de orice natură” (Iubirea și suferința creștin-ortodoxă).

„lumina intră greu/ dar atâta timp cât cumpăr iluzii/ pentru zile când nicio rază/ n-ajunge păsării prin ochi/ mă-nfrunzesc/ ...” (Pentru casa mea cumpăr iluzii).

Poeta își hrănește clipele cu iluzii, trăirile i extatice căpătând gravitate în fața întrebărilor inerente despre soarta omului în lume. Umbrele lăsate de lucruri și „pe fruntea schilodită de așteptare” sunt motiv de neliniște și meditație asupra efemerului. Conștiința se ascute până la „țipăt” disipat într-o curgere nisipoasă. Exemple ca: „atârnată de umbra ta”; „aceea clipă previzibilă care planează alături de vulturi...”; „și o las dezbrăcată în verdele fals, mimând veșnicia...”; „adăpostul amurgului/ se năruie”; „Viața/ se sfărâmă/ ziua/ părăsită/ de soare/ va lumina/ pasul meu” etc. traduc starea poetei aflată de veghe la vărsarea râului în nebuloasa timpului.

Spațiile pure, învăluite în lumină și slavă - sunt cele după care tânjește neîncetat - aceasta trăind cu credința „oarbă” că - odată trecută în „nefăcut” - în stadiul cel mai înalt posibil, adică de „înger”, nicio suferință și nici curgerea implacabilă a timpului nu vor mai putea să-și pună amprenta asupra Sinelui.

„Răspund singurătății:/ - Ești singura jertfă în oglindă,/ cum ar fi/ să-ți smulgi pomii din rădăcină,/ să-ți sădești ecoul urmelor de la malul mării,/ să strigi:/ - Mă iubeste lumina!/ Înainte să-i răspund inimii,/ îi așez sub picioare un preș alb/ - Inimă,/ Ai intrat de mii de ori pe porțile cerului,/ ai înghețat de mii de ori în aburul vierii,/ nu-ți lăsa visul/ să zboare necontrolat,/ pune-i cununa de frunze în timpul meu!/ Mă-nverzesc lângă tine...” (Răspunsuri).

Găsim în aceste versuri „umbra” lui Holderlin, esențe complexe ale gândirii aflate în căutarea adevărului metafizic. Structura angelică este evidențiată chiar de titlul volu-

mului „Îngerii urcă la cer”.

„așterne în calea mea frunze,/chiar dacă sunt uscate,”...

Natura este mediul ideal, fundalul suplu care contribuie la stările de reverie. În sânul naturii sufletul se află mai aproape de cer, de armonia universului - comunicarea cu Divinitatea având toate drumurile deschise.

Vrăjită de culori și nuanțe abia perceptibile, poeta și-a încercat talentul și în pictură. De altfel, pictează icoane pe sticlă, făcând parte din anul 2003 și din **Asociația Artiștilor Plastici Mureș**, participând la numeroase expoziții de grup, festivaluri, cu icoane pictate pe sticlă.

Scrierea răspunde exigențelor estetice, elanul creator găsind mijlocul de a depăși anumite tipare.

Imaginarul poetei **Maria Ileana Belean** se caracterizează printr-o adevărată fascinație a ancestralului, prin năzuința și speranța de a regăsi „oazele” originale ale vieții spirituale. Reîntoarcerea spre sursele originale este adânc încrustată în fiecare gând: „m-aștepți răbdător/ cu tava plină/ mănânc pe săturate/ din margine de cer/ umbra unui înger/ sprijină ochii obosiți/...” (Și seara are haină)

Absorbită de mirajul după „paradisul pierdut”, așterne pe hârtie cuvinte cu valențe de o rară frumusețe, cuvinte ce aduc în fața cititorului nostalgia poetei după timpul când „ulciorul de lut” nu pusese stăpânire pe spiritul-i „îngeresc”: „iubirea o înalță în ochi/ brațele le întind spre desăvârșire/ tu-mi iei tot cerul inimii/ în palmă virtuți de rouă cad/ ...” (Salsa - cerul inimii).

Cuvintele își împlinesc chemarea, versurile țâșnind asemenea unor izvoare bogate în sugestii. Lirismul ia naștere din gânduri primordiale, curate, rafinate, metaforele oglindind lucrul migălos al poetei. Căutarea divinității implică frământare „ore albe” de așteptare, iluzii și frământări: „merg desculță până la colțul casei/ privind cu jind drumul care urcă șerpuiind...”

În fiecare gând, în fiecare vers se conturează nevoia acerbă de lumină și sublim: „nu mai simt greutatea amurgului/ lumina îmi pune aripi/ mă voi prelungi/ peste strigătul fluturilor/ ca într-o strălucire/ te recunosc!” (te recunosc!).

Poeta apelează adesea la memorie, la trecut plin de amintiri și oameni dragi (bunica...) „Sunt paranoică oare/ că pe bunica o așez mereu în vârful ei?/ Ce să fac dacă ea are cel mai mult alb!/ Deschid ochii larg să-i văd chipul,/ respiră...” (Vârful peniței), încercând astfel să nu lase loc „vidului existențial” să pună stăpânire pe clipa prezentă - „drumul ei mă va ademeni în somn / într-

un jar nou născut/ luminii/ îi aștern la picioare un preș alb/ îi pun nume de fruct/ peste care așez suspinul/...” (Stai, stai lângă mine).

Fantezia atinge culmi înalte de manifestare. Suspînul după iubirile ce și-au pierdut candoarea și frumusețea este silențios, abia auzit: „te văd parte din zori,/ stele-mi prinzi pe tample,/ tăceri atârni dincolo de râu,/ fără să întrebi/ dacă și mâine va ploua cu aceeași putere.../ Sărut/ adăpostul crinilor/ din fiecare ungher al jurămintelor,/ cu speranța/ că de azi/ voi intra în ploaia ta,/ să am de unde curge veșnic.” (Voi intra în ploaia ta!)

Dincolo de „tăcerea toamnei”, de „cuvântul obosit” și de „timpul care trece/ pe lângă umbrele/ răsoite-n/ firul de lumină/ ...” dincolo de tablourile în nuanțe gri, dincolo de orice ezitare, stă de veghe „visul”, acest minunat dar care te poartă într-o lume miraculoasă.

În „vârful peniței flămânde” rămâne credința, că odată cu risipirea nopții, primii zori vor fi martorii renașterii ființei: „umbra nopții/ șuieră descătușată/ strânge/ ultimele zvâcniri/ pentru aduceri aminte/ sub mantia ei/ aerul alb/ prevestește/ încălțarea ierbii/...” (Vae soli).

Coloana de sprijin a întregului volum este timpul, „ochiul” impasibil care nu tresare la suferința și dispariția omului. Senzațiile de rostogolire și destrămare întrețin și accentuează stările de teamă și tristețe. Melancolia pală nu duce spre prăpastia disperării. Lumina apără de puterea întunericului, de abisul nevăzutului. Poeta este conștientă că, fără o deschidere spre transcendent și o comunicare cu spațiul celest totul s-ar destrăma, s-ar pierde în haosul nemărginit.

Sensibilitatea trăirilor și limbajul rafinat frapează prin paleta largă a disponibilităților sugestive: **Tu și Eu**, „dezbracă-mă/ de gânduri/ cum toamna dezvelește/ ramul de ani/ vestind venirea serii/ dezbracă-mă/ de oameni/ de chipurile lor/ văzute doar de tine/ mă ajuți/ să buchisesc/ frunza care cere ajutor// îmbracă-mă/ cu primele cuvinte june/ timid le așez pe frunză/ în plutirea-i de vals/ le duce-n patru zări/ numai/ Eu și Tu/ însetați/ la marginea lumii.”

Estetismul suav este impregnat cu aerul tare al munților, cu parfumul dimineților de primăvară. Poeta își dorește o viață sacră, atemporală, nesupusă schimbărilor.

Volumul de poezie „Îngerii urcă la cer”, semnat de poeta **Maria Ileana Belean**, în care „privirea se strecoară/ printre contururi”... stă sub semnul plenitudinii și purității - cu rezonanțe profunde în conștiința cititorului...

Adrian BOTEZ

versuri

Precauții nostalgice

a fost o zi în care păsările
îmbufnate - nu conversau cu cețurile
apoi veni o noapte în care bubuiau ecurile inimilor înșelate
nu mă-nțelegeți greșit - dar mi-e greu să
explic cum de greierii scot flăcări din
nimic - și cântă ceea ce marii compozitori ai astrelor nici nu
pot imagina c-ar fi posibil de
ars - scormonind în cenușa stelară

...a fost o zi - acum e noapte - și
claxoanele verii-au tăcut: brusc - dar cu
mari precauții nostalgice
...vâjâitul regesc al nebunilor - costumați în
turbări automobilistice - a întemeiat
ardente și vaste religii - deci
ușor de stins alergii și cumplit decadente
poeme - niagare de cabotine orgii
...e atât de credibil că bufnițele și-au predat
cenepe-ul celest - și s-au cernit
sardonice-convențional - de bon ton

nu mai ajung la tâmplă cu gândul - nici cu pistolul - și
gândul se răzbună - firesc - împușcând
zâne - îndrăgostindu-se de
mari carteluri ale cuvintelor lipsite de
inimă: e vară - deci nu vă așteptați decât la
înfrângeri și frângeri - continue - ale
luminii azurului sfânt - pleoștiri ale
cozilor de păun - amendate de paradisiace poliții

...vin valuri de dor și
dorințe private - iar frunzele îngălbenesc și
se scorojesc de gelozie și mistice flăcări
nimic nu se vede din nunțile aerului - ale incandescentelor
nestemate insecte
arborescente prin delirante coșmare - dar nici măcar din
ura mocnită-a sidefului
urgisit - exilat în aleutinele scoici - nici
măcar din viteza gregară - a
mașinilor de făcut gheață - pe care să-și frângă
dansul miriade de luni și de stele

...nu voi mai apuca luceafărul de dimineată - din
vârful înzăpezitului munte-al luminii - dar cântecul meu de
repatriere va fi zbârnâit întru nesuferita zăpușeală-a
extaziatelor - entuziastelor - exploziv irizator
păcate de-o noapte: nu doar că putem trăi dimpreună cu ele - dar
le și aplaudăm în surdină - le adorăm și

de ce nu - ne-nchinăm lor - printre aprinsele șoaapte-ale morții servile

...nu voi mai apuca să vă spun cum a fost la banchetul divin - dar e
atât de ușor - atât de plăcut de ghicit că nimic din ce-i rău nu-i prea greu

Cândva

cândva - pe aceste meleaguri oameni iubeau
cândva - pe aici treceau regi și sfinți
cândva - sori pe-aici se-ntreceau - rânchezau
cândva - râdeau și cântau pe-aici zeii-părinți

...lacrimi de lună erau distilate
și orbii pe harfe se răstigneau
știmate în valuri jucau răzgâiate
flăcări - pe numele-adevărate
le strigau - le iubeau - le mirau - le răpeau
pe când la urechi și în păr le șopteau
povești și minuni auriu-deșucheate

...au fost veri frumoase pe-aceste tărâmurii
pescărușii scriau epopei peste ape
centaurii beau - de copite să scape
cobolzii țeseau la covoare de rime
scânteii luminau munca-ntinsă pe rinuri
și ape și frunze-unduiău peste vise și crime...

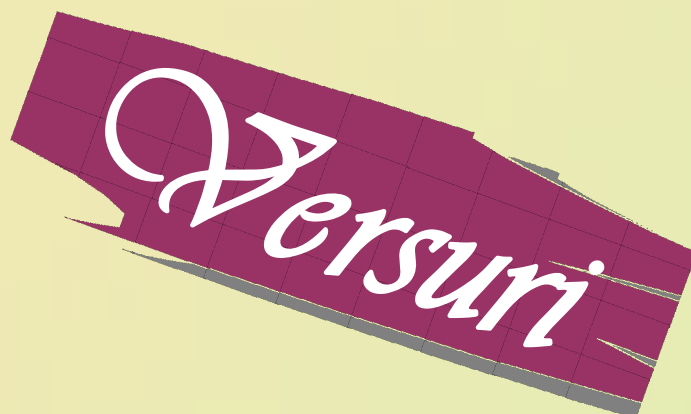
...cine mai știe pe unde sunt astăzi
duhuri-păianjeni - împletind nostalgii
nu mai suport să văd oameni - când știu că mărirea
nu stă-n coroanele reci: cununii
nu se mai fac - sfinte - decât dacă-nchizi ochii
și-ascuți - cu urechi de cadână - adâncirea
în foșnetul feciorelnice - unicei rochii visate:
aceea-a celestei regine - Uimirea
aceea-a veșnicei Izvorări Amânate

...cine mai știe - cine mai știe
unde e sânge - unde e glie
unde sunt vise - unde-i chilie
unde sunt valuri - unde-i beție
unde e viață - sorbind curăție...
unde e cer și unde-i otravă
unde-i regina cu rima bolnavă...
...cine mai știe - cine mai știe
dacă măcar ea-lumina e vie
dacă la patu-i veghez poezie...
cine mai știe - cine mai știe...

Da Vinci - Madona cu copilul

Dumitru ICHIM (Ontario, Canada)

Adormirea Maicii Domnului

...și nici de data asta
Toma nu era cu ucenicii;
cărutele norilor, cu care veniseră,
stăteau una după alta,
iar caii de foc pășteau la poale de munte
minutarele noastre de iarbă, mărunte.

Ștergându-și coada ochiului,
Toma, în cele din urmă grăi,
dar nu cu 'mpărecherea vorbeii,
ci c'o privire șovăind' a fricii.
Unul după altul, aplecându-și capul,
răspunseră, aceluiași da,
ucenicii.

În lături dădură piatra peșterii
unde prohodiseră,
cu-o seară 'nainte, trupul ei
spre puntea flămândă a firii.
În loc de îngeri,
lui Toma îi ieșiră 'n cale
trandafirii:
"Ei știu doar Adormirea ei, spre somn,
dar numai ție ți-am păstrat
buna vestirea (și-arătau în sus).
În brațe, Fiul ei."

Și-apoi tăcură trandafirii,
cădelnițând cu ceruri rare
spre locul arătării lui Iisus
de lângă patul Adormirii.

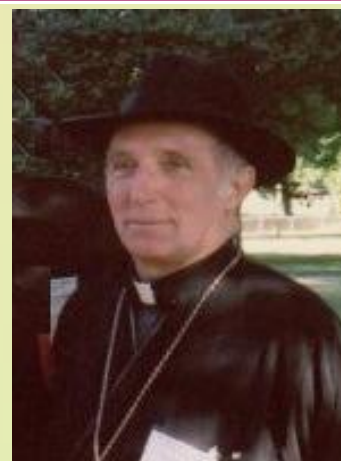
De vorbă cu olarul

Rău ai ieșit cu mine la socoată, tot
asudând cu lutul meu pe roată.
Troheul, iambii - ie pe ulcică -
voiai să-i scrii în smalțuri,
uitând
de ghiontul ce-îți dă graba,
dar tare-mi este frică
de mâinile-ți frumoase
că le-ai mânjit degeaba,
că nici o strachină măcar
nu ți-a ieșit din cântec și sudoare.
Tot mai visezi în meșteșug de-olar
din lutul meu - povestea de ulcioare?
Cu mine întocmeala și-a greșit,
cercând din lutul aiurelii zăbăuc
să scrii cu nelumitul brâu pe oală

întreaga toamnă-a doinelor de nuc.
Aruncă-mi lutul
fără jale, fără frică;
urzit a fost, de ce nu vrei să crezi,
spre-a deveni o altă chibzuială?
Mă va culege pentru cuiub vreo rândunică
asemeni mâinii Lui și eu asemănare
să-I țin cuvintele-n știubeu de lut,
flămânde de psalmul Lui,
până vor ști

Nașterea Maicii Domnului

La ușă îngerul încercă să-i oprească,
dar Ioachim trecu pe lângă el
cerându-și - cu zările 'ngăimate - scuzele.
Lacrimile
strecurându-se prin barbă -
încetele -
ce-i umezeau buzele
aveau gust ca buretele
îmbibat cu fiere și oțet.
Abia după ce ajunseră în Nazaret
pe drumul prăfuitelor cuvinte,
încercară să-și aducă aminte,
dar nici o noimă nu rodea vreun semn:
"Ce s'a făcut
cu darul refuzat la altar
ulciorul nostru de untdelemn?"
...și astfel Ioachim
își ducea greul lui
și tot ce în minte vedea
era sprânceană
de-o palmă ridicată în dispreț,
sprânceană
arhiereului.
Dar într'o dimineață Ana
cu o privire ca zorii pe cais:
"Azi noapte, Ioachime, am avut un vis...
Îngerul de după munții cuvintelor
turna din ulciorul nostru pierdut
într'o candelă din Sfânta Sfințelor...
și erau candelă, o mulțime
ce se închinau celei din mijloc ca via.
și deodată îngerul
întorcându-și capul spre mine șopti:
"Iată, fiica voastră, Maria!"

Avem de toate, chiar țara de vânzare

Agenția de știri Agerpress
a anunțat aseară
că Fondul Monetar va pune la licitație
o țară
de mult incomodă ca nație.
Data?

Ca la orice vânzare
se cere recondiționare
la vreo trei scaune
ce-au început să miaune,
la voievozi și umbre
de hotare cam șubrede.
Fondul Monetar își acuză directorii blonzi
că și-au furat singuri șapca
luând prăpădita de țară cu japca,
dar plină de români și câini vogabonzi.

Din zvonuri de stradă,
neconfirmate încă de Fondul Monetar,
se-oferă joburi de hingheriadă
să curețe țara
cât de cât se poate măcar,
dar țărani,
așteptând puturoși plăcinta din cer,
nici unul nu vrea să se facă hingher;
ba chiar și profesorii -
lumină, inimă speranței:
"Gaudeamus cumtefur."
fără rușine se bat cu cerșetorii;
încai pensionarii uitând să fie oale,
plesnindu-le chimirul de parale,
fac coadă l-aprozarul toleranței!

Tot Agenția Agerpress pretinde
că țara fiind veche
cam greu se poate vinde,
că datorită crizei ce ne rupe-n dinți
va fi ca la talcioc,
că prețul poate scade la Fondul Monetar,
din piruieta vârfului de toc,
să poate-ajunge chiar
la treizeci de-arginți.

Dumitru ULEA

Judecata apei sau salvarea prin poezie

Se cunoaște acest răspuns al lui Rilke: „Cercetați cauza ce vă îndeamnă să scrieți; cercetați dacă aceasta își întinde rădăcinile până în locul cel mai adânc al inimii, recunoașteți față de dumneavoastră **de-ar trebui să muriți dacă vi s-ar interzice să scrieți**” (Rainer Maria Rilke, **Scrisori către un tânăr poet**, Ed. „Facla”, Timișoara, 1977, p. 18, trad. Ulvine și Ioan Alexandru, s.n.). El face parte din prima scrisoare a poetului trimisă de la Paris, în 17 februarie 1903, timișoreanului Franz Xaver Kappus, care urma aceeași școală secundară militară de la Sankt Pölten pe care o abandonase cu vreo cinci-sprezece ani în urmă poetul praghez; tânărul îi trimisese acestuia câteva poezii, sperând într-o opinie în funcție de care să se decidă asupra căii de urmat. Dar dintr-un început, Rilke îl pune în fața unei corelații extreme, **moartea și scrierea**, cu consecința: **scrierea spre a nu muri**. Moartea, poetul german o vede împletită cu viața; și în această împletire ea îi apare ca „moarte anonimă” și ca „moarte proprie”, ultima aducându-și câtimea ontică la viață. Nu-i loc de desfășurare a covoarelor ideatice și ontice suprapuse de creștinism și filosofia germană, dar luând în „urmărire” un fir ce duce spre o „alesătură” a

acestei realități, se observă destul de ușor gestul și accepția omului ca **participant la creație**. Spirite din aceste locuri, implicate în salvatorul gest ontic, i-au dat diferite nume, de la **muncă** (Goethe) la **mântuire**. Într-o primă instanță, gestul respectiv se relevă între nașterea și moartea omului; dar într-o a doua instanță, cea consistentă, el își are originea mult „înapoi”, pe șirul de patruzeci-șidouă de generații, cât îi trebuie făpturii omeștești să accedă la spirit, și mult în „față”, după petrecerea acesteia din șir, sporind în realitate mântuitoare și ființă. Prin urmare, nașterea și moartea nu pot fi luate ca limite, ci ca treceri de limită. De-ar fi să luăm doar cuvintele lui Tepl, lăsate pe la 1400: „*din clipa în care ne naștem, suntem destul de bătrâni ca să putem muri*”, care l-au pus pe gânduri pe Heidegger, și pe cele ale lui Eminescu: „*Chiar moartea e o părere*”, scrise pe piatra din unghi a culturii, și se deschide un nebanuit **orizont de ființă**. Și oriunde și oricând acesta apare, omului îi mijesc în față cuvintele „*cu moartea pre moarte călcând*”.

Un triptic poematice despre o ipostază a **luptei cu moartea** propune, încercând parcă o adecvație cu sine, **Dorina Brândușa Landén**. Mitul poetei, pentru ea, și-a preluat și își adaugă determinări din chipul întors al „*femeii lui Lot*”, al celei care, în pofida poruncii din partea Domnului, a încercat să privească în urmă spre prăpădul din Vale, căzut pedepsitor asupra celor răi. Femeia lui Lot încalcă o interdicție sau o grijă a Domnului față de această familie, singura găsită nevinovată? Ține de o nevoie lăuntrică a omului. Fără să ia în seamă marele pericol, ea riscă și privește înapoi în chiar priveliștea judecății divine. Adică, în interștii, unde este și nu-i este permis omului să vadă și să pătrundă. Întoarcerea privirii pe praguri de lumi - ce har e pus într-o bucată de humă și ce gest periculos! Ce tentație și ce osândă! Ea vrea să vadă acțiunea mâinii nevăzute a Domnului și să mărturisească, vorbele ei să rămână dovadă prin timp. Și drept pedeapsă, este prefăcută „*într-un stâlp de sare*”. Care să îngrozească și să cutremure. Și din acest mormânt de sare, ea trebuie să vorbească, cu sare pe

sare topind, ca mântuire - este ceea ce i se adaugă „*sacrei întâmplări*” de Dorina Brândușa Landén, partea pe care o trece temei creștin poematice din acest mit al poetei, în ipostază de „*femeia lui Lot*”.

Cu volumul **Judecata apei** (Ed. DaniMar, Deva, 2012), Dorina Brândușa Landén închide fără închidere **tripticul poematice al judecății și morții**, alăturând celorlalte două, **Vânzătorul de imagini** și **La Nord de sufletele voastre** (Ed. Călăuza v. b., Deva, 2010, respectiv, 2011), partea care le cuprinde ca un „*cerc de cercuri*”. Ele se desfășoară, logic spus și fiind vorba de „*judecății*”, pe o cale silogistică. Primele, prin ciclurile lor două, se desfac în premisă majoră și premisă minoră în vederea unei concluzii estetice, firește. Aceasta este **derivată**. Volumul al treilea dublează chipul silogistic: el cuprinde direct cele trei părți ale silogismului, ciclurile, **Amurguri**, premisă minoră, **Casa de sticlă**, premisă majoră, și **Judecata apei**, concluzia - care, pe lângă implicita derivare, este **expusă**; și indirect, transformă pe primul volum în premisă minoră, pe cel de-al doilea, în majoră, iar el devine concluzie poematice. Se obțin astfel „*rimări*” sau „*noduri*” dialectice pe „*cercul de cercuri*” și sporesc determinațiile poematice. Ele se constituie din chipul mereu în schimbare și continuu același pe care îl ia **moartea** în funcție de alunecarea și acțiunea omului. Mai mult, de a o avea în posesie și de a fi judecat tocmai prin ea și posesia ei. Omul, ca făptură cu zilele și nopțile numărate, alunecă sub finitudinea abstractă a ei, dar, luptându-se cu numărul acestora în favoarea unei ordine noi, el poate să „*întoarcă*” sfârșirea într-o deschisă posibilitate a nesfârșirii. Această „*întoarcere*” ca destin, în cazul de față, răspunde întoarcerii privirii în intermundii, spre a vedea locul unde se petrece judecata divină a omului. Dorina Brândușa Landén este prinsă tocmai în asumarea unui astfel de destin, de la acțiunea nemijlocită de salvare a omului ce se zbate în brațele morții (v. profesiunea sa socială) la cea mijlocită prin gestul creator. Cuvânt și gând. Pentru o clipă, ea vede cum vechea judecată

divină, de la Marea Moartă, *se repetă*. Și cum omul, alunecat în lume și în moarte, ar trebui să decidă. Dar stă față în față cu acestea și cu sine, ființă cuprinsă de *uitare*! Poezia Dorinei Brândușa Landén vine ca un semnal de *aducere aminte*, ca o deschidere a memoriei, ca un clopot în plină *amiază*. Lumina aceasta înaltă, ce trece prin poemele sale, pare că susține fruntea omului, însă acțiunea ei se deconspiră ca vicleană - o spun bățile de clopot. Cu transparența ei luminoasă, societatea îl „fericește” pe om - o clamează poemele acestea. Poeta este prinsă în *amurg*, din perspectiva aceasta reflexivă se apleacă stăruitor asupra răului social, înveșmântat în binefacerile societății, „*lumii simetrice*” (*Hai să umblăm prin Europa noastră*, p. 49), și caută să pună cu adevărat în lumină partea nevăzută a existenței omului, locul în care stă cuibărită viclean moartea, dar și posibilitatea ființei. Trei faze sau ipostaze i se deconspiră morții: *moartea închisă* a omului, ca limită și finitudine, desfășurată la nivel individual și social, fie topită prin inconștient în fermecătoarele umbre cotidiene, fie sporită prin conștientă, explodând în sentimentul de *spaimă* și *angoasă* (ce culminează în primul volum cu poemul *Maraton*, ori devine *spaimă multiplă* când morții individuale i se alătură „*moartea neînsorită*”, socială); *moartea deschisă* a omului, în care acesta își conștientizează destinul de ființă aflată pe apele morții, unde se petrece o *naștere fără încetare* (cum zice poeta în poemul din urmă, *Note biografice* din al doilea volum); și *moartea morții*, recuperatoare divină a omului, ce se bizuie pe nemurirea sufletului și participarea acestuia la creație. Este moartea christică, unde explodează mai întâi sentimentul singurătății și părăsirii („*Încă de*

dinainte de naștere / suntem insule părăsite”, *Judecata apei*, p. 68), relevat în istorie prin acel tipăt de pe cruce al omului din Iisus, sub care încep să cedeze limitele și moartea, după care urmează accepția cu treptele sale - această a treia ipostază a morții lasă poetei posibilitatea să-i poematizeze o cale ca *înecare și botez*, ca *renaștere*, în ultimele cuvinte ale volumului *Judecata apei*.

Poematicul se hotărește pe acest „cerc de cercuri”, unde judecata luminează fapta și decizia omenească, unde din perspectiva gândului se încheagă frumusețea cu destinul omului cu tot, unde lumina roșiatică a *amurgului* o evidențiază pe cea a *aurorii* și surprinde măsura amiezei orbitoare. Și nu este un singur gând, un unic amurg, ci mai multe - *Amurguri* își numește Dorina Brândușa Landén primul ciclu de poeme din *Judecata apei*. Firească numire, pentru cine aude seara fâlfâit de pasăre; semnificativ plural, pentru cel ce știe că viața unui om are cu adevărat mai multe zile și încercări! Că ea se întinde dincolo de măsura unei singure zile! Spre marele Sine. De aceea, și nu numai, se cuvine o stăruire asupra fiecărei *ilustrații* cu care se deschide fiecare ciclu de poeme. Ca niște „porți”! Sunt desene alb-negru, din a căror prezență și absență a culorilor trebuie să se iște un „alfabet” căruia, firește, poeta s-a supus, ca scriere și învățare. O scriere de realitate și o citire de sine, poate ca în celebrele *mandale*. De aceea, se impun descrieri și interpretări, pașiri spre poematicul de dinapoia lor. În ilustrația ciclului *Amurguri* se distinge, mai întâi, o clepsidră. În partea de sus a acesteia, luminată, trebuie să fie teritoriul conștientului; în partea de jos, întunecată, cel al inconștientului. La mijlocul celei de sus există o punte pe care trec, în direcții contrare (implicând sensul „întregului”), șapte persoane,

patru bărbați și trei femei, cea de-a patra alunecată în partea de jos a clepsidrei, lăsând un „cuplu” desperecheat. Șapte și opt. O cuaternitate „fisurată” și deschisă, cu partea feminină „scăpată” în adâncurile inconștientului. Puntea este subțire ca o idee și transparentă precum oglinda unei ape, încât trupurile celor de deasupra sunt și răsfrânte, sub punte, atingându-și tălpile. Două șiruri de existență umană, unul real și altul ireal, în reflexie, ca tot ce aparține conștiinței și, la primă vedere, subiectivității. Pe „coșul” clepsidrei, de trecere în partea de jos, se distinge spre bază chipul femeii alunecate, cu veșmântul alb și brațele ridicate, indicând atât prăbușirea cât și invocarea. Poate, un tipăt fascinant! Iar pentru întregul triptic poematic, atât *înecare* cât și posibilitatea renașterii. În părțile laterale sunt stratificate făpturi reduse la niște capete pietrificate, în dreapta mai mari și în stânga mai mici, lăsând ceva loc pătrunderii luminii până aici. Sunt generații absorbite, generații prezervate pentru ființă și împlinirea omului. În partea de sus, în stânga punții, este fixată o giruetă pentru a indica direcția și intensitatea vântului. Și, dintr-o dată, acest fapt așează „clepsidra” într-o nouă ordine spațială, adică o transformă într-un navă pe apele mării ce-acoperă orizontul (clar trasate). Este, deci, o călătorie pe orizontală, pe mare, ce poartă cu sine o alta, desfășurată pe verticală, de măsurare și alegere, clepsidrică. Se formează astfel coordonatele, spațială și temporală, și se luminează faptul că are loc o *navigație a doua*, a sufletului; altfel spus, că s-a trecut de la sine la marele Sine, de la „lumea mică” la „lumea mare”, cum s-a zis de romantici.

Dorina Brândușa Landén ordonează această carte triadic și în mișcare: primul cerc, cu deschideri și manifestări ale „lumii mici”, cu cele cinci poeme din ciclul *Amurguri*; al doilea cerc, cu cuprinderi mai largi și determinări ale „lumii mari”, constituit din cele treisprezece poeme ale ciclului *Casa de sticlă*; și al treilea cerc, care vine și le leagă, format din cele treisprezece fragmente ale ultimului poem, *Judecata apei*. Din perspectiva „procesului de individuație”: primul cerc se desfășoară prin cele cinci poeme de la „auroră” până la „amiază”, pe traseul primei jumătăți a vieții; al doilea, de la „amiază” până la „amurg”; și ultimul încheie cu „judecata”.

- Primul cerc trece de la *uimire* la *contemplare* și evidențiază fazele: individualitate, familie, comunitate. Într-un timp și loc bine determinate, ale societății românești. Spre claritate, poeta „datează” poemele (*Izvorul limpede* - al candorii vârstei de trei ani, *Iunie 1963*, *Iunie 1972*, *Decembrie 1987* și *Noiembrie 1988*). Privirea ce se a-

Leonardo da Vinci - Bătălia de la Anghiari

șează asupra acestor faze, zone de subiectivitate și obiectivitate, este a ochiului din amurg; ele își „răspund” unele altora, sunt perturbate (îndeosebi de social) și, tocmai prin aceasta, sporește luciditatea. Poeta scrie sub presiunea genetică a reflexiei și-și ordonează instituirile poetice sub exigența întregului. Poemele se constituie, în genere, anti-tetic, din două părți ca în oglindă, sau „curg” reflexiv în pofida elementelor concrete. Paraidoma celor două șiruri de fapte umane, reale și ireale, ale punții din ilustrația-mandală. Și în conjuncție, în „lumea mică”, întinsă până sub fruntariile intelectului, se știe, contrastele sunt la sine acasă. De aceea și poemele aici se bizuie pe o **cezură de reflexie**. Lumea absorbită și expusă, marcată de societatea înecată într-o abstractă fericire și saturată de minciună, de o „**teribilă comedie**”, se desface din uimire într-un ținut de umbre: „*Eram tânără străvezie/ cetățean cu drepturi depline/ într-o țară de umbre*”, (**Decembrie 1987**, p. 14). Dar în fundal, unde viața individuală repetă pe cea a speciei, se vede cum **moartea deschisă** prin preluarea celei **închise** (cu „rimări” din volumele anterioare) acționează din interior, din afară și încearcă să rupă „firul” omenesc: „**Nu știam că ramura istoriei mele/ ascundea un vierme**./ *Aveam trei ani/ o rochie subțire fără mâneci/ și un contract de glorie cu soarele*”, (**Izvorul limpede**, p. 9, s. n.); „**Amurgul vine spre mine prea devreme/ bancherii umbrei cosesc lumina/ vai cât mă tem - a nopții sunt -/ iar ziua de mâine-mi pare făcută din petece/ eu voi inventa o istorie/ pe pajiștile lumii voi semăna fraze/ înainte să mă ri-sipesc în culisele orizontului/ ca un poem de aer”, (**Iunie 1972**, p. 12, s. n.); „**Și ea ne-atinsă - moartea -/ însângărând bruma/ măcina trupul mamei mele**”, (**Noiembrie 1988**, p. 20, s. n.). Din această triplă acțiune a morții și conștientizare a ei se naște elementul creator care o va pune în cauză. Omul va inventa o istorie și-i va da cuvântului forța seminței.**

- Al doilea cerc, al **activității și interiorității**, îl constituie ciclul **Casa de sticlă**. A doua parte a vieții, „după amiaza / vărgată de umbre”, adică spațiul societății prezente, în care se constată, sub fericirea dată de aparenta adecvare dintre activitate și interioritate, cum răul crește din reala lor inadecvare. Se întinde sub ochi o lume represivă, care răstoarnă negativul în pozitiv, anulându-i funcțiile, o lume consumându-se în proasta sa autosatisfacere.

De la natură la om. Cum poeta o spune: „*Natura se cojește de viață./ Universal s-a pârguit până la ultima li-mită*”, (**Toamnă cu sufletul la gură**, p. 26) sau „*Cineva goleşte viața de conținut*”, („**Fără îndoială**”, p. 67). Dar mai întâi, să citim semnele **ilustrației**: sunt reprezentate cinci fapte umane în interiorul unei case cu o fereastră în mijlocul peretelui din față, prin care se vede turla unei biserici. Pereții par formați din piatră și plase de crengi pline de chiciură și gheață. La bază, se disting câteva trepte de piatră cu părți albe de zăpadă și cu altele rămase negre. Pe trepte sunt încremenite făpturile omenesti, prinse în pășire, alunecare sau cu fața întoarsă dinspre fereastră. Pereții despart două lumi, cea din interiorul locuinței, în care sunt făpturile, rece și plină de gheață, de nelocuit, și alta în afară, văzută prin fereastră, învăluită într-o ceață caldă și divină, a bisericii, a legăturii cu divinitatea, un spațiu de locuit și mântuitor al sufletului. Deci, un spațiu de gheață, închis precum al morții și un altul deschis, salvator al vieții; unul ostil în care omul trăiește, pedepsitor, și altul al iernii și morții învinse, mântuitor. Celor două șiruri de fapte din prima **ilustrație** le răspund aceste două spații: șirului ireal, de sub punte cu „femeia” (**anima**) din adâncurile Sinelui îi răspunde „catargul” navei christice văzut prin fereastră. Adâncurile cu înaltul își dau mâna. Numai că personajele rămân închise în **casa de sticlă**, încremenite

în propria limită și abstracțiune fără viață. Cum este lumea actuală. Această **ilustrație** cheamă și o serie de corelații, de fulgurații rezonatoare: mai întâi, prin „simpatie” și nordica viețuire a poetei, litografia lui Edvard Munch, **Casa mortuară** (1896), unde moartea apare ca limită și înfricoșătoare enigmă. Este fața închisă a acesteia. Apoi, din spațiul alchimiei se arată o față aparent deschisă prin simbolul **căsei de sticlă**. C. G. Jung, care a pus în lumină psihologică alchimia, a găsit în teama generată de procesul de restrângere a conștiinței, de coborâre în inconștient, ideea încarcerării multiple, înfățișată de la aruncarea într-un cuptor aprins la închiderea într-o **casă de sticlă** (v. **Psihologie și alchimie**, vol. 2, Ed. Teora, Buc., 1996, pp. 95-100). El deschide aceste încarcerări ca locuri de „coborâre” în inconștient, ca tentative de transformare a omului; se recuperează zvonuri din adâncuri, pare a ne spune, dar nu și treceri mântuitoare. Din spațiul catolic, Paul Claudel își numește **Casa închisă** ultima din cele **Cinci mari Ode** (scrise între anii 1904-1908 și publicate în 1910). Este un poem-dilog între Lume și Divinitate, pe de o parte, și Poet și Soția sa, pe de altă parte. **Subiectivitatea** ia proporții și devine absorbantă la poetul celebrei **connaissance**. Din **Argument**: „*Întâia-mi îndatorire este Dumnezeu și sarcina pe care mi-a dat-o să le unesc pe toate întru El. Contemplare a casei închise, unde totul este spre interior și fiecare lucru spre celelalte, urmând orânduiala lui Dumnezeu. (...) Lumina este înăuntrul, afară sunt întunecimile. Amintirea acelei biserici închise, de odinioară, unde poetul l-a aflat pe Dumnezeu. Sufletul păzit de cele Patru Virtuți Cardinale. Salut nou-lui secol, spre care am o îndatorire, căci nu locuim într-un pustiu sălbatec și necunoscut, ci într-un tabernacol închis, în care totul e fratern. Închinare celor morți, de care nu suntem despărțiți, și care ne fac neconținut vecinătate.*” (**Cinci mari Ode / Cinci grandes Odes**, Ed. „Grai și Suflet - Cultura Națională”, Buc., 1994, p. 153, trad. Victoria Ana Tăușan). La un secol distanță, Dorina Brândușa Landén propune o viziune răsturnată: privește din Nordul unde s-a retras, în ipostaza mitică a poetei ca „femeia lui Lot”, spre lumea din Valea cuprinsă de vicleana fericire a răutății. Viziunea ei desface lumea în latura **obiectivității**: în termenii **ilustrației**, lumea se găsește închisă între pereții casei și despărțită de

Leonardo da Vinci - Mona Lisa

turla bisericii. Vinovată. Cuvintele poetului francez se răstoarnă: **întunericul este înăuntru, afară sunt luminile**. Și totuși, trebuie să fie un ochi cutremurat de lumina răsfântă de brațele crucii de pe turla bisericii. Un ochi precum al condamnatului Dostoievski, care s-a „ridicat” prin **Amintiri din casa morților**. Lumea este a morților și nu a morții, ne-a spus-o el cu înțeles christic. Lumea aceasta, a **Casei de sticlă**, este despărțită de sacru. Prin pereții transparenți se vede doar partea materială, partea care este supusă acțiunii fără să se aibă în vedere subiectul acesteia, partea materială ce trece ca fiind singura adeverată. Câte filme și seriale Tv. n-au fetișizat aceasta! Transparența este chipul sub care se ascunde opacitatea. O orbire programată și autoprogramată. În această situație, poeta trebuie să privească lucid, instituirea sale poematice să le ridice de la **observație la reflexie**. „Să supraviețuiești sub munții fâgăduințelor/ în mijlocul concetățenilor ocupând același spațiu/ treptuit ca o scară de care se agață - caracatițe -/ palide oase în prăpastia cerului./ Cum felul acesta denaințare a oamenilor/ și urma prăfoasă lăsată de gândacii secreți/ ai binelui public -/ îndemânatici constructori de aer -/ mi-au înverzit sălbatic bucuria/ și cum se zbate ea înlăuntrul-mi/ ca o specie gata să piară./.../ **Un ins cenușiu sub o mască/ sau mai mulți - potentați/ în parlamentele stagnării/ cu mintea organizată ca o mașină/ de adunat bani -/ pălăvrăgind despre fericire/ îți indică un drum pe care/ nu-l știe ni-meni altcineva:/ urmează-!// Tu vrei doar o stare de bine/ un pământ în care/ ni se împletesc rădăcinile/ și unde însoțită vine ziua de mâine./.../ Tu fii mulțumit cu prețul ce ți s-a pus/ la soldul acestei vieți: zâmbește!/ Rațiunea politică cere frunzi descreșite.” (**Meditație în grădină**, pp. 23-25, s. n.). Poematicul „expune” pozitivările ce obturează contradicțiile („În această parte de lume nu există nepotriviri”), ipocrizia ce a cuprins țesuturile societății („Candidați la putere rânjesc/ de pe câte-un afiș brumat pe ziduri./.../ Acționari investitori/ oameni foarte bogați/ peste măsură de binevoitori/ ne copleșesc cu o compasiune echivalentă/ cu dorința noastră înăbușită”, **Început de secol**, p. 36, 37). După cum există două spații și timpul se desparte: unul al lumii observate, pervertit, și altul al reflexiei. Este amiază, dar nimeni nu vede întunericul din cauza orbitorii și falsei lumini, doar tipătul poetei (singurul!) cheamă la **luciditate**. „O după amiază năucitoare/ în care liniștea străbate trupul/ echilibrează mișcarea aerului -/ fior nesfârșit -/ efemerul își sapă sălaș/ sub coastele mele/ mă duce dincolo de lumea brutală/ și**

foarte frumoasă/ ca pe o albină oarbă/ suflul de miere al salcâmului” și „Prieten/ s-a terminat așteptarea noastră-n grădină/ vine vremea **să deschidem ochii/ într-un spațiu pătrat și gol/ silit fiecare să-l urmeze/ pe celălalt prin întuneric**”, (**Toamnă cu sufletul la gură**, p. 26, 27, s. n.). Răul și negativul cu cohorta lor de „binefaceri” abstracte pervertesc până și moartea omului cu destinul său cu tot. Ipocrizia este la sine acasă. Omul, nevăzând turla bisericii, despărțit de partea divină a sa, nu poate cu moarte pre moarte să calce. Aude doar clopotele Domului cum „sună bilingv”. Societatea se autoreglează apocaliptic sub viclenia răului. „Din înălțimea domului alb/ clopote de argint **sună bilingv/ răsună până de-partea năfara orașului/ parcă ar întreba arborii frunzele tinere/ și oamenii ce poartă/ pe chipuri măști de mătase/ despre călăreții morții care-au adus/ asemeni unor cercuri concentrice-n apă/ mesajul ruinelor în secolul nostru./.../ False bucurii false calcule/ vor umple săptămâna de liniște./ Ca și cum cineva ne-ar înmulți/ cu zero absolut/ existența nu mai înseamnă nimic/ decât cădere secundelor.” (**Duminică în Piața Domului**, p. 32, s. n.). Moartea este închisă, o limită; destinul, doar o clipă de supraviețuire goală sau de suprafericire materială. Fără transcendere, fără subscendere. Omul a alunecat în propria sa destrucție și anulare: fără cer, fără Sine. Dar oricât ar fi de pozitivat negativul, de dat ca lumină întunericul, trebuie să fie un **adaos divin** în om. Egiptenii l-au pus pe seama neînvinsului **chepre**. Un asemenea cărăbuș, substituit al poetei și „femeii lui Lot”, aduce și Dorina Brândușa Landén: „E amiază./ Ca niște bărci într-o mlaștină/ dispar cuvintele umbrelor/ oamenii/ își pierd sinele/ rămân doar gesturile surdomușilor/ și-un **cărăbuș/ prins într-un strop de rășină**.” (op. cit., p. 33, s. n.). Cum rezzonează această forță a reînnoirii, cărăbușul, din acest cerc, cu darul poetei de a inventa o istorie și de a semăna cuvinte, din primul cerc! Cu „femeia alunecată” din prima **ilustrație**! Dorina Brândușa Landén scrie cu miez, versurile îi cad de la mare înălțime, altfel nu s-a explica aceste fabuloase urme și asociații.**

- Al treilea cerc preia în sine și în al doilea pe primul cerc. Se expune astfel concluzia, sentința asupra societății pervertite și a omului său, **judcata apei**. Și **ilustrația** ce-i corespunde se strânge în sine, pare o secțiune într-o implozie. Este ca și cum cineva ar fi retras miezul pământului și lumea cu locuințe cu tot s-ar fi prăbușit în interiorul acestuia. Poemele de aici sunt rostiri fragmentare ale poetei în ipostază de „femeia lui Lot”, descrieri ale lumii ce și-a făcut din răutate un mod de a fi. „A asupra înseamnă a supra-

viețui/ mulți și-au salvat astfel pielea/ apa spală sângele de pe mâinile lor./ Cameleoni guvernează lingușesc slujesc/ noi ne rostogolim printre ei/ ca firicelele de nisip.” sau: „Ei se ridică dintre noi/ umblă printre noi/ cu priviri fixe/ să ne înghețe/ să facă din noi oglinzile lor.”, ori: „Răul înflorește invulnerabil.” Doar tipătul poetei se aude, al celei cu privirea întoarsă asupra lumii ajunsă în clipa judecății divine: cuvintele se îndreaptă către Marele Judecător asemănătoare cu ale Acestuia. „**Adevăr îți spun - auzi-mă!**” Se deschide astfel posibilitatea unei identități, prin cuvânt și creație. Poeta face vădită calea de trecere peste **moartea închisă**, ca limită, peste cea **deschisă** grație nașterii fără încetare a omului, în vederea celui cutremurător pas cu **moarte pre moarte călcând**. Se văd în conjuncție „lumea mică” cu „lumea mare”, adâncurile Sinelui cu traseul liturgic de generații al omului. Și poeta care propune poematice **încercarea ca botez și renașterea** prin nevinovăție. O spun versurile din urmă ale acestui volum, **Judecata apei**: „Din ceața primară o mie de ochi/ ne privesc ciudat/ ne măsoară retrospectiv viața/ ne numără toate greșelile/ și-ntr-o după amiază/ vârgată de umbre/ ne condamnă la **judcata apei/ doar dacă te îneci/ ești nevinovat!**” (**Judecata apei**, pp. 57, 65, 66, 55, 69, s. n.).

N.B. Să lăsăm să vorbească despre încercările primordiale și o nestemată din mintea unui țaran al Carpaților. Vasile Lovinescu, interpret de „mesaje străvechi”, aduce într-o „demonstrație” proprie o schiță-anecdotă a lui Neculai Istrate publicată în **Calendarul pentru Români** din 1853 al lui Gh. Asachi, în care se găsește o **doină** a cărei desfășurare conduce spre un asemănător final. Șapte fete, șapte zâne, într-un dans coborât din Înalt, caută să găsească un locșor pe pământ spre a împlini „împreunarea” cerului cu acesta (o **hierogamie**, cum se zice), dar toate cele de jos le sunt împotrivă - și se îneca: „U-iu-iu! Picior de rac/ Șapte fete pe-un colac/ Și colacu-i de mohor./.../ Șapte fete pe-o cicoare/ Și cicoarea-i s-o plecat/ Șapte fete s-onecat/ Păcat că nu s-a-ntâmpat/ Și tu să te fi înecat”. Fără desfacerea dialecticii celui „împotrivă” sau a „ascultătorului” doinei, să adăugăm și o parte din subtila interpretare a lui Vasile Lovinescu: „Cele șapte fete, negăsind niciun adăpost pe pământ, se reîntorc în Cer, în Apele Superioare. Dar cel care le-a ascultat cu răbdare și luare aminte jalea, și le-a compătimit tribulațiunea până la capăt, este venit de ele să se îneca și el în Apele Superioare”, (**Mitul sfâșiat**, Ediția a II-a, Institutul European, Iași, 1999, pp. 152-153). Mai multă lumină nici că se putea peste versurile de tâlc final ale Dorinei Brândușa Landén!

Menuț MAXIMINIAN

Răstignit pe Cuvinte

Calea Pâinii

Pe muntele vremurilor, în satul de dincolo,
Departe, în inima codrului,
Femeia își curăță casa.

Prin colbul fierbinte,
Gătată de sărbătoare,
Cu năframa de foc și cămașa de lapte,
Este timp de patru ceasuri
Pe calea Pâinii.

Cu desagii pe spatele încovoiat,
Coboară la cooperativă.
E Ziua pâinii, Sfânta Sâmbătă,
Iar Dumnezeu se vede în aluat.

Apoi, cu șapte pite, una pentru fiecare zi,
Îa drumul întoarcerii,
Tot pe munți, și pe munți,
Unde dăci sunt liberi.

Minunea

Peste margini de lumi,
În pădurea credinței,
Ochii mari și miloși ai Măicuței
Lăcrimează pentru noi.

Icoana minunilor dă viață
Dă sănătate, bucurie, speranță,
Dă lumii sens,
Lumina Minunii.

Fiii lacrimilor sărută Chipul Sfintei.
Cu capul spre pământ și inima spre Cer
Își pun sufletul în palma Mariei,
Mama cu chip blând.

La Nicula veacurile devin veșnicie.

Un loc

Drum de o rugăciune
Până la calea strămoșilor.
Acolo sălbăticiunea este îmblânzită
Și greșelile iertate.

Pe obraji rumeni se vede tihna raiului.
În satul cocoțat printre nori
Se aude liniștea.

Stăpânul râde liniștit.
În munte stă Lumina,
Iar în brazdă sfințenia.

Poiana Omului e plină de cântec.
Șerpuind printre țarcuri imense
și căpițe de fân,
Ajungi la Casa Sufletului.

Crucea

Betoane în loc de lemn,
Piatră în loc de suflet,
Deznădejde în loc de credință.
Aripi schingiuite de ghimpii răutăților.

Undeva, în visul tău,
Îisus coboară pe scara de ceară,
Cu tălpile spălate de mironosițe,
Cu inima plină de iubire,
Cu capul încoronat cu spinii lumii.

Tu, Cruce, redă-ne apa vieții,
Fă din rău bine,
Din piatră lemn, din amar dulceață,
Pentru ca prin bolovanii neadaptării
Să strigăm din răunchii bolnavi:
Vrednic este!

Abia atunci

Când colbul de pe uliță dispare,
Când olul de lut nu mai aduce apă,
Când Crucea din turlă se va apleca,
Atunci, abia atunci...

Dacă oamenii nu se vor mai saluta,
Dacă iarba nu va mai crește,
Dacă urâtul va umple cărarea sufletelor,
Atunci, abia atunci...

De va fi lumea fără rugăciune,
De va fi omul fără inimă,
De va fi uitată Icoana,
Atunci, abia atunci...

Da, abia atunci e vremea
În care soarele nu ne va încălzi,
În care îngerii vor spune versul Venirii,
În care El va fi pe Calea Cerului,

Întru Judecata fiecăruia.

Altfel de suflet

În parc, pe coama suferinței,
Însoțit de porumbei își spune gândul.
Scaunul care-l ține ca o forță
Desparte lumea în două.

Bărbatul sub Cruce,
Cu picioarele fără de folos,
Își îndreaptă fruntea spre Cer,
Așteptând clipa ce-i este dată.

Dacă bunătatea s-ar transforma în energie,
Iar inima în putere,
Atunci ar fi simplu să meargă din nou,
Copil pe drumul biruinței.

Doamne, dă-mi puterea de a mă ridica,
Dă-mi o parte din fericirea îngerilor Tăi,
Dă-mi șansa de a alege calea,
Tu, Doamne, dă-mi pași aici, acum...!

Rânduile

Eram credincios
Ca fluturii,
Ca marea,
Ca florile din grădina îngerilor.

Pe cărarea de la moară,
Cu sacul de uium în spate,
Apare credința.

Dumnezeu salută lutul,
Iar norul negru,
Retras pe ritm de fulgere,
Îl arată cu Evangheliile la inimă.

El dă putere albinei
Să facă floarea miere,
Prunii-prune, merii-mere,
Rânduind toate.

Pe drumul de pe coastă,
Lelea Marta așteaptă Înviearea.

Dan LUPESCU

CONCORDIA – Brand de platină iradiind bucurie

Cvintetul Național de suflători al Radioteleviziunii Române

Carte cvasimonumentală, cu valoare de excepție, trăită, gândită, scrisă și imprimată (pe speze proprii) de **Miltiade Nenoiu**, la Editura Muzicală (2012, București, format B5, 314 pagini) -, **CONCORDIA, the Wind Quintet of the Romanian Radio and Television**, cu un supratitlu incitant precum privirile Sfinxului de pe platoul Giseh: *Portret din cinci închipuiri* - impune prin spiritul academic de o prospețime cuceritoare, acribia documentării, capacitatea de analiză și sinteză a autorului, fervoarea scriiturii, pasiunea de colecționar înrăit (cu simțul perspectivei, adică) pentru sute de materiale tipărite ori iconografice.

Toate cele enumerate mai înainte au fost concepute și puse în valoare aidoma unor pietre de temelie, cărămizi vitrificate, grinzi, arcade, chei de boltă, centuri de siguranță și contraforți pentru un edificiu literal/ literar ce te fură într-o lectură pe nerăsuflăte, aidoma unui roman de idei și, paradoxal au ba, ase-

menea unui roman de dragoste - telurică, dar mai ales spirituală. Dragoste de Dumnezeu, de suprema muzică: muzica de sfere.

Fibra de profesor universitar - născut, ci nu făcut, contrafăcut - a lui Miltiade Nenoiu te frapează, cu blândețe înțeleaptă, nu ostentativ, chiar din modul cum a structurat incitantă sa carte. Nu s-a rezumat la subiectul ca atare - Cvintetul Național CONCORDIA. A făcut, mai întâi, o „pregătire de artilerie” (toate atacurile infanteriei sunt precedate, conform Artei războiului, de o canonadă/ un ciocan de artilerie, pentru derutarea și inhibarea adversarului), printr-o suită de *Preludii* ultracompacte - *Muzica în antichitate*, *Muzica Evului Mediu*, *ARS ANTIQUA* (secolele XII-XIII), *ARS NOVA* (sec. XIV-XV) și prin substanțialul capitol *Renașterea: Începuturile creației instrumentale*, *Școlile venețiană, romană, spaniolă, flamandă și a cromaticilor*, *Evoluția instrumentelor muzicale*, *Evoluția creației instrumentale*.

Ca dintr-o irizare de miere ori de chihlimbar, de camee ce trădează/ înfloarește în lumină profilul tainic al unui Cavaler Trac, transpare din această carte - tratat academic, carte-document, carte-poem de dragoste și eternizare a CONCORDIEI - experiența fabuloasă a Meseriașului Miltiade Nenoiu, solistul fagotist extrem de inspirat și sigur pe el, care a contribuit, răstimp de 47 de ani (începând din ultimul an de liceu de muzică), la viața Orchestrei Naționale Radio.

Clădite sub un motto din Eminescu:

*Viitorul și trecutul
Sunt a filei două fețe,
Vede-n capăt începutul
Cine știe să-l învețe,*

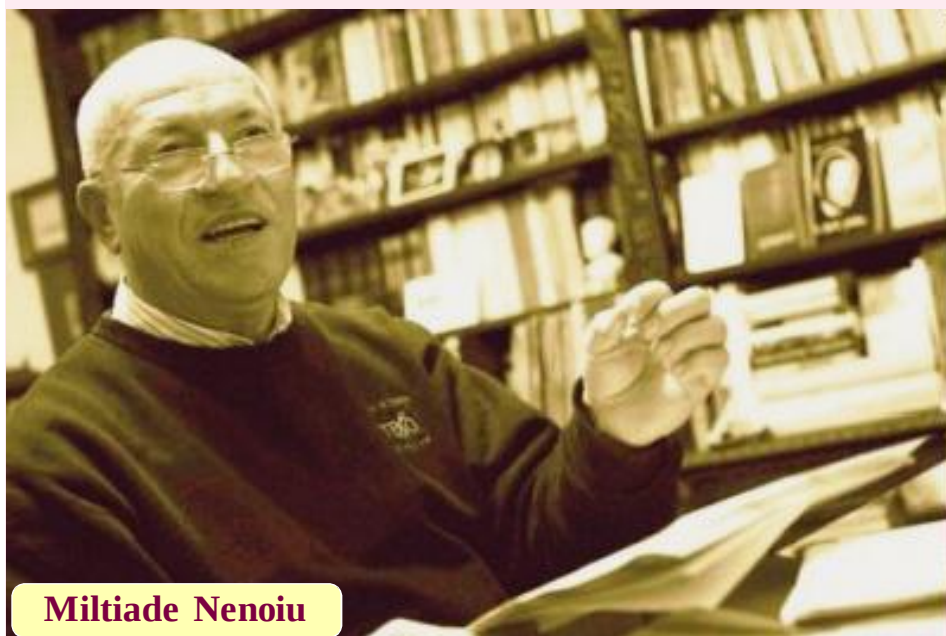
Preludiile lui Nenoiu mustesc de înțelepciunea marilor învățați ai lumii. Înțelepciune de care, în deceniile din urmă, ne-am înstrăinat aproape cu viteză cosmică. Și de aceea nenorocirile cad în cascadă de neoprit, năvalnic, peste noi, peste omenire.

Iertat să fiu, dar nu-mi pot reprima bucuria de a vă reaminti adevăruri esențiale, la care face recurs Miltiade Nenoiu, pentru ca să pricepem mai ușor de unde, cum și de ce a ctitorit, împreună cu prietenii săi cei mai buni, cei mai valoroși, FENOMENUL planetar numit Cvintetul Național CONCORDIA.

Iată-le, înșiruite într-un galop de sănătate: muzica era arta supremă, care putea influența mișcarea astrelor - în China celor două milenii premergătoare lui Iisus Hristos;

această teorie cosmogonică a învățaților chinezi avea să fie transmisă vechilor greci, gânditorilor europeni medievali, dimpreună cu, mai ales, rolul educativ al muzicii, evidențiat de Confucius;

rigurosul legiuitor al Spartei, Licurg (sec. IX î. H.), era convins că numai muzica putea înfrâna pornirile rele ale oamenilor;

Miltiade Nenoiu

legile lui Licurg vor fi puse pe muzică, două veacuri mai apoi, pentru a circula mai rapid, a fi mai repede înțelese și respectate;

în civilizația cretană, muzica reprezenta arta cea mai prețuită la toate nivelurile sociale;

în Mesopotamia, zeii erau considerați supremii muzicieni, iar în ierarhia statului muzicienii erau plasați imediat după zei și suverani;

în Egiptul antic, muzica era privită ca o artă sacră, de origine divină, fiind denumită generic BUCURIE;

marele filosof Platon (429-347 î.H.) proclamă muzica drept instrument de educație prin excelență; conform concepției sale și a discipolului său Aristotel (384-322 î.H.), armonia și propășirea statului depindeau de modul în care se practica muzica - învățământul muzical devine problemă de stat, cântul coral fiind obligatoriu pentru tineretul școlar și constituind o datorie de onoare pentru toți cetățenii;

Psalmii lui David sunt considerați printre cele mai vechi melodii lirice, cântați fie solistic, fie coral, fie în dialog solist - cor ori într-o alternanță de grupuri corale;

în tratatul său *De Musica*, Plutarh notează că, în plan religios, moral și social, muzica este un puternic mijloc de acțiune;

spartanii au protestat când Timotheu a adăugat lirei încă o coardă;

Terpandru și Arion îi lecuiesc de boli grave, pe ionieni, cu ajutorul muzicii;

Hismenias îi vindecă pe beoțieni de gută, tot prin terapie cu muzică;

Empedocle domolește furia unui oaspete cu ajutorul muzicii;

Martin Luther (1483-1546) introduce învățământul muzical în toate școlile ca principal mijloc de educație...

Capitolele I și II - *Preludii*, respectiv, *Renașterea* - acoperă doar primele 60 de pagini ale cărții lui Miltiade Nenoïu, dar sunt extreme de binevenite și asigură înscrierea în context universal a Fenomenului CONCORDIA, unic la nivel mondial.

Cvintetului Național Concordia îi sunt consacrate următoarele două capitole, la fel de riguroși, dens și expresiv redactate. *Portret în cinci închipuiri* - unde filioanele de prozator și de poet ale lui Miltiade Nenoïu asigură un farmec aparte -, *Deschideri repertoriale, Semn, sens și euristică muzicală în secolul XX* constituie osatura capitolului III.

Al patrulea se intitulează *Palmares*, cuprinzând: *Concerte, Înregistrări radio, Discuri, Cronici, Programe, Fotografii*, urmate de patru anexe -

I, tabelul nominal al celor 72 de compozitori români „provocați de existența Cvintetului Național Concordia”, care au îmbogă-

țit catalogul muzicii camerale cu 105 lucrări, dintre care 92 au fost prezentate în primă audiție de Concordia, în perioada 1979-2003;

II, numele celor 126 de compozitori din China, Thailanda, Brazilia, Argentina, Franța, Italia, Iugoslavia, Ungaria, Bulgaria, Polonia, Rusia, Cehoslovacia, Danemarca, Norvegia, Olanda, Germania, Austria, Anglia, SUA care au scris pentru Concordia 167 de lucrări (nominalizate în această anexă), dintre care Cvintetul Național a prezentat 113 în primă audiție;

III, numele celor 31 de compozitori, 35 de muzicologi și 16 scriitori care au comentat concertele Cvintetului Național Concordia;

IV, sursa ilustrațiilor.

Binevenite sunt și următoarele două precizări, de la pag. 299:

1. toate documentele din capitolele III și IV (n.n. de ordinal sutelor!) aparțin autorului;

2. Bilanțul Concordia (din anii 1979-2005): 557 concerte, 205 prime audiții mondiale, 8073 minute de înregistrări (adică 135 de ore fără cinci minute = mai bine de cinci zile și cinci nopți, nonstop).

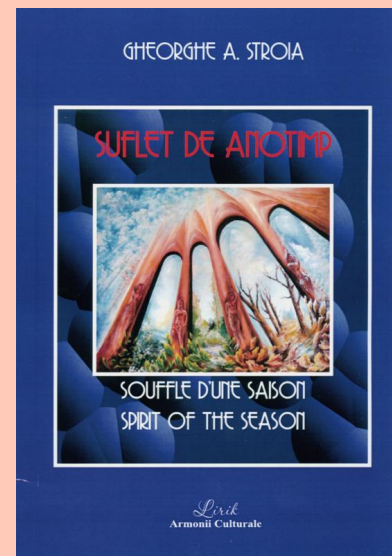
Nota bio-bibliografică (pp. 300-314) confirmă, o dată în plus, spiritual academic al cărții lui Miltiade Nenoïu, cel despre care Adrian Stoica precizează că: „Nu sunt mulți cei care se pot mândri cu o asemenea biografie. I-a întâlnit pe Strawinski, Șostakovici, Copland, Jolivet, Hacıaturian, Jora, Negrea, Olah, Perlea, Silvestri, Kleski, Stokowsky, Zecchi, Arrau, Cicolini, Richter, Magalof, Argerich, Ghilels, Oistrach, Menuhin, Stern, Szeryng, Navara, Mainardi, Fourniere, Rostropovici, Pavaroti, Domingo, Cotrubăș, Caballe... și oare câte pagini ar fi necesare pentru a-i enumera pe toți? A concertat ca solist la Viena, Barcelona, Paris, Praga, Istambul, Lisabona, Toronto, Budapesta, Copenhaga. A înregistrat pe CD 13 concerte... (...) Generații întregi de muzicieni s-au format sub îndrumarea sa la liceele Dinu Lipatti și George Enescu, apoi la Universitatea Națională de Muzică din București sau la Universitățile din Constanța, Craiova, Brașov, Herculane”.

Miltiade Nenoïu merită toată prețuirea pentru această carte fundamentală în înțelegerea unei părți însemnate a identității neamului românesc, a specificului nostru național și a valorilor de excepție lăstărite în timp, prețuite la nivel planetar.

CONCORDIA the Wind Quintet of the Romanian Radio and Television rămâne - și prin această osteneală de o viață a lui Mihai Miltiade Nenoïu - unul dintre cele mai vibrante branduri ale României de la cumpăna mileniilor al doilea și al treilea.

Mulțumiri și cordiale îmbrățișări, Maestre Nenoïu - la rotunjirea vârstei de 75 de ani, la 31 august 2012.

Cărți primite la redacție

Mihai ȘTIRBU

Mihail Sadoveanu și Valeria Mitru

Mihail Sadoveanu, scriitorul prolific, pătruns de frumusețea și farmecul locurilor copilăriei, explorator al istoriei neamului, pe care a transcris-o prin scrieri specific moldovenești, omul politic de mai târziu - criticat de unii pentru oportunismul de care ar fi profitat - rămâne pentru noi marele prozator. „Ceahlăul prozei românești”, după cum l-a numit Geo Bogza, a știut să se bucure de natura al cărei fin observator era, dar și de viață, pur și simplu.

Prima iubire, mama sa, căreia Sadoveanu îi seamănă fizic, era țărăncă din Verșeni, de pe malul Moldovei. Avea o fire veselă, expansivă, și povestea frumos, dar nu i-a fost dat să se bucure de viață, stingându-se la doar 34 de ani. Se numea Profira, prenume pe care scriitorul avea să i-l dea primei fiice, care avea să fie înzestrată cu harul scrisului, asemenea tatălui ei.

După cum s-a destăinuit în casa scriitorului Ionel Teodoreanu, doamnei Lily și însuși avocatului, la 60 de ani se îndrăgostise de tână Valeria Mitru, deși avea deja o familie, deși fata avea doar 20 de ani. Gestul era firesc din punct de vedere social, pentru că prima soție, *Coana Catincuța* (Ecaterina Balu, cu care se căsătorise la Fălticeni în 1901), cu

care avea 11 copii, murise de aproape un an.

În timpul primei căsătorii, uneori, Sadoveanu era nervos, noaptea nu putea dormi, și-atunci se răstăea la soție (coana Catincuța), și-i bătea pe copii fără motiv. O dată a scos pușca și a tras în aer ca să-i sperie. Soția lui Sadoveanu era femeie destoinică și aprigă. Născuse, crescuse și educase 11 copii. Uneori el mergea la vânat și pescuit, iar soția Catincuța rămânea cu grija casei și a copiilor. Însă, s-a întâmplat ca scriitorul să fie bolnav, iar coana Catincuța a trebuit să cumpere singură chiar și gaz lampant, pe datorie. Pe lângă toate acestea, lui Sadoveanu i se mai aprindeau călcâiele după *doamnele vremii*. Una dintre ele, Natalia Negru, prietenă de familie care se credea poetă, sub pretextul aducerii maestrului la corectat niște versuri, își îndesise vizitele în casa din Copou. Calitatea versurilor lăsa de dorit, dar vizitele doamnei continuau, determinându-i soției o reacție neașteptată, odată, după plecarea vizitatoarei. Așa micuță cum era ea, i-ar fi tras un pumn peste nas, zicându-i prozatorului: „*Auzi, eu n-am casa de stricat! Mojicule!*”. El n-a reacționat în nici un fel, poate și pentru că apăruse fetița lor Profirița (Profira Sadoveanu), care, firește, a întrebat: „Ce-ai pățit la nas, tăticuțule?”. Răspunsul a fost tot amuzant: „*M-am pălit la bărbierit, Prostirițo.*”

Fiica cea mai mare, Profira Sadoveanu, a rămas toată viața aproape de inima și sufletul tatălui. Era chiar „cronicar” fidel al „universului de la Copou”, scriind și despre mobilizarea generală în casă pentru a-și ajuta tatăl. Copiau manuscrisele, făceau mici servicii părintelui lor, păstrau o liniște deplină când „tata lucra”. Profirița era primul cititor al cărților Maestrului, era primul său critic literar, el respectându-i părerile. Dintre cei 11 copii, nu doar Profira Sadoveanu avea aplecare spre scris. Didica (Teodora - o fată frumoasă, cu ochii strălucitori), scria *poezii delicate*, dar și cânta sonate de Bethoven, iar Despina cânta valsuri și Mazurci de Chopin.

Dar, Profira iubea și artele plastice, inoculându-i fratelui mai mic - Miti (Dimitrie Sadoveanu) dragostea pentru arta lui Theo-

dor Pallady, despre care a publicat un articol în „Adevărul literar și artistic”. Cine știe ce-o fi fost în sufletul ei (dar și într-al lui Sadoveanu), când fratele (respectiv fiul) a fost exclus din Uniunea Artiștilor Plastici, pentru că nu a știut să se plieze după cerințele regulamentului din 1954. Mihail Sadoveanu, deși își iubea mult fiul, n-a putut interveni în favoarea lui, fiindcă era neputincios tocmai din cauza carierei sale politice.

După moartea primei soții, acea Natalia Negru plănuia să se căsătorească cu Mihail Sadoveanu, însă el n-a vrut să întineze memoria mamei copiilor lui.

I-a dedicat tinerei soții și un volum de poezii, DAIM („Doamnei alese a inimii mele”), volum publicat după 40 de ani, la centenarul scriitorului, în 1980. Inițial, erau doar niște pagini de caiet scrise cu pasiune, chiar în anul în care se căsătoriseră, doar pentru ea, pentru „aleasa inimii sale”, care le-a păstrat cu sfințenie până când soarta a determinat-o să le scoată la lumină pentru toți. Cartea a fost lansată în acel noiembrie omagial în prezența soției Valeria și a fiicei Profira la „Casa cu turn de la Copou”, inaugurată atunci ca muzeu memorial.

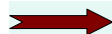
Sadoveanu a trăit alături de Valeria Mitru aproape 21 de ani, până la moartea sa, în 1961.

Scriitorul își petrecea verile aproape de Mănăstirea Neamț, în ținutul unde se spune că ar fi *una din cărările către Porțile Cerului*, într-un cămin ideal pentru scris, la Vânători, Neamț, în casa construită în 1937 de mitropolitul Visarion Puiu spre a fi palat arhieresc. Din 1944 și până în 1961, s-a bucurat acolo de liniștea locului, de apropierea pădurilor, a iazului, de spiritualitatea emanată de Schitul Vovidenia. Acolo, spunea despre tatăl său Profira Sadoveanu, recunoscându-i harul de om al scrisului: „Tata avea pe umeri pelerina italienească cu falduri largi, grea de cuvinte, fraze, virgule și puncte. Mi-nchipui că de-ai fi scuturat-o, ar fi căzut din ea pasaje din viitoarea-i carte, așa cum cad în mai din vișini cărbuși”. În acea casă a scris opt romane. Acolo soseau și rudele, dar și prietenii,

Mihail Sadoveanu

cunoștințele apropiate - printre care Perpessicius, poetul Demostene Botez, avocatul și romancierul Dinu Zarifopol, graficianul Eugen Mihăescu, Dan Grigorescu (fiul generalului-erou Eremia Grigorescu), Ionel Pop - avocat, scriitor, mare vânător, nepot al lui Iuliu Maniu. Venea acolo și Maria Tănase, uneori cu orchestra.

În ultimii ani se impunea prezența asistenței medicale permanente. Unul dintre medicii prezenți acolo, Mihail Constantineanu, își amintește: „De fapt am petrecut la Vovidenia o viață de tihnă îmbelșugată și totală lipsă de griji, așa cum știu, din citite, că se ducea „în vremurile bune de altădată”, pe la moșii și conace boierești. Atmosfera era destinsă, deloc inhibată, cum mă temusem, nu se vorbea cu tovarășe, ilustrului meu pacient i te adresai fie cu Coane Mihai (pentru intimi), fie cu Dom' Președinte (variantă adoptată și de mine), sau cu Maestre. Dar aveam mereu conștiința prezenței, totuși intimidante, printre noi, a venerabilului stăpân al locurilor, nu atât ca mare demnitar (vicepreședinte al Marii Adunări Naționale), cât ca neîntrecut artist al cuvântului autohton, «un clasic în viață», cum se spunea.”

Dar, cea care lumina casa cu noblețea sa sufletească, fiindcă alesese să-i fie alături la bine și la greu, cu nesfârșit devotament răbdător și perseverent, era soția Valeria Mitru, devenită pentru apropiați „Coana Valerica”. Ea studiaseră filosofia, era o femeie educată, cu aplecare spre citit, care aprecia muzica de calitate și mai avea și un fin simț al umorului. Aprecia valorile, le prețuia, astfel înțelegând cum de l-a avut invitat la masă chiar pe faimosul pianist Sviatoslav Richter, căruia i l-a prezentat pe medicul Constantineanu, el însuși pianist. Despre legătura veșnică dintre Sadoveanu și soția sa, Grigore Ilisei spune: „Inteligența, buna cuviință, generozitatea, cultura, caracterul Valeriei au cântărit enorm în această ecuație. Au reprezentat elemente decisive și au scos din banalitate o legătură trupească. Combustiile trăirii alături au îmbrăcat o dimensiune puternic spirituală. Am perceput acest lucru și din vorbirile totdeauna măsurate ale coanei Valerica, dar și din tăcerile ei așa de grăitoare.”

Bibliografie

- Sadoveanu în ultimul an de viață - Neversimila vacanță - Mihail Constantineanu, România literară, 1999 numărul 27;

- În odăile cu stele Sadoveanu era cât Ceahlăul - Cristinel C. Popa, Costin Anghel, jurnalul.ro, 18 iulie 2009;

- Cu Maestrul la Borta Rece - Radu Parpautu, ZIARUL DE IAȘI, data publicării 13.05.2009.

- Mihail Sadoveanu - Al. Săndulescu, România literară, 2003 numărul 10;

Uali NIȚU

Țersuri

aceeași

... dimineață
agață-mă la urechea viselor
cercel cu drepturi de autor
în bibliografia sentimentelor
cu aripi
și-n ordinea alfabetică
apropie-mă cuvânt
să pot șopti
dimineața

martor e necuprinsul
iubirii
ce nu se destramă ușor
când bate la ușă cocoșat
semnul de întrebare
dimineață?

aștept degetele tale, mamă

... aștept degetele tale, mamă
să-mi mângâie fruntea dinspre tâmplă
și vorbindu-mi despre tata
strânge-mă, te rog
în amintirile copilăriei
rămâi și nu pleca cu Săgeata Albastră
îți voi recita o altă poezie
în care tu mă ții în brațe
mereu la început de martie
când mai sosește alt tren
să nu pleci acum ca o dimineață
ce și-a lăsat mirosul într-un vers
scriu pentru tine mamă
într-o poezie cuvânt
te aștept...

apusul celest

am ațipit un gând celest de seară
cu gene lungi în lacrima tăcerii
ce-și murmură în pragul cel apus
trăirile arse de frigul ce-a pătruns
prin cușma roasă de atâtea molii
din dulapul cel schilodit
mângâia o ultimă suflare
somnia ce parcă a trăit
în ultimul costum de gală
răsărit dinspre apus
alb spre negru
a fost cândva cuvântul
poetului apus.

alb și roșu

...pentru unica luminiță

ploua cu negru
din cerul meu de... vreme
peste inima plecată la reșapat
într-o primăvară
aninat într-o scară pierdută
mi-am înlănțuit privirea
cu strigăt de lac ce părea că seacă
de ochii tăi
mi-am prins albul din suflet
de roșul buzelor fierbinți
într-un măștișor ce durează
la pieptul tău
nufăr te oglindești în irisul meu
brodat în alb și roșu
simbol cu preludiu etern
martie, aprilie...
și iar martie.

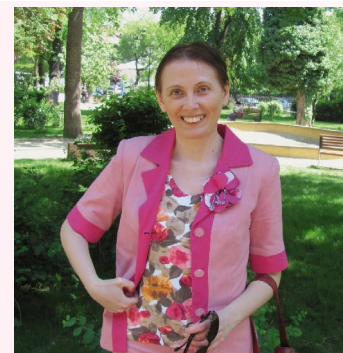
alunec...

m-ai luat cu chirie dimineață albastră
și am locuit la tine în ceasurile fecunde
mi-am statornicit privirea
pe cearcănele ferestrei deschise
și nu regret visul verde
așezat pe veșmântul memoriei
din viața rămasă
numărătoare inversă

m-ai mângâiat la țărnul tău sigur
dăruindu-mă val albastru
fiecărei picături din lacrima zilei
o lume renăscută din nisip
cu unică tresărire finală
te sărut mereu țărnul meu
răsărit spre amurg
alunec...

Corina Diamanta LUPU

Daniela

Pe Daniela mi-o voi aminti întotdeauna așa cum am văzut-o prima dată: o fetiță de 12 ani, desculță, tremurând de frig, îmbrăcată într-un capot de stambă zdrențaros și decolorat de prea mult purtat, pe cap cu un „batic” încropit dintr-o batistă bărbătească. Era începutul lui octombrie 1989, atunci când am cunoscut-o, și mă aflam împreună cu elevii mei, printre care se număra și ea, la practică agricolă, pe câmp, la cules de arahide americane. În ziua aceea, vântul bătea rece și tăios, cerul învolburat de nori amenința să se prăbușească parcă asupra noastră, iar aerul mirosea deja a zăpadă.

O zi de practică agricolă la arahide americane

Anul școlar 1989-1990 a început, pentru mine - proaspătă profesoară de rusă și română la o școală generală și un liceu dintr-o mare comună din sudul Olteniei -, cu practica agricolă. Timp de o lună încheiată, elevii de liceu și gimnaziu, sub supravegherea cadrelor didactice, ajutau la strângerea recoltei patriei și abia apoi, aceștia începeau propriu-zis cursurile. Așa se face că după două săptămâni la cules de vie, au urmat încă două săptămâni la strâns de arahide americane. Dacă la vie mai fusese cum mai fusese, pentru că vremea ținuse cu noi, la arahide timpul se schimbă brusc, odată cu întâi octombrie. Astfel, după ce, cu doar 24 de ore în urmă, un soare arzător pârlise totul în jur, noap-

tea adusesse cu sine o ploaie rece și mărunță, cernută cu dărnicie până în zori.

Dimineața primei zile de practică la arahide americane s-a arătat dezbrăcată de strălucire, într-o lumină mohorâtă. Văzând cum stau lucrurile, m-am îmbrăcat gros, mi-am încălțat cizmele de cauciuc și am plecat spre școală. În poarta școlii trăsese deja unul dintre tractoarele cu care urma să fim transportați spre câmpul de arahide, iar copiii așteptau, frumos aliniați, fiecare cu câte o găleată în mână, să se suie în remorcă. După ce m-am asigurat că toți elevii, ce îmi fuseseră repartizați, se cocoșaseră în remorcă, m-am urcat și eu în cabină, pe scaunul de lângă tractorist. Cu chiu cu vai, printre hârtoape și hurducături, cu o viteză de melc, am ajuns la locul faptei. Am coborât cu toții din tractor și ne-am grupat, așteptând ca inginerul agronom să ne îndrume spre parcela pe care trebuia să o recoltăm. Între timp, au mai sosit pe câmp și alți școlari și profesori.

Cu ochi albaștri și în picioarele goale

Agronomul, un om cu experiență în ale câmpului de arahide americane, ne-a explicat cum să procedăm pentru a dezghioa din pământ prețioasele roade ce urmau să plece la export peste mări și țări. Instrucțiunile fiind gata, nu mai rămânea decât să trecem la treabă. În acel moment, în rândul elevilor, obișnuiți cu ritualul practicii agricole din anii trecuți,

s-a produs o vânzoleală: ca la o comandă neauzită, aceștia au rupt rândurile și au luat-o la fugă spre parcelă. Brusc, m-am aflat în urma lor, alături de alte profesoare, de directorul școlii și de agronom. Lângă mine s-a aciuit o fetiță pe care nu o observasem până atunci și care nu se lipise de ceata ce o luase la picior puțin mai devreme. Înaltă, bine făcută, cu ochi albaștri, față de păpușă și păr șaten ondulat, aceasta tremura din tot corpul, vântată de frig, în timp ce vântul rece îi umfla cârpa de veșmânt pe care o purta; picioarele goale i se făcuseră negre, iar mâinile i se încleșaseră, albe, pe mânerul găleții. „Doamne, ce frumoasă e!”, mi-am spus privind-o chipul, pentru că în clipa următoare să nu mă pot opri să mă întreb în gând: „Oare măcar chiloți o fi având fetița asta pe ea?”

„Pe ea o crește bunică-su”

Mi-am dezbrăcat imediat pardesiul și apoi vesta de lână pe care o purtam pe sub el. Întorcându-mă spre ea, i-am oferit-o.

- Ține, i-am spus, îmbrăcate, o să te îmbolnăvești dacă nu îți iei o haină mai groasă pe tine!

Copila m-a privit scurt, cu o demnitate hotărâtă în ochii ei albaștri și apoi a început să alerge spre parcelă, lăsându-mă cu mâna întinsă. Am pornit-o după ea.

- Nu vreau să îți fac rău, i-am spus, te rog, pune vesta pe tine. Cum te cheamă și în ce clasă ești?

- Daniela, mi-a răspuns ea tăios, sunt la a șasea B.

Am obligat-o să îmbrace vesta. Între timp, sosiseră lângă noi și celelalte profesoare.

- Lăsa-ți-o, domnișoară, în pace și nu îi mai tot căutați ăsteia în coarne, a spus una dintre ele. Nu pățește asta nimic, e învățată cu frigul.

- N-are părinți?, am întrebat-o eu, prefăcându-mă că nu auzisem ce spusese.

- N-are, mă-sa muri din beție, a lovit-o tractorul, iar ta-su s-a dus pe lumea ailaltă tot de prea mult trăscau. Pe ea o crește bunică-su.

Haine de la București

N-am mai zis nimic. Mă gândeam la cocioaba în care locuia probabil Daniela, singură cu un bătrân, lipsită de dragostea mamei, de grija tatălui, fără nicio bucurie. Parcă aerul îmi era greu la respirat și totul în jur suna a batjocură, a cruzime, a dispreț. O priveam pe Daniela cum aduna arahide, rebegită de frig, dar dârză, luptându-se să nu arate cât de mult se temea de desconsiderarea nemiloasă a colegilor și a profesorilor.

La sfârșitul zilei de practică, nu i-am mai cerut Danielei să îmi dea înapoi vesta pe care i-o împrumutasem de dimineață, cu toate că ea a venit să mi-o aducă. Seara, m-am grăbit să merg la poștă, să sun la București. Le-am povestit părinților mei de Daniela și i-am rugat ca până la sfârșitul săptămânii, când reveneam acasă, să îmi pregătească un pachet în care să pună hainele pe

care eu nu le mai purtam, pentru a i le aduce ei.

Cadoul de la domnișoara profesoară

Un pardesiu cumpărat de la Romarta Copiilor, un basc tricotat, luat de la Eva, cu care făcusem furori în liceu, un hanorac de blană, ghetete tip adidas, bluze cu imprimeuri vesele, pantaloni eleganți și sport, pantofi și cizme de piele, acestea au fost câteva din articolele de îmbrăcăminte pe care i le-am dăruit Danielei săptămâna următoare. Vestimentația ei era diferită acum de a celorlalți copii din comună. Daniela era curată și frumoasă și hainele veneau bine pe ea, așa că atunci când ieșea pe stradă, stârnea mirarea și invidia celor ce o vedeau. Din sărăntoaca pe care nu dădea nimeni un ban măcar, fetița aceasta se transformase într-o mică domnișoară prezentabilă, care nu putea rămâne neobservată.

- De unde ai, fă, hainele astea de pe tine? Ți le cumpărași tu?, era întrebată pe uliță Daniela, la tot pasul.

- Mi le dădu domnișoara profesoară, răspundea ea, fără să se lase intimidată, chiar mândră de ceea ce i se întâmplase.

- Și nu-ți luă, fă, bani pe ele, nu te puse la treabă?, continua dialogul. Ți le dădu domnișoara, ție, una de la țară, doar așa, că îi plăcu de tine?

- Da, domnișoara profesoară mi le aduse cadou, răspundea Daniela, cu ochii măriți a mirare și cu o șiretenie naivă în glas.

„E bună de muncă”

Peste câteva zile, la ore, am început să primesc solicitări:

- Domnișoara profesoară, dacă mai aveți pe acasă haine pe

care nu le mai purtați, ni le dați nouă? Că și noi suntem amărâți, nu doar asta.

„Amărâții” aveau casă cu etaj, găini în bătătură, porci în coțet, hambarul plin cu de toate și Dacia în garaj.

- De ce nu o chemați să vă muncească, domnișoară?, a deschis într-o zi, în cancelarie, discuția, o profesoară mai înfiptă. Zău așa, o umplurați pe asta de haine și să nu îi cereți nimic în schimb?

- Așa e, i-au ținut isonul colegele, chemați-o să vă facă treabă în casă, e bună de muncă.

- Să pun la muncă un copil?, le-am întrebat. Și pentru ce, pentru niște zdrențe, pentru niște vechituri?

- Ce vechituri, domnișoară, alea nu sunt vechituri! Îi dădui și eu ăștea câte ceva mai demult și o mai chem și acum de îmi sapă în grădină, a sărit cu gura altă profesoară.

- Bine, am încheiat eu conversația, o voi chema la mine, dar nu ca să muncească. O s-o ajut la lecții. Vreau să recupereze, să învețe bine, să facă școală. Daniela are minte, e deșteaptă și harnică.

Octombrie

M-am ținut de cuvânt și, așa cum hotărâsem, am chemat-o pe Daniela în fiecare zi să mă viziteze acasă, după ore, pentru a o ajuta la lecții. Locuiam într-un apartament cu două camere, situat la al patrulea și ultimul cat al singurului bloc aflat în comună. Pe lângă cele două camere, apartamentul mai avea o baie, complet nefuncțională, și o bucătărie. Sobele din odăi (nu existau calorifere) erau dărâmate, aragaz era imposibil de instalat, așa că găteam pe lampa cu gaz, iar apă nu curgea și deci căram prețiosul lichid cu găleata, de la fântână. În plus, zilnic, începând cu ora șase seara, se oprea curentul electric până în dimineața următoare. Nu era nimic confortabil, nimic liniștitor în tot acest univers domestic, nici o posibilitate de a spera la mai bine. Iată de ce, în acea toamnă

caldă și frumoasă a lui 1989, încercam să petrec cât mai multă vreme în afara casei, profitând de soarele ce făcea tot ce îi stătea în putință să impresioneze. De altfel, pentru mine era o premieră să gust acest anotimp departe de zgomotul și forfota Bucureștiului, mai ales că după un început friguros, luna lui brumărel s-a dovedit a aduce o vreme armonioasă, transfigurând senzațional și inepuizabil în cotidian minuni tulburătoare, începând cu acel resemnat „a ruginit frunza din vii și rândunelele-au plecat” și terminând cu recoltele bogate și nostalgice, răsfrângând în ele adânci și subtile vibrații autumnale. Zi de zi, ca dintr-o oglindă de cristal cu ape liniștite, lumina fluidă a amiezii creștea egală, pe un cer de octombrie decolorat și emoționant de senin, iar soarele, ușor nesigur pe el, răspândea o căldură albă, aproape feerică, menită să pună în evidență desfrunzirea bogată și gravă a copacilor.

Note mari la învățătură

Timpul acesta îl împărțeam cu Daniela, care devenise o companie nelipsită pentru mine. La ora prânzului, când astrul zilei era în toi, ne așezam amândouă pe scările de la intrarea în bloc, pe care așterneam mai întâi câteva păături groase, și petreceam acolo trei sau patru ore. O ascultam la lecții pe eleva mea, o corectam atunci când greșea, îi verificam, cu caietul și cartea pe genunchi, temele pentru acasă. Din când în când, luam câte o pauză, în care aceasta îmi povestea din grijile și neliniștile ei. Uneori, o surprindeam pe Daniela privindu-mă cu o venerație plină de dragoste, cu un respect umil, cu o mulțumire victorioasă, împăcată și suficientă sieși. Întelegeam că pentru ea, eu eram mama pe care nu o avusesese niciodată, sora mai mare, prietena care îi lipsise mereu, dar și profesoara care să o înțeleagă, să o prețuiască și să îi acorde încredere. În plus, nu era puțin lu-

cru pentru un copil marginalizat și ignorat de toți, ca tocmai profesoara venită de la București să îl bage în seamă. Încet-încet, Daniela a început să ia note mari la școală, să îi ajungă din urmă pe premianții clasei. Dacă la început, când o ascultam la ore, abia putea să bâiguie tremurând, niște cuvinte incoerente, din care nu înțelegeam aproape nimic, acum aceasta devenise cursivă în exprimare, sigură pe ea, stăpână pe ceea ce știe; îi plăcea să citească și nu mai făcea greșeli de ortografie, scria caligrafic și avea caiete model. „Ce noroc dădu peste asta, cum o săltă domnișoara din mizeria în care era”, mai auzeam când și când, comentariile nepuținicioase și supărate ale unora și ale altora, care pricepeau că n-aveau încotro - era mai bine să ia lucrurile așa cum se prezentau.

O sticlă de lapte și două gutui

Într-o zi, Daniela bătu la ușa mea, ca de obicei. I-am deschis și am văzut că țara după ea, pe lângă ghiozdanul plin cu cărți și caiete de școală, o sacoșă de rafie. După ce m-a salutat, aceasta a scos din sacoșă o sticlă de un kilogram plină cu lapte și două gutui mari și frumoase și mi le-a întins pe toate cu un gest de dăruire totală, cu ochii sclipind de fericire.

- Uitați, domnișoara profesoară, ce vă adusei, mi-a spus ea, sunt un dar de la mine.

Am rămas încremenită. Știam că Daniela abia trăia de azi pe mâine, așa că să primesc un astfel de cadou din partea ei, mi se părea prea mult. Ezitam, nu știam ce să fac. În acel moment, din bucătărie a apărut tata, care venise de dimineață, de la București.

- Bună ziua, Daniela, a spus el. Îmi pare bine să te cunosc, fiica mea mi-a povestit despre tine. Mulțumim pentru aceste daruri, e un gest frumos din partea ta că

te-ai gândit să ni le oferi. Ești un copil special, ai o inimă bună, a mai continuat el.

Nu am văzut-o niciodată pe Daniela așa de fericită cum a fost în acel moment, auzind cuvintele de mulțumire și de apreciere ale tatălui meu. Chipul îi strălucea tot de mulțumire, zâmbea triumfător și își trecea emoționată, mâna prin păr.

- Mulțumim, Daniela, am adăugat și eu, văzând că nu mai e loc de întors, mulțumește-i și bu-nicului tău pentru ceea ce ne-a trimis, îmi prind foarte bine și fructele și laptele.

Mai târziu, după ce Daniela plecase, l-am întrebat pe tata pe un ton arțagos:

- De ce ai făcut asta, de ce ai primit ceea ce ne-a adus Daniela? Știi că o duce rău, că abia are după ce bea apă, nu trebuia să îi accepți darul.

- Dacă ai fi refuzat-o, mi-a răspuns tata, așa cum vroiai să faci, ai fi distrus într-o clipă tot ce ai realizat până acum.

- Imposibil!, i-am replicat eu. Nu e o noutate pentru nimeni că Daniela e foarte săracă.

- Tocmai asta e, mi-a spus tata, că e foarte săracă. Respingându-i cadoul, i-ai fi dat de înțeleles nu doar că o consideri săracă, așa cum o știe toată lumea, ci că o crezi prea săracă să poți primi ceva de la ea. Gândește-te cât de jignită s-ar fi simțit, în fond, Daniela nu e decât un copil!

școala, se apropiiau sărbătorile de iarnă și o atmosferă festivă se simțea peste tot. Eram și eu bucuroasă că voi petrece trei săptămâni de vacanță acasă, mă pregăteam grăbită, de plecare. Mi-am luat la revedere de la Daniela pe 15 decembrie, după ultima oră de curs, urându-ne toate cele bune pentru Crăciunul și Anul Nou ce băteau la ușă. M-am urcat apoi în mașină și am plecat spre București, fără să știu că după vacanța de iarnă nu aveam să mai revin în acea comună și că era ultima dată când o mai vedeam pe eleva mea. La câteva zile după aceea, au urmat evenimentele din decembrie 1989, iar la începutul lui 1990 mi-am găsit un loc de muncă în București, ca traducător, astfel că experiența mea pedagogică de un trimestru a fost dată uitării.

Totuși, Daniela nu m-a dat uitării. Am primit scrisori de la ea, în care aceasta mă ruga să mă întorc în comuna lor, la școală. „Domnișoara profesoară”, îmi scria ea, „poate vă răzgândiți și veniți până la urmă, aici. Acum avem o altă doamnă profesoară la română, dar dacă dumneavoastră vă hotărâți să vă înapoiați, sunt sigură că ea vă va ceda

locul. Domnișoara profesoară, vă rog, veniți înapoi!”, îmi spunea Daniela, și nu mă îndoiam că rândurile ei fuseseră așternute cu lacrimi pe hârtie. „Vă rog mult”, continua ea, „dacă vă întoarceți, să îmi aduceți și mie, dacă nu vă mai sunt de folos dumneavoastră, blugii și pardesiul cu care erați îmbrăcată atunci când v-am cunoscut. Vreau să mă vadă toți că le port, să știe că nu m-ați părăsit. Și dacă se poate, vă rog mult să îmi aduceți și o păpușă, eu n-am avut niciodată o păpușă și nici nu vă imaginați cât de mult îmi doresc să am una.”

Întrebări rămase fără răspuns

O înțelegeam pe Daniela, îi pricepeam durerea, supărarea, dezamăgirea, frustrarea și chiar furia de a fi fost din nou, abandonată de cineva drag. Aceasta spera, în zadar însă, că eu voi fi iarăși alături de ea. Cu gândul la Daniela și ajutată de mama, am făcut un pachet mare, în care am

pus tot ce îmi ceruse fosta mea elevă și chiar mult mai mult decât atât. Printre haine, am strecurat în acel colet și o scrisoare, în care îi explicam acesteia de ce nu aveam să mai revin la școala unde ea învăța, încercând, atât cât îmi stătea în putință, să îi îndulcesc amarul, să o fac să privească spre viitor, să îi pun în suflet o fărâma de speranță. Am încurajat-o pe Daniela, în epistola mea, să învețe bine în continuare, să ia note mari, să se poarte frumos, ba i-am sugerat chiar, că ar putea deveni și ea cândva, profesoară de română. Corespondența mea cu Daniela a mai durat un timp, apoi s-a stins de la sine. Prinsă de tumultul vieții, având noi obligații și preocupări, încercând să mă adaptez într-o societate în permanentă prefacere, cum era cea de după 1989, am lăsat undeva în urmă și apoi tot mai în urmă, amicitia mea cu Daniela.

Nici din partea ei nu au mai sosit vești și mă gândeam că poate, aceasta s-a împăcat cu situația, acceptând faptul că eu nu voi mai reveni la acea școală ce fusese primul meu loc de muncă. Nu știu dacă lucrurile s-au simplificat astfel, dacă a fost acesta un fel mai ușor de a spune că nimic nu durează etern, de a recunoaște că mă tem de despărțiri, alegând de aceea, o cale ocolită pentru a rupe o relație.

Este adevărat că nu m-am putut opri, uneori, să mă gândesc, ce s-o fi ales de Daniela, dacă a urmat mai departe la școală, dacă și-a făcut o familie, dacă a devenit mamă? Întrebările acestea nu și-au găsit încă răspunsul, rămânând de aceea, ca o îndepărtare de mersul firesc și neînsemnat al vieții, ca o contradicție precisă între deznădejde și speranță.

Privind înapoi acum, peste ani, simt că din tot ce am trăit atunci, mai dăinuie doar nostalgiiile certe ale unor amintiri frumoase, țesute într-o succesiune egală și simplă: zile aurii, într-o toamnă de poveste, o fetiță cu chip de păpușă, păr șaten și ochi albaștri și un nume: Daniela.

Întoarcerea la București

A trebuit să recunosc că tata avea dreptate și că fusesem la un pas să distrug printr-o vorbă ne-cugetată, ceea ce obținusem cu multă muncă și strădanie. În cele din urmă, munca și strădania mi-au fost răsplătite: la sfârșitul primului trimestru de școală, Daniela făcuse progrese mari la învățatură, având medii peste opt la toate materiile. Se încheiase

Leonardo da Vinci - Leda

George IONIȚĂ

Versuri

am crezut

am crezut că mângâierea mea-i de-ajuns
ca tu să înțelegi că ești totul pentru mine
răsărit
apus
respirație
gând
că fiecare bătaie a inimii mele
e doar pentru tine
că eu voi putea să-mi încalc jurământul
făcut
fără să fie păcat
fără să-mi fie teamă de pedeapsă
și-am trăit clipa infinită
și-am murit aceeași clipă
mireasa mea nedăruită

derivă

mi-e pasul zbor de aripi frânt
și noaptea mă orbește
îmi bate ca un viscol
de unde aer să respir
de unde sprijin pe pământ
îmi pare totul fără sens
chiar muzica mi-e surdă
și floare ce-a-nflorit
de ne-nțeles
tânjesc după odihnă
un loc în care să nu doară
doar fluturi albi să-mi ningă
să-i simt cum se topesc
pe-obrajii mei de ceară

ninge...

ninge ca-ntr-o poveste
pe părții virgine
se-așează albul divin
în mâna-mi de gheață
zăpada mă frige
pe oase îmi crește
carnea un chin
viscolul bate-n zăpadă
fulgii se-nfig ca niște săgeți
pe buze uscate
setea îmi curge pomadă
cu gustul sălcii și miros de nămeți

fără să știe...

să-ți fie drag cineva ca o sete
ca nevoia de a respira
să simți durerea buzelor arse
de atâta uscăciune
și aerul tot mai puțin până te sufoci
să nu vezi că afară este zi
și ceasul nu-ți mai arată ora
cât e de târzie
doar clipele se scurg iluviu
să te umilești ținând mâna întinsă
chiar dacă știi că nu vei primi
niciodată nimic
să trăiești fără să simți că mai ești viu
să iubești fără să știe...

infinită iluzie

s-a așternut zăpada peste iarbă strivită
de prima noastră îmbrățișare
a nins și peste întâiul sărut
un vifor ne stă azi în cale
și-o iarnă înalță-ntre noi
din alt început
mi-e mersul fără pas și fără rost
o noapte se lasă în sufletul meu
mintea mi-e plină cu ultimul gând rămas
cât de inutil a fost
voi înnopta aici în ținutul de ceață
unde clipa bate-acum târzie
să pot să ning în palma ta de gheață
tu să mă aduni infinită iluzie

bogat de singurătate

îți aprinzi iar o țigară bătrâne
și tragi adânc fumul
încercându-ți plămânii
ai făcut un drum lung lăsând în urmă
bucurii tristeți multe iubiri
pe toți prietenii
și cu cât ai pierdut mai mult
cu atât ai devenit mai bogat de singurătate
acum ești unul din bogații lumii
chiar dacă te simți mai singur printre toți
printre toate și iar îți aprinzi o țigară
trăgând adânc fumul te uiți cum te arde
cum rămâne doar scrumul

L'adieu

N-o să-ți mai spun niciodată cât de verde
este cerul,
că peștii au prins rădăcini și au crescut
plante, și apoi s-au uscat
plutind pe mare aiurea,
către nicăieri,
că zborul meu a rămas fără o aripă și eu
am început să cobor în vrie
simțind iar golul.
Nemișcata clipă a început să bată,
și eu văd din nou cum trec anotimpurile
câte patru, cum cerul răsare, cum apune:
Azi, vom asculta muzică împreună pentru
ultima dată;
Garou -
ultima noastră descoperire.
Îți vom șopti împreună
Belle
apoi el singur, ca o sentință,
L'adieu,
pentru că eu nu pot să strig din tot
sufletul așa; pentru că eu din tot sufletul
doar (te)-am iubit,
iar lumea mea era plină numai de tine.
Acum, se va umple de oameni, și eu voi fi
tot mai singur,
din ce în ce mai singur,
până...

visul

cade ploaia peste noapte
stropii se preling pe geamul aburit
pe care mâna mea întinsă
acum îți desenează chipul
și-o floare fără de petale
tu îmi zâmbești de undeva de sus
eu îmi apropii buzele uscate
de ochii tăi înlăcrimați
dar ai plecat plouând în ploaie
și eu nu știu dacă e vis sau este-aievea
mi-e frig și-mi este frică
încep să strig
și să lovesc în geamul mat ce ne separă
mi-e trupul ud de ploaia de aici sau de
afară
și buzele-mi sunt arse
sărata gura și amară

Sergiu GĂBUREAC

Napoli

(file de jurnal paranormal)

Nu mi s-a mai întâmplat să aterizez în mijlocul unui oraș. După 20 de minute eram deja cazați la Hotelul San Giorgio. Ne-a găzduit cu generozitate, inclusiv internet wireless 24 din 24. Numai că timpul presa și nu am prea apelat la virtual.

Ora 19. Părăsim hotelul. La recepție, suntem sfătuiți, cu o teamă nedisimulată, să nu mai ieșim prin oraș la ora asta. La fel pățim și pe stradă. Când întrebam de o direcție anume, toți se uitau la ceas. De parcă pericolul venea la oră fixă. Vă amintiți? „Este ora unu/Omul negru n-a venit!”. Am hălăduit, însă, pe tot felul de străduțe și nu mi s-a părut chiar atât de periculos. Poate eram bine adaptat la mediu. Poate pentru că aveam *bodyguard*! Poate...

Iulie. Un soare cu toate sulițele în dotare îi urmărea pe pământeni într-un oraș care arată, pe ici, pe colo, prin părțile esențiale, ca-n filmele anilor 50.

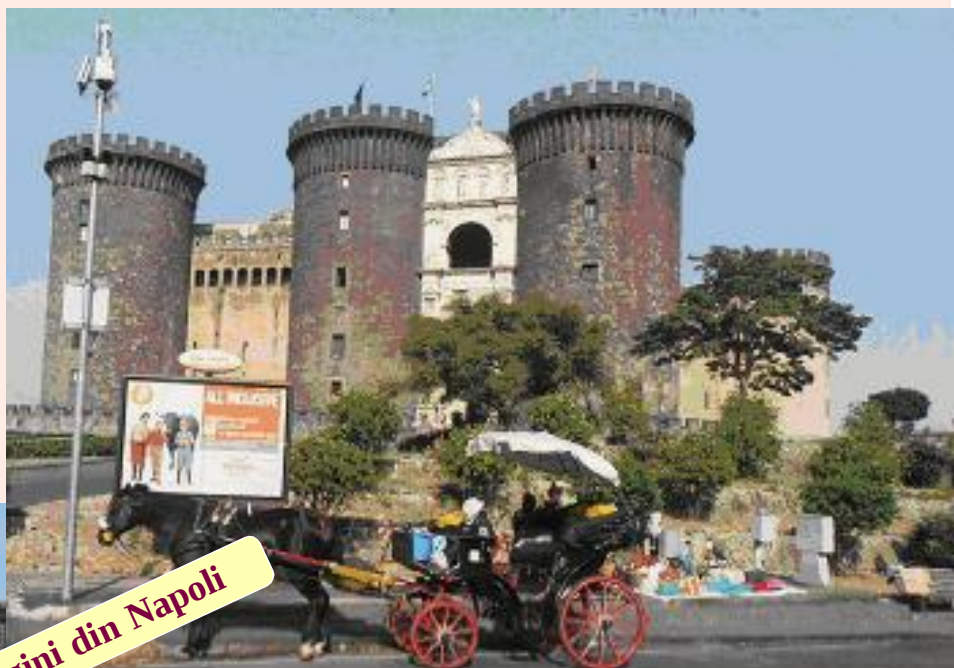
Poți circula ușor utilizând mijloacele de transport în comun, inclusiv metroul. Cele mai multe cu *air condition*, dat la maximum, ceea ce mărește disconfortul la părăsirea lor. Mai puțin cele cu care poți face organizat

turul orașului. Dar e păcat să ratezi mersul la pas pe străduțele ce fac de neuitat orașul!

Asfalt nu prea găsești, materialul *dăruit* de Vezuviu, granit sau bazalt, fiind prelucrat și intens folosit la pavarea caldarâmului, trotuarelor... Autoturismele, adică mașinuțele, apar și dispar, după ce te lipești automat de pereții caselor. De era să intru peste o Anna Magnani, care tocmai își savura țigara în balconașul de la... parter.

Am crezut că cel mai murdar oraș, din

cele văzute până acum, este Istanbulul. Aș recomanda bucureșteanului cârcotaș să facă o *talpă* pe străzile urbei de la poalele Vezuviului. Ferentariul pare de vis. Al treilea oraș al Italiei, Napoli, geme sub asediul gunoaielor. Zona cu cea mai mare densitate a orașului, mare parte a centrului istoric, arată ca un ghetou uriaș. O realitate cu mirosuri greu de uitat. Îi vedeam pe Alberto Sordi pe după fiecare colț. Sau pe celebrul Toto, născut în cartierul săracilor *Sanità Rione* din Napoli, cu o po-

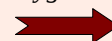
Imagini din Napoli

veste de viață incredibilă.

Partea comercială din *Quartieri Spagnoli* este aproape de standardele europene. De la Galleria *Umberto I*, un masiv monument de arhitectură (instantaneu mi s-a deschis fișierul cu Galleria *Vittorio Emanuele II* din Milano), o iei pe *Via Veneto*. Se află vizavi de Teatrul Regal *San Carlo*, cel mai vechi teatru liric din lume, de lângă Piazza del Plebiscito. De nu dorești, o iei pe *Via Chiaia* sau pe exclusivista *Via dei Mille* cu prețuri de te-apucă... mila de propriul buzunar. De clasă de mijloc. Din România.

Găsești cam tot ce se oferă prin lumea bună. Informație obținută de la *bodyguard*.

Valeriu Marius CIUNGAN

Sisif pe casa scărilor

urcam pe casa scărilor,
și parcă nu se mai sfârșea,
vopsea insalubră, de ulei, striată pe
betonul mizerabil, rece,
spoiala varului, anume nedesăvârșită,
o cenușie umbră nedesăvârșită însoțea

urcam pe casa scărilor,
cu becuri sterpe, imbecile, muribunde,
halucinând din două în două etaje
tăcutul martor era balustrada plastic
infinită (scurt circuite izbucneau în
negre, umezi, filamente)
la îndrăznețele-mi viraje

era o lumină-absență, chioară,
becuri de patruzeci
frumoasă cum știam
te așteptau pe casa scărilor (și n-ai trecut)
să treci

urcam pe casa scărilor

Versuri

var pe manșete, pe genunchii altuiești,
înțelepți, spre casă,
și rezemat contemplativ lângă tabloul de
contoare
părea ca urc (urcam?) și poate chiar
urcam
o scară nesfârșită, tot mai naltă, mai
frumoasă!

Despre mine

ai fost vreodată pasăre?
ești?
nici nu trăisem
răsăritul ce în piept
mi-l crești

o luminoasă pasăre

îmi întindea coastele elastice
și pielea mi-era mai lucioasă
pe arcele de colivie subțiri, fantastice

eram frumos așa
cu organele transparente la vedere,
o luminoasă pasăre îmi apăsa sternul
frumos cu luminoasă putere

ea nu era o pasăre de pradă,
mi-am dat seama,
nu îmi va sparge sternul cu ciocul,
nu îi vor crește prin umerii mei aripi
fantastice

pur și simplu aici și-a făcut cuibul
ea
eram eu!

Nici un magazin de firmă nu i-a scăpat, ochiului ei profesionist de ardeleană, până în piața dominată de un Dante ce răbda cu stoicism razele marelui galben. Iar maestrul Bellini, fiecare cu piața lui, se uita îngrijorat la urmele grele lăsate, de cheflirii de peste noapte, la baza soclului său. Graffitiștii, ca și gunoaiele, au reușit să-și pună amprenta pe tot orașul Doar cerul a rămas liber.

Cum în plan e și celebrul Pompei, nu am adăstat la muzeul cu pricina și nici prin catacombe, nefiind mare fan al mumiiilor și stafiliilor de orice fel.

Napoli este un oraș ușor de vizitat. Circa 400 de biserici, din care 150 în centrul istoric, te alină cu răcoarea și liniștea interioarelor sale. La tot pasul dai de zeci de palate, răspândite prin cele 10 sectoare ale orașului cu peste un milion de locuitori, încât te întrebi, dacă nu or fi, unele, ca supermarketurile de pe litoralul grecesc. Mici, mici !

Numai pe strada care taie practic centrul orașului vechi în două, *Spaccanapoli*, se află: *Palazzo Filomarino*, cu celebrul locatar Benedetto Croce, *Palazzo Venezia*, *Palazzo Petrucci*, *Palazzo Pinelli*, *Palazzo del Panormita*, *Palazzo di Sangro*, *Palazzo di Sangro di Casacalenda*, *Palazzo Marigliano*...

Adaug și altele, care merită atenție: *Palazzo del Panormita*, cea mai frumoasă clă-

dire renașcentistă din oraș. *Palazzo San Giacomo* din Piața Municipio. Sau *Palazzo Doria d'Angri*. Ei, aici, e aici! De la balconul clădirii Giuseppe Garibaldi a declarat unirea Regatului celor două Sicilii. Era 7 septembrie 1860. *Palazzo Pignatelli* - dăruit împreună cu colecțiile de mobilă și porțelanuri statului italian. *Palazzo Arcivescovile*, reședința arhiepiscopilor napolitani. *Palazzo Firrao* (sec. al XVI-lea în stil renașcentist, apoi barocizat) cu o fațadă plină de statuile regilor napolitani. Nu în cele din urmă, *Palazzo Capodimonte*, reședința de vară a regilor Regatului Napoli, situat pe dealul cu același nume. Aici găsim Galeria Națională din Napoli (cu ceva picturi ale lui Tiziano, Caravaggio... cam subțire), precum și alt muzeu de porțelanuri.

Închei trecerea în revistă cu *Palatul Regal*, din *Piazza Plebiscito*, construit la începutul secolului al XVIII-lea. Un amestec bizar de stiluri. În aripa de est se află Biblioteca Națională *Vittorio Emanuele III*, a treia din Italia, cu numai puțin de un milion și jumătate de volume, printre care și cele 1800 de papirusuri recuperate de la Herculaneum. Fațada vestică, cea dinspre Piața *Plebiscitului* (pentru unirea de la 1860), este decorată cu statuile marilor regi ai Regatului Napoli, ce privesc la grupurile ecvestre cu Carol al III-lea de Bourbon (fondator al dinastiei de Bourbon) și fiul său Ferdinand IV în șei. Păzesc intrarea în Bazilica *San Francesco*

di Paola, ce aduce, ușor, cu Pantheonul din Roma. Caii sunt realizați personal de Antonio Canova, reprezentant al neoclasicismului european. Aș vrea să ajung odată și la Sankt Petersburg să-i admir varianta pentru cele trei grații: Aglaia, Euphrosyne și Thalia.

Pătrundem în *Piazza del Gesu Nuovo*. Biserica *Gesu Nuovo*, cu o fațadă nonconvențională, are un interior baroc impresionant. În aceeași piață se află Basilica *Santa Chiara*, cea mai mare clădire gotică din oraș, care adăpostește mormintele a 12 regi și regine ale regatelor Napoli și Sicilia. O piață supravegheată permanent de armată. Am avut o stare de neliniște. La *Duomo di Napoli* se păstrează sângele lui San Gennaro, patronul orașului. O altă biserică impunătoare a orașului, *Madre di Buon Consiglio*, aduce cu cea de la Vatican, pe care urma să o revăd în zilele următoare.

Castelul *Nuovo*, ridicat la 1275, refăcut-extins pe la 1599 și pus în valoare turistică din 1982, domină golful și zona din care vom lua *barca* spre Capri.

Uitam să vă spun că pe la 1030, ducele Sergiu al IV îi chemă pe normanzi să apere zona de amenințare bizantină, salvând astfel Napoli (Noua cetate), fosta colonie grecească, preluată de romani, devenită ducat bizantin, ulterior independent și, apoi, capitală a regatului napolitan până la crearea Italiei Mari. (va urma)

Petre GIGEA-CORUN

Repere macedonskiene

continuare din numărul anterior

În ziua a treia a manifestărilor, **Eugen Constant**, alături de scriitorul **Mihail Cruceanu** și criticul de artă **V.G. Paleolog**, au făcut destăinuiri, din perioada când l-au cunoscut pe **Alexandru Macedonski**, aducând în fața auditoriului aspecte noi din viața marelui dispărut.

În discuția pe care am purtat-o atunci mi-a reînnoit cererea sa de a-l sprijini să-și reediteze volumele sale de poezii și proză, tipărite cu decenii în urmă.

- *V-aș rămâne recunoscător; eu le-am adunat în câteva volume. Să-mi pot vedea visul cu ochii, pentru că nu știu cât mai am de trăit...*, m-a „atacat” frontal scriitorul **Eugen Constant**.

- *Maestre, i-am spus. Trebuie să găsim o posibilitate. Dumneavoastră, însă, vă rog să le adunați în unul sau două volume, să revedeți, să adăugați... Vă aștept cu plăcere.*

- *Vă caut în curând...*

Peste un an și jumătate, mi-a prezentat legat într-un volum mare, mai multe plachete de versuri și poezii tipărite prin anii '30. De exemplu, am primit volumul de poezii „So-

cluri devastate” (1935), romanul „*Condicar de lume nouă*” (1935), volumul „*Punte peste veacuri*”, versuri (1929), „*Elanuri răstignite*”, un volum de poeme (1943), volumul „*Însemnări în rama bibliotecii*”, o colecție de cronicile literare ale sale (1933).

Lucrările scriitorului s-au bucurat de atenția unor ziare ale vremii cu articole și cronici literare semnate de **Constantin Săileanu**, **George Silviu**, **George Mihail Zamfirescu**, **Ion Pas**, **Radu Gyr**, **C.D. Fortunesco**, **Alexandru Dima**, **Dem. Basarabescu**, **Ivan Constantinescu**, **Paul Papadopol** și alții.

Dar timpul nu a mai avut răbdare și scriitorul **Eugen Constant** a plecat în lumea umbrelor.

Pe volumul de versuri „*Socluri devastate*”, a binevoit a scrie: „*Lui Petre Gigea, Primvicepreședinte al Consiliului Județean Dolj, în semn de respect de superioară apreciere al potențialului dumneavoastră cultural, al inimii înflăcărate în lupta pentru triumful patriei noastre și a constituției, la monumentală operă de înfrumusețare a Craiovei, vă ofer acest modest dar al meu, închinat artei. Eugen Constant, 1972.*”

Și mulțumesc”

Cu criticul **V. G. Paleolog** m-am îmbrățișat cu căldură prietenească. Cu părul alb și cu o barbă respectabilă, de peste 30 de centimetri, de asemenea albă, impunea respectabilitate mai întâi sub aspectul său fizic. Dar nu numai aceasta. Respectul pentru marea sa cultură crește în progresie geometrică pe măsură ce îl ascultă la ceea ce vorbește.

L-am cunoscut prin intermediul lui **Ion Giubelan**, care îndeplinea funcția de redactor șef al cotidianului regional „*Înainte*”. Prezentându-mi-l, mi-a spus că profesorul **V. G. Paleolog** va publica săptămânal, în zilele de duminică, un serial despre viața și opera lui **Constantin Brâncuși**, dar pentru acesta trebuie adus de la liceul din comuna Cornu, iar pentru aceasta îi trebuie și o locuință.

Atunci eram primar al Craiovei. Tocmai se terminase de construit blocul de 150 de apartamente din centrul Craiovei. I-am repartizat un apartament de două camere... și așa **V. G. Paleolog** a devenit craiovean, dar și un prieten al meu sincer și devotat.

Săptămânal, a publicat, timp de peste doi ani, documente și valoroase articole legate de viața și opera marelui sculptor **Constantin Brâncuși**.

Permanent, mă vizita atât la Primărie cât și la Consiliul Popular al Județului... Mi-a scris zeci de scrisori și mi-a trimis multe materiale și documente. Toate acestea sunt cuprinse, pe larg, într-o carte dedicată exclusiv criticului de artă **V. G. Paleolog**.³

Cu fiul său, **Dyspré Paleolog**, m-am întâlnit atât la Craiova cât și la Paris.

- *Cu ce ne delectați astăzi?* l-am întrebat...

Mi-a răspuns vorbind „în barbă”, așa cum făcea de obicei.

- *O amintire despre Macedonski. Pe un volum de versuri al său, pe care mi l-a oferit în anul 1910, mi-a scris o dedicație. De aceea, comunicarea mea pornește de la acest fapt, intitulând-o „Mărturia unei dedicații”. Așa cum avea obiceiul, Alexandru Macedonski a dat o dedicație cu o frază lungă de 18 rânduri, în care, înainte de semnătura sa, scrisese: „Din toată inima...”.*

M-am uitat parcurgând, rapid, textul și dedicația xerografiată.

- *Am să vă ascult cu plăcere*, i-am spus eu, cu sinceritate.

- *Mulțumesc, pentru cele spuse.*

Am mai schimbat câteva vorbe și despre alte subiecte. Am fixat o întâlnire pentru săptămâna ce urma.

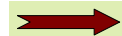
*

Cu **Mihail Cruceanu** am abordat mai multe subiecte. Mai întâi mi-a povestit în ce condiții l-a cunoscut pe **Alexandru Macedonski**, întâlnindu-se cu acesta atât la Cra-

Al. Macedonski

iova, cât și la București, în calitatea sa de profesor și scriitor. **Mihail Cruceanu** știe multe, pentru că a parcurs tot secolul al XX-lea trăind o sută de ani.

Avem multe de discutat, pentru că venea des la Craiova. În două rânduri, am luat împreună masa, la mine acasă.

Între mine și **Mihail Cruceanu** a intervenit o corespondență activă, păstrând în arhiva mea personală multe scrisori ale sale, pline de conținut și de sfaturi, cuprinse într-un scris cursiv și frumos, caligrafic.

Referindu-se la sesiunea de comunicări, mi-a spus:

- *Ați făcut un lucru lăudabil. O acțiune frumoasă, de conținut. Comunicările sunt făcute de importante personalități ale literaturii românești. Bravo! Vă felicit!*

- *Nu ne-am făcut decât o datorie de conștiință față de marele scriitor originar din Oltenia, revendicându-ni-l.*

- *Foarte bine, foarte bine. Este un lucru care rămâne în memoria contemporanilor. Scriitorul Alexandru Macedonski a fost un neîndreptățit tratat pe nedrept și dat uitării în mod voit de contemporanii săi... Au trecut 50 de ani ca să i se facă dreptate... Era un titan. L-am cunoscut personal. Se comporta ca un Mecena. În jurul său și al revistei „Literatorul”, s-au format o serie de scriitori și oameni de cultură de mai târziu precum Duiliu Zamfirescu, Traian Demetrescu, Cincinat Pavelescu, Anton Bacalbașa și Dumitru Teleor, ca să citez numai câteva nume. Eu, în întâlnirea cu craiovenii am vorbit despre aceasta și voi mai spune și în aceste zile mai multe lucruri despre personalitatea lui Macedonski.”*

Precizez că dialogul cu **Mihail Cruceanu** se transformase în monolog. Se comporta ca un bătrân profesor, care își facea prelegerea la orice subiect luat în discuție. De aceea, eu îl ascultam și doar din când în când puneam întrebări sau făceam unele completări. Era plăcut la vorbă și ponderat în aprecieri.

Odată, într-o discuție pe care am avut-o la mine acasă, vorbind despre poezia așa-zisă „militantă” mi-a spus: „*Eu nu am scris nici o poezie despre partid, deși sunt unul dintre fondatorii săi, în 1921. Am ales alte subiecte pentru a le versifica, luându-le din natură, sau de dragoste... Eu nu confund literatura cu partidul și politica.*”

La întâlnirea avută cu publicul craiovean, în ziua de 13 mai, a făcut o frumoasă expunere cu amintirile sale despre **Alexandru Macedonski**, cu lucruri inedite, și a răspuns cu răbdare și bunavoință la întrebările care i-au fost puse.

Felicitându-l pe profesorul universitar **Ion M. Zamfirescu**, pentru comunicarea pe

care a expus-o, aceasta făcând „referință pe marginea unui rondel”, și pe care a prezentat-o magistral, am discutat câteva probleme legate de Craiova, de care era interesat.

Am primit câteva scrisori de la acesta, ținând legătura și sub această formă. Cu prilejul zilei sale de naștere, i-am transmis urări de sănătate, de viață lungă și de noi succese. Este un om responsabil și profund, un intelectual de clasă. Un cărturar de seamă.

Profitând de întâlnirile prilejuite de „Zilele Macedonski”, m-am întreținut cu profesorul **C. D. Papastate**, pe care l-am admirat de când l-am cunoscut, dar și din numeroasele convorbiri purtate împreună. De asemenea, cu criticul literar **Ovidiu Ghidirmic**, un intelectual amabil și profund, cu profesorul universitar **Ion Pătrașcu**, care mi-a fost și mie profesor, un om deosebit, inteligent, cultivat, politicos, având o cultură solidă, unul dintre cei mai valoroși intelectuali pe care îi are orașul Craiova la ora actuală.

*

Cu viu interes a fost așteptată întâlnirea cu academicianul **Victor Eftimiu**, care a avut loc la sfârșit de săptămână, sâmbăta, și care a vorbit mai mult de două ore despre **Macedonski** și opera sa, condițiile în care l-a cunoscut pe acesta.

Am fost bucuros că i-am strâns mâna, că a acceptat invitația de a veni la „Zilele Macedonski” și faptul că am schimbat unele cuvinte și impresii, mai ales la dineul la care am participat împreună.

A doua zi, marți, 12 mai, după sesiunea de comunicări, a avut loc „un pelerinaj la casa familiei Macedonski” din satul Pometești, aparținând de comuna Goești, județul Dolj, aci unde a copilarit în deceniul al cincilea și al șaselea din secolul trecut.

La „Casa memorială”, profesorii **C. D. Papastate**, **Alexandru Piru** și **Florea Firan** au rostit cuvinte evocatoare legate de familia și copilăria poetului **Macedonski** și legătura sufletească cu locurile natale reflectate în opera sa.

Aci, au participat și cetățeni din satul Pometești, ca și autoritățile locale, în frunte cu primarul comunei Goești, care a adresat un călduros „*bun venit*” oaspeților, cadrelor didactice și elevilor din satele învecinate. Cei prezenți au vizitat „camera-muzeu” și au depănat amintiri despre poet și familia sa.

La sfârșit, elevii școlii din comuna Goești au susținut un frumos spectacol artistic-omagial, din care n-au lipsit recitări de poezii macedonskiene.

Participanții au fost prezenți și la un dejun câmpenesc, oferit de primarul comunei Goești.

*

În a patra zi, care a fost joi, 14 mai, la orele 19.00, în holul Muzeului de Artă din Cra-

iova s-a desfășurat „un recital muzical-literar și un concurs de interpretare a poeziei lui **Alexandru Macedonski**”.

Această plăcută manifestare a fost susținută de corul Filarmonicii de Stat Oltenia, dirijat de **Alexandru Racu**, și de elevii ai Școlii Populare de Artă din Craiova, la care au participat și concurenții înscriși la concurs.

Programul manifestării „Zilele Macedonski” la Craiova a avut loc în ziua a cincea, una dintre zilele mult așteptate de craioveni, prin participarea anunțată.

Astfel, tema anunțată „*Creatori și interpreți, seară de poezie modernă*” cuprindea participarea scriitorilor **Eugen Jebeleanu**, **George Macovescu**, **Virgil Teodorescu**, **Miron Radu Paraschivescu**, **Ștefan Bănuțescu**, **Dumitru Radu Popescu**, **Marin Preda**, **Virgil Carianopol**, **Constantin Nisipeanu**, **Eugen Constant**, **Adrian Păunescu**, **Ana Blăndiana**, **Marin Sorescu**, **Leonid Dimov**, **Constanța Buzea**, **Sina Dănciulescu**, **Mihai Duțescu**, **Ilarie Hinoveanu**, **Constantin Țoiu** și **Ilie Constantin**, precum și a actorilor **Marina Bașta-Cosma**, **Anca Pavlescu**, **Iancu Goanță** și **Petre Gheorghiu**.⁴

O sală arhiplină, selectă, cu intelectuali craioveni recunoscuți, a primit cu bucurie și cu inima deschisă o prezență atât de valoroasă a culturii românești.

Dacă ar trebui relatată pe larg această manifestare, devenită zi celebră pentru Craiova, ar trebui scrisă o carte întreagă.

M-am întreținut, în acea seară, la un „pahar de vorbă”, ca și în alte dăți, cu poetul **Eugen Jebeleanu**, căruia, după anul 1977, i-am devenit vecin pe strada **Grigore Mora** din București, cu **Constantin Nisipeanu**, cu care mai târziu am corespondat, cu apreciatul poet **Eugen Constant**, melancolic și sentimental, cu **Mihai Duțescu**, poet craiovean, manierat și delicat.

Mai lungi discuții le-am avut cu poetul **Adrian Păunescu**, originar din Bârca, la fel ca și tatăl meu, Ioan Gh. Gigea, care s-a căsătorit cu mama mea din comuna învecinată Goicea Mică.

Adrian Păunescu este oltean din tată în fiu, părinții săi, bunicii, străbunicii și străstrăbunicii își dorm somnul de veci în comuna Bârca, fiind multe cruci pe care s-a încrustat de-a lungul vremii numele Păuneștilor.

Că s-a născut la Copăcenii-Bălți, în iulie 1944, aceasta a fost doar o pură întâmplare, întrucât nea Costică, tatăl său, învățător, cu soția au fost în timpul războiului transferați în Basarabia recucerită, ca să predea copiilor de acolo învățătura de carte. Dar **Adrian Păunescu**, tot bărcean rămâne de la început și pentru totdeauna, pentru că sâmbăta „*neamului său vine din moși-strămoși, de aci*”.

→ Aș relata un episod în legătură cu scrierea pe buletinul său a localității de naștere Copăceni-Bălți din Basarabia, după care s-a adăugat ca țară U.R.S.S.

Poetul a protestat vehement, cerând ca să nu se menționeze U.R.S.S., ci România pentru că atunci Basarabia era teritoriu al României, iar dacă nu se poate trece România, atunci să se scrie măcar Basarabia. Până la urmă organele de miliție, în urma protestului, n-au mai trecut U.R.S.S.

Cel care a scris versurile din „*Ultrasentimente*” (1965), „*Miei primi*” (1967), „*Fântâna somnambulă*” (1968), iar mai târziu „*Pământul deocamdată*”, „*Manifest pentru sănătatea pământului*”, „*Iubiți-vă pe tineri*” etc. îmi era și mi-a rămas apropiat. Un om de geniu, de talent, complex și vulcanic și totuși prieten.

Scriitorul **Eugen Barbu** scrie despre el că: „*Totul mă supără la acest poet în afară de poezia lui*”, ca mai târziu să spună că „*locul lui este pe un munte*”, iar „*cuvintele lui sunt fulgere*”.

Eu am petrecut o zi întreagă cu **Eugen Barbu** și **Adrian Păunescu**, în trei, ca să-i împac, fiind la mijloc. Și un timp am reușit. Am discutat de câte toate...

Cu poetul **Adrian Păunescu** m-am întâlnit de sute de ori..., dar despre aceasta voi vorbi într-un capitol separat dedicându-i-l.

Plăcute clipe am petrecut și cu poetul **Marin Sorescu**, în această seară fiind totuși mai tăcut decât de obicei. Un poet de geniu, închis în sine, fiind observator al vieții oamenilor, al filozofiei timpului și al țăranelor, mai ales al celor de la Bulzești, despre care a scris așa de frumos...

Cu **Marin Sorescu**, m-am întreținut de mai multe ori la Craiova, la București și la Paris. Am în biblioteca mea câteva cărți ale sale cu amabile dedicații prietenești.

La rândul-mi, în anul 1998, am publicat un volum de versuri al meu, intitulat: „*La poarta vremii*”, pe care i l-am dedicat lui, la un an de la trecerea sa în nemurire.

M-am simțit bine și în prezența poetului **Ilarie Hinoveanu**, cu care aveam să devin prieten în timp, un om amabil, talentat și vulcanic în susținerea argumentelor sale, și a lui **Constantin Țoiu**, cu care m-am apropiat în timp la București și la Paris, unde i-am fost gazdă.

Atunci, la Paris, i-am prezentat în câteva zile „*Orașul lumină*” și ne-am adus omagiul nostru punând o floare la mormintele lui **Constantin Brâncuși**, din cimitirul Montparnasse, și al lui **George Enescu**, din cimitirul Pere Lachaise, prilej cu care am făcut și câteva fotografii pentru aducere aminte.

Cu delicata poetă **Constanța Buzea**,

schimbul de vorbe a fost plăcut, agreabil, ca o adiere de primăvară.

Ar fi multe de spus despre aceste întâlniri, pe care le amintesc cu melancolie și sentimental întrebându-mă, ca și poetul francez: „*Unde sunt zăpezile de altă dată?*”.

Dar să revin la „*Zilele Macedonski*”, și anume în ziua de duminică, 17 mai: în Sala Teatrului Național din Craiova, a avut loc un „*spectacol de poezie și teatru*”, unde actori ai Teatrului Național Craiova, sub regia artistică a **Valentinei Balogh**, au susținut un program de selecțiuni din poezia și opera dramatică a lui **Alexandru Macedonski**.

Cu acest prilej, **Mircea Lungu**, cercetător la Centrul de istorie, filologie și etnografie din Craiova a susținut o conferință omagială.

În sfârșit, luni, 25 mai, orele 20.00, în studioul Televiziunii București, a avut loc o emisiune concurs, organizată în colaborare, cu tema: „*Între metronom și cronometru*” cuprinzând viața și opera poetului **Alexandru Macedonski** și a pictorului **Ion Țuculescu**. Au participat concurenți din Craiova.

Au fost opt zile de manifestări interesante pentru cultura craioveană și nu numai, căpătând o amploare destul de mare. Un public numeros și select a fost prezent zi de zi, unii dintre participanți fiind prezenți în mai multe zile, sau chiar în toate zilele manifestărilor ce au avut loc.

Acum, în zilele noastre, mă întreb, când văd că la unele manifestări culturale sunt doar 20-30 de persoane, permanent aceleași, unde este publicul craiovean setos de cultură, de altădată? Dar, degeaba că nu am un răspuns prea convingător.

Trebuie menționat că Studioul de radio Craiova a transmis în cadrul „*Zilelor Macedonski*”, în fiecare zi, între orele 17-19, programe adecvate, manifestările extinzându-se astfel la un număr mare de ascultători, mărind astfel numărul participanților.⁵

De asemenea, să nu uităm că, în perioada 11-17 mai 1970, s-au organizat sesiuni de comunicări ale elevilor din liceele de cultură generală din orașul Craiova, pe tema: „*Viața și opera poetului Alexandru Macedonski*”, aceste sesiuni fiind conduse de cadre universitare.⁶

În același timp, au avut loc șezători literare omagiale, organizate de cenaclurile și cercurile literare din județul Dolj, conferințe, simpozioane, montaje literare, recitaluri poetice în cadrul tuturor căminelor culturale, bibliotecilor și caselor de cultură ale județului.⁷

Craiovenii, și nu numai ei, au cinstit, în acel an, cum se cuvine, amintirea poetului **Alexandru Macedonski**, la 50 de ani de la trecerea lui în lumea umbrelor. Desigur, nici poetul nu a uitat, în scrierile sale, orașul Craiova și timpul pe care l-a petrecut aci.

Cu emoție scriu aceste rânduri pentru zilele de atunci, mărturisind că **Alexandru Macedonski** a lăsat „*unele urme*” în sufletul meu.

4. De inspirație macedonskiană

Prin anii '80, aveam scrise peste 200 de rondeluri, de care eram îndrăgostit, având în vedere muzicalitatea versului al acestei forme de poezii.

În anul 2001, am tipărit un volum de versuri intitulat „*Rondeluri*”, primit de critica literară și de cititori cu plăcere și bune aprecieri. Alte rondeluri se află în alte volume de versuri - în număr de 14, pe care le-am publicat în anii '80, cât și în primul deceniu al acestui secol.

Redau în cele ce urmează două rondeluri, care amintesc de atmosfera macedonskiană.⁸

RONDEL MACEDONSKIAN

*Acele roze înflorite
Mor ca și vechile iubiri
Imagini dragi și amintiri
Din zile scurse, risipite.*

*În pragul zorilor ivite,
O noapte trece-n mistuiri
Acele roze înflorite
Mor ca și vechile iubiri.*

*Și-n vraja zilei însorite
Se nasc în noi alte simțiri,
Cu inutile împotriviri
Ce mor mereu neliniștite,*

Acele roze înflorite!

Aceia care au citit versurile lui **Macedonski** nu uită referirile sale la primăvară, la liliacul înflorit sau cântul privighetorii.

Amintesc versurile sale:

*„Veniți privighetoarea cântă
Și liliacul a-nflorit
Cântați nimic din ce e nobil,
Suav și dulce n-a murit”.*

Este probabil că în rondelul ce urmează, pe care l-am scris în deceniul al patrulea din secolul trecut, să se fi simțit și frumusețea versurilor de mai sus:

RONDELUL PRIVIGHETORII

*Mi-e inima doar o încântare
De cântul tău cu soare plin
Tu, vraja cerului senin,*

Micuța mea privighetoare...

Ești numai farmec și visare,
Speranța zilelor ce vin
Mi-e inima doar o încântare
De cântul tău cu soare plin.

Aduci cu tine înseninare
Cu glas ce curge cristalin
Purtat mereu în zbor divin
În neîntreruptă căutare,

Mi-e inima doar o încântare!

S-ar putea, cred că fără voia mea, ca și alte rondeluri ale mele să respire un anumit parfum macedonskian.

5 Statuile scriitorului Al. Macedonski aflate în Craiova

Craiovenii îl iubesc pe **Alexandru Macedonski** și au socotit necesar ca bustul său în bronz să fie amplasat atât în locul în care era casa bunicului său, Dumitru Macedonski, din fosta mahala „Sfântul Ion Sebastian”, și unde scriitorul a petrecut o parte din anii copilăriei și adolescenței, precum și pe „Aleea Marilor Personalități din Craiova”, unde se află, din anul 2005, un număr de 24 de mari personalități, legate de Cetatea Banilor.

Aleea Marilor Personalități din Craiova are, spre cinstirea înaintașilor, aceste mari nume de oameni, intrați în conștiința Țării și a oamenilor, astfel cum se prezintă în Parcul Teatrului Național „Marin Sorescu” din Craiova și în cartea pe care am scris-o.

1. **Theodor Aman**, pictor, membru al Academiei Române (1831-1891);
2. **Gheorghe Anghel**, sculptor, artist al poporului (1904-1966);
3. **Tudor Arghezi**, scriitor, membru al Academiei Române (1880-1967);
4. **Constantin Brâncuși**, sculptor, membru al Academiei Române (1876-1957);
5. **Gheorghe Chițu**, magistrat, ministru, primar al Craiovei, membru al Academiei Române (1828-1897);
6. **Henri Coandă**, inginer, savant de renume mondial, membru al Academiei Române (1886-1972);
7. **Gogu (George) Constantinescu**, inginer, inventator al sonicității, membru al Academiei Române (1881-1965);
8. **Traian Demetrescu (Tradem)**, scriitor, publicist, traducător (1866-1896);

9. **Elena Farago**, scriitoare, cetățean de onoare al Craiovei (1878-1954);

10. **Grigore Gabrielescu**, tenor de renume internațional (1859-1915);

11. **Alexandru Macedonski**, scriitor și publicist (1854-1920);

12. **C. S. Nicolăescu-Plopșor**, arheolog, scriitor, etnograf, membru al Academiei Române (1900-1968);

13. **Vasile G. Paleolog**, critic de artă, brâncușolog (1891-1979);

14. **Amza Pellea**, actor, director al Teatrului Național Craiova (1951-1983);

15. **Petrache Poenaru**, matematician, inventator, membru al Academiei Române (1799-1875);

16. **Aristitza Romanescu**, actriță de teatru (1854-1918);

17. **Nicolae Romanescu**, vicepreședinte al Senatului, primar și cetățean de onoare al Craiovei (1864-1931)

18. **Ion D. Sîrbu**, scriitor, secretar literar al Teatrului Național din Craiova (1919-1989);

19. **Marin Sorescu** scriitor, ministru, cetățean de onoare al Craiovei, membru al Academiei Române (1936-1996)

20. **Maria Tănase**, cântăreață, artist emerit (1913-1963);

21. **Nicolae Titulescu**, diplomat și om politic, ministru, membru al Academiei Române (1882-1941);

22. **Ion Țuculescu**, medic, pictor (1910-1962);

23. **Ion Vasilescu**, compozitor, maestru emerit al artei (1903-1960);

24. **Nestor Vornicescu**, mitropolit, scriitor, membru al Academiei Române (1927 - 2000).

O analiză atentă a structurii personalităților aflate pe această „alee” arată că 11 sunt membri ai Academiei Române, 3 sunt Artiști ai Poporului sau Artiști Emeriți, 3 au fost miniștri, iar 2 primari ai Craiovei.

Ca activitate profesională desfășurată: 5 au fost scriitori, 3 sculptori și critici de artă, 2 pictori, un compozitor, 2 actori, un matematician, un arheolog, un mitropolit, doi ingineri de geniu, doi cântăreți de renume internațional.

Patru personalități sunt și cetățeni de onoare ai municipiului Craiova.

Față de alte „alei” similare din spațiul românesc, în *Aleea Marilor Personalități* de la Craiova sunt prezente și trei personalități feminine, precum și personalități recent trecute la cele veșnice (**Marin Sorescu**, **Nestor Vornicescu**, **I. D. Sîrbu**). Se poate spune, fără a greși, că orientarea autorităților locale a fost bună și desigur onorabilă.

În volumul „*Aleea Marilor Personalități din Craiova*”, personalitatea lui **Macedonski** este prezentată astfel.⁹

„**ALEXANDRU MACEDONSKI**

Scriitor, publicist, traducător, membru (postmortem) al Academiei Române

S-a născut la 14 martie 1854 la București și a decedat la 24 noiembrie 1920 la București.

Este fiul ofițerului **Alexandru D. Macedonski**, care este primul român înălțat la gradul de general de către domnitorul **Alexandru Ioan Cuza**, fiind o perioadă și ministru de război în timpul domniei acestuia.

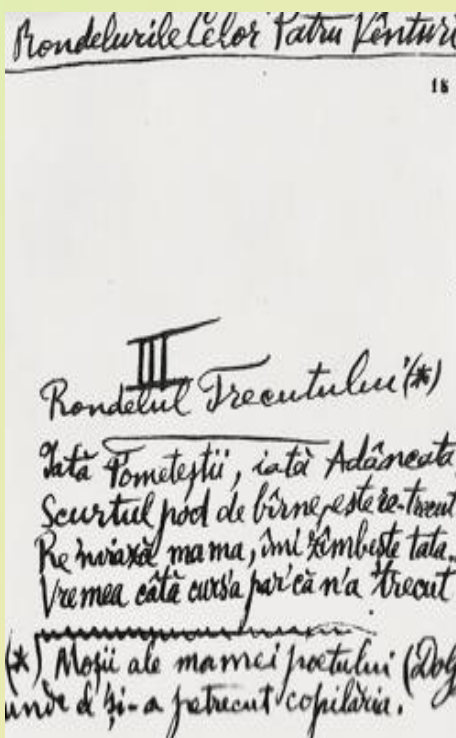
Dumitru Macedonski, care era bunicul poetului **Alexandru Macedonski**, a participat activ la mișcarea revoluționară condusă de **Tudor Vladimirescu** din anul 1821.

Urmează cursurile primare la Școala de la Biserica Obedeau din Craiova, continuă la liceul de băieți din Craiova (1869) și la un pension de limba franceză condus de profesorul **L. Ch. Raymond**.

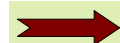
Cea mai mare parte a copilăriei a petrecut-o în localitatea Pometești, satul Adâncata, județul Dolj, așezat pe valea râului Amaradia ca și la Craiova în casa bunicului **Dumitru Macedonski**.

Casa acestuia se afla în mahalaua „Sf. Ion Sebastian” pe locul unde în prezent se află Grădina Botanică a Universității din Craiova și Fântâna Jianu, momente evocate de scriitor în unele lucrări ale sale.

În acest loc, se află amplasat bustul în bronz al lui **Alexandru Macedonski**, realizat de sculptorul **Constantin Foamete** în anul 1975 (la comemorarea a 120 de ani de la naștere și 55 de ani de la moarte).

Manuscrisul poeziei
Rondelul trecutului

De asemenea, tot aici, la Grădina Botanică, Fundația „Scrișul Românesc” a dezvelit o placă de marmoră cu următorul text:

„În aceste locuri a fost odinioară casa în care a locuit **Alexandru Macedonski** (1854-1920), poet, prozator și traducător, conducător al Cenaclului „Literatorul”, care a reunit și îndrumat mai multe generații de poeți”.

Amintirile poetului despre locurile copilăriei de la Pometești-Adâncata și de la Craiova sunt reflectate în cărțile sale „Pomul de Crăciun”, „Copilărie” și „Rondeluri”.

După moartea tatălui său, la vârsta de 16 ani, la îndemnul mamei sale, pleacă singur în Europa și vizitează Austria, Italia și Elveția.

De la Viena, trimite revistei „Telegraful român”, din Sibiu, prima sa poezie intitulată „Dorința poetului”, purtând data de 3 decembrie 1870 și publicată la 8 decembrie 1870, care consemnează astfel, debutul poetului. Avea 16 ani.

Frecventează o perioadă cursuri universitare la Pisa și Veneția. În anul 1877 editează volumul de versuri „Poezii. Prima verba”. Călătorește apoi la Veneția, Neapole, Pompei.

Se înscrie în partidul liberal la 14 noiembrie 1873, când încă nu împlinise 20 de ani. Editează prima sa revistă „Oltul”, în care a publicat o serie de articole anti-dinastice, fapt pentru care a avut de suferit.

Totodată, publică versuri și traduceri din poeți francezi printre care **Alphonse Lamartine** (1790-1869) și **Jean Pierre de Beranger** (1780-1827).

La 29 iunie 1874 a publicat un editorial împotriva guvernului conservator **Lascăr Catargiu**, fapt pentru care este arestat la Craiova și încarcerat la Văcărești, timp de trei luni.

Este achitat de tribunal, ceea ce duce la creșterea simpatiei sale în rândul concetățenilor.

Contribuie la scoaterea ziarului „Stindardul” apoi „Vremea” (1877), precum și alte periodice cu o apariție scurtă „Trăsnetul”, „Fulgerul” și „Plevna”.

Este numit administrator la „Gurile Dunării” la Sulina, după care își reia activitatea jurnalistică.

Înființează ziarul anti-dinastic „Tarara”, criticând în el deopotrivă regele și partidul liberal.

Împreună cu **Th. Stoenescu** și **Bonifaciu Florescu** înființează revista „Literatorul”, fiind prima revistă simbolistă românească.

Lansându-se ca dramaturg, în anii 1880-1882, Teatrul Național din București pune în scenă, cu o distribuție din cei mai buni actori, piesele „Unchiașul sărac”, „Iadeș” și „3 Decembrie”.

Înființează „Societatea revistei Literatorul”, președinte fiind **V.A. Urechia** (1834-1901), istoric și scriitor.

Este numit inspector al Monumentelor Istorice.

Conducând revista „Literatorul”, care devine o tribună a poeziei sociale cu caracter protestatar, intră în polemică cu revistele „Junimea” și „Convorbiri literare”, care apăreau la Iași.

Publică în revistă o serie de scriitori tineri, precum **Tudor Arghezi**, **Gala Galaction**, **Traian Demetrescu**, **Cincinat Pavelescu**, **George Bacovia**, **Tudor Vianu**, **Ion Barbu**, **George Mihail Zamfirescu**, **Victor Eftimiu**, **Anton Bacalbașa** ș.a.

Înființează cenaclul „Literatorul”, pe care îl conduce, formând ceea ce se cunoaște sub numele de „Școala lui Macedonski”.

Criticul de artă **V. G. Paleolog** a mărturisit unuia din autorii acestor rânduri că **Alexandru Macedonski**, cu care era prieten și corespondența în mod obișnuit, nu a scris acea epigramă din 1883 împotriva lui **Eminescu**. De altfel, într-un interviu, publicat la Cluj, afirmă: „Macedonski nu pomenea niciodată numele lui **Mihai Eminescu**. Era o simplă neînțelegere. Una voia **Eminescu** și alta voia **Macedonski**. Și apoi erau total diferiți ca poeți: **Eminescu** era de spirit germanic, pe câtă vreme **Macedonski** era de spirit pur franțuzesc. **Macedonski** nu a recunoscut niciodată că ar fi scris despre **Eminescu** acea epigramă”.¹⁰

Mormântul lui Al. Macedonski (C. Bellu)

În anul 1884 îi apare volumul de „Poezii”, primit nefavorabil de către revista ieșeană „Convorbiri literare”. Ca urmare, revista „Literatorul”, condusă de Macedonski, atacă, uneori, violent pe **Eminescu**, **Alecsandri**, **Delavrancea**, **Vlahuță**, **Coșbuc**, **Ion Luca Caragiale** și chiar îl sprijină pe **C. A. Ionescu-Caion**, în nedreptul proces de plagiat intentat marelui dramaturg.

Se autoexilează la Paris, începând cu anul 1884, unde scrie versuri în limba franceză și traduce din poezii franceze.

Teoretizează simbolismul, abordând deschideri și spre alte curente literare novatoare.

Publică volumul de versuri „Excelsior” (1895), volumul de versuri în limba franceză „Bronzes” (1896), „Le Calvaire du feu” (1904), drama „Le fou” (1913), „Flori sacre” (1912), „Thalassa, marea epopee”, roman, „Moartea lui Dante”, dramă, „Poezii alese” (1920), „Rondeluri”.

„Noaptele” lui **Macedonski** este partea cea mai desăvârșită a poeziei sale: „Noaptea de ianuarie”, „Noaptea de februarie”, „Noaptea de martie”, „Noaptea de mai”, „Noapte de iunie”, „Noaptea de august”, „Noaptea de septembrie”, „Noaptea de octombrie”, „Noaptea de noiembrie” și „Noaptea de decembrie”.

Fiecare «noapte» este pentru poet un prilej de a ataca o nouă temă despre lume, natură și viață, cu importante accente filozofice.

În „Noaptea de noiembrie” se însenează moartea poetului și aprecierile celor din jur în urma dispariției sale, iar în „Noaptea de decembrie” poetul prezintă drama geniului care este fascinat de realizarea unui ideal.

Volumul „Vremea rondelurilor” (1927) apare postum, dovedind influența franceză în crearea poeziilor cu formă fixă.

Alexandru Macedonski s-a dovedit a fi un bun traducător, oprindu-se la Byron, cu lucrările „*Rarisima*” și „*Laura*”, **J. W. Goethe** cu „*Monologul lui Faust*”, **A. Lamartine** cu „*acul*” și „*Vâlcea*”, **A. de Musset** cu „*Octav*”, precum și **Victor Hugo**, **Fr. Schiller**, **Shelley**, **Chateaubriand**, **M. Rollinot**, **Th. Gautier**.

Printre alte cărți ale sale, amintim: „*Ithalo*”, poeme (1878), „*Drama banală*”, nuvele (1886), „*Cartea de aur*” (1902), „*Flori sacre*”, „*Cărți albe*”, poezii 1912, „*Cartea nestematelor*” (1923), „*Poema rondelurilor*” (1927), „*Teatru*” (1929), „*Nuvele, schițe și povestiri*” (1944), „*Opere*”, I-VI (1966-1973).

Scriitorul încetează din viață la 24 noiembrie 1920, în urma unei crize de angină pectorală și este înmormântat la Cimitirul Bellu din București, în ziua de 27 noiembrie 1920.

*

Ca o prevestire a lunii noiembrie, poetul scrisese „Noaptea de noiembrie”, în care înscenase propria sa moarte; aceasta s-a realizat în a doua parte a lunii. Drept profeție, poetul a încrustat în versuri:

„Dar când patru generații peste
moartea mea vor trece

Când voi fi de-un veac aproape oase
și cenușă rece,

Va suna și peste mine al dreptății ceas
deplin

Și-al meu nume printre veacuri
înălțându-se senin,

Va-înfiera ca o stigmată neghiobia
dușmănească

Cât vor fi în lume inimi și o limbă
românească”

A trecut o jumătate de veac ca poetul să fie reconsiderat și adus în conștiința românilor. Dar, deși sunt 85 de ani de la moartea sa, nu a devenit, post mortem, membru al Academiei Române, decât în anul 2006.

Acum, privirea sa tristă din chipul de bronz așezat pe «Aleea Marilor Personalități din Craiova», meditează și speră la înțelegerea urmașilor, privind cu nostalgie la locurile din Craiova și de la Pometești, satul Adâncata, locuri în care copilăria sa a lăsat urme adânci.¹¹

*

Totodată, în volumul amintit, au fost anexate și patru dintre poemele sale, reproduse în continuare.

Valțul rozelor

Pe verdea margine de șanț
Creștea măceșul singuratic,
Dar vântul serii nebunatic
Pofti-ntr-o zi pe flori la danț.
Întâi pătrunse printre foi,
Și le vorbi cu voce lină,
De dorul lui le spuse-apoi,
Și suspină - cum se suspină ...

Și suspină - cum se suspină ...

Albeața lor de trandafiri,
Zâmbind prin roua primăverei,
La mângâierile-adierii
A tresărit cu dulci simțiri.
Păreau năluci de carnaval
Cum se mișcau catifelate,
Gătite toate-n rochii de bal,
De vântul serii sărutate,

De vântul serii sărutate,

Scăldate-n razele de sus,

Muiate în argintul lunei,
S-au dat în brațele minciunei,
Și rând pe rând în vânt s-au dus,
Iar vântul dulce le șoptea,
Luându-le pe fiecare,
Ș-un valț nebun se învârtea,

Un valț - din ce în ce mai tare,
Un valț - din ce în ce mai tare.

Rondelul rozelor ce mor

E vremea razelor ce mor,
Mor în grădini, și mor și-n mine
Ș-au fost atât de viață pline,
Și azi se sting așa ușor.

În tot, se simte un fior.
O jale e în orișicine.
E vremea razelor ce mor -
Mor în grădini, și mor și-n mine.

Pe sub amurgu-ntristător,
Curg vâlmășaguri de suspine,
Și-n marea noapte care vine
Duirose-și pleacă fruntea lor ... -
E vremea razelor ce mor.

Rondelul trecutului

Iată Pometeștii, iată Adâncata,
Scurtul pod de bârne este trecut.
Re'nviază mama, îmi zâmbește tata ...
Vreme câtă curs-a parcă n-a trecut.

Jar și vâlvorare soarele urcat-a.
Arde grâu-n flăcări, pân' la brâu crescut.
Iată Pometeștii, iată Adâncata,
Scurtul pod de bârne este trecut.

Iarba pe tot șesul de cosit e gata.
Apele-și deșiră graiul neîntrecut.
Pentru viața de-astăzi mi-a sosit răsplata:
Copilandrul vesel din nou m-am făcut ... -
Iată Pometești, iată Adâncata.

Excelsior

Sub luna plină,
Cu farmecul ce-n jos se lasă,
Oricare coperiș de casă
E baltă de lumină.

Albastra noapte
E toată ploaie argintie,
Un vis de-naltă poezie,
De cântec și de șoapte.

Din lumi astrale
Magia înfășurătoare
Cuprinde în a ei splendoare
A plângerilor vale.

Sub pulberi de aur,
Sub stele, flori schinteietoare,
Ce griji pot fi predominitoare,
Și ce destin, balaur?

O! Cer, natură,
O! Dumnezeu, mister albastru,
M-ai ridicat peste dezastru,
Peste blestem și ură.

*

Aș aminti că, după mai mult de opt decenii de la moartea poetului, este declarat „membru al Academiei Române”; astfel se înlătură o mare nedreptate, fiind astfel primit în rândurile nemuritorilor.

Este cunoscut faptul că, timp de un secol, **Alexandru Macedonski** a fost ostracizat pentru o epigramă ce i-a fost atribuită lui, împotriva lui **Eminescu**, opinia publică și intelectualitatea vremii dezavuând această atitudine.

Într-o carte a mea, după cum am amintit, am scris discuția pe care eu am avut-o cu criticul de artă **V. G. Paleolog**, un cărturar craiovean, care l-a cunoscut personal pe **Macedonski**. Mi-a spus că poetul nu a scris această epigramă, care a fost publicată în „Literatorul”, în perioada în care era plecat din țară, fiind deci opera colaboratorilor săi.

Adaug faptul că Fundația „Scrișul Românesc”, din care fac parte, a intervenit scris și verbal către criticul literar **Eugen Simion**, în calitate de președinte al Academiei Române, susținând primirea în Academia Română a poetului **Alexandru Macedonski**, cu patru ani în urmă, fapt realizat, pentru care mulțumim cu recunoștință.

¹ Arhivele Statului Craiova: Fond foi volante; Manifest tipărit (inventar 933).

² Comentarii macedonskiene, Editura Minerva, București, 1973 pag.13-14.

³ **Petre Gigea-Gorun: V. G. Paleolog și Brâncuși, un dialog etern.** Fundația „Scrișul Românesc”, Craiova, 2003 (454 pagini)

⁴ Arhiva personală. Dosar nr.30

⁵ Arhiva personală. Dosar nr. 30

⁶ Arhiva personală. Dosar nr. 30

⁷ Arhiva personală. Dosar nr. 30

⁸ **Petre Gigea-Gorun: Rondeluri**, Fundația „Scrișul Românesc”, Craiova, 2001, pag. 26-27.

⁹ **Petre Gigea-Gorun, Antonie Solomon: Aleea Marilor Personalități din Craiova**, Fundația „Scrișul Românesc”, Craiova, 2005, pag. 58-61; 139-141.

¹⁰ **Constantin Zărnescu: „Interviu cu V. G. Paleolog”**, Tribuna 11 (1159), 15 martie, 1979, p. 3.

¹¹ **Petre Gigea-Gorun, A. Solomon: Aleea Marilor Personalități din Craiova**, Ed. Sim Art, Craiova (2006).

Lucian GRUIA

Lacrima binecuvântată a universului kosovar

Poetul **Dedë Preqi** s-a născut în anul 1955 în ținuturile înlăcrimate ale Kosovei. Începe să scrie și publice prin anii 1970, iar din 1981, pentru a asigura existența familiei, trăiește în Elveția. Ca orice kosovar, avatarele prin care a trecut provincia amintită i-au marcat existența. Temele predilecte ale liricii sale au devenit: războiul, patriotismul, exilul, drumurile, nostalgia după locurile natale, nedreptățile sociale, virtuțile omului simplu, iubirea, trecerea timpului. Toate aceste motive literare se reunesc într-un univers trist, sub formă de lacrimă: „Lacrimile genelor nu m-au orbit, / aluatul l-am dospit sub cascadă, / cu apa ploilor ochii i-am limpezit / i-au uscat cu foc, dorul copiilor.” (Am ieșit).

Apa reprezintă izvorul și perpetuarea vieții. Pentru filosoful Tales din Milet, întregul univers a luat naștere din apă. Transparența ei se traduce liric prin sinceritatea cu care poetul își exprimă gândurile. În centrul universului lacrimă se află patria sa natală, Kosova, atât de mult încercată de vicisitudinile istoriei: „Pământ scump / Altar sfânt, Kosova. / Cu secole lumină ai căutat, / Răul crapă mereu / Binele răsare în monumente.” (Pământ

scump).

În fața noastră avem o călătorie în lumea curiozității. Deasupra tuturor (cum scrie Adriana Dumitrescu despre „Poezia academică modernă”), deasupra izvoarelor, fluviilor, dealurilor și pădurilor, deasupra noastră, rămași de-a pururi îngeri și sfinți, aducându-ni-i cu evlavie în memorie și cinstit, pe martirii patriei: „Se vor întoarce păsările migratoare / u chipul dulce ale Mamei, / cu fii și fiicele acestui pământ.” (Monologul mamei).

Aripile negre ale războiului întunecă cerul întregii lumi, din Orientul Mijlociu și până în Balcani. Încrâncenarea poetului se revarsă când expresionist, când prin întrebări retorice: „Copiii obosiți de război / Cresc prin buncăre, / Cine a-ntocmit războiul / Când totul este cataclism, / Conștiința nu atinge pe vinovat / Omul se satură zilnic / Mâncându-și substanța proprie.” (Cine a întocmit războiul). Poetul își strigă revolta încercând să acopere zgomotul armelor, cântând pacea și libertatea: „Acolo unde nu ești tu, / Nu există viață / Adevărată. / Acolo unde nu ești tu, / Nu e lumină, / Nici creștere.” (Libertatea).

Calea exilului este pavată cu dale de tris-

tețe. Trenurile, drumurile, îndepărtându-se de țara natală, nu duc nicăieri: „Astâmperi drumurile lungi / cu puține fire de speranță, / piatra și copacul se topesc / într-o picătură de rouă.” (Călătorul). Isoricul religiilor Mircea Eliade afirma că toate călătoriile se desfășoară în interiorul nostru, spre regăsirea ființei personale. În acest sens, călătoriile poetului Dedë Preqi ne conduc spre țara natală și spre Dumnezeu.

În clipele de meditație, amintirile mamei năpădesc sufletul poetului. „Au obosit-o anii, / I-au încovoiat spinarea / (...) / Șoptește cuvinte / Uneori cu jale / Uneori cu bucurie. // Nu hoinăriți degeaba, / O, porumbeii mamei / Ajutați semenii. / Nu deveniți mărăcinii lumii!...” (Cuvintele mamei).

Iubirea întărește și ea sufletul poetului. Deși aflat departe de țara natală, poetul nu și-a pierdut speranța. Credința în Dumnezeu îi călăuzește viața: „Mă-nchin Domnului / Care mi-a dat numele / Și mândria / De a fi cel ce sunt” (Mă închin Domnului).

Trecerea timpului constituie altă temă majoră a liricii autorului. Nostalgia toamnelor care învăluie viața poetului se înseninează la gândul că alte ființe umane, copii, vor umple golul existenței: „Lumea e mare cât o fereastră. / Omenii intră și ies prin ea / (...) / Copii se joacă în fereastră, / Jocul lor nu se sfârșește.” (Lumea și timpul).

Copleșit de reverie, autorul își imaginează uneori, gândindu-se la Shakespeare că lumea este o scenă imensă în care fiecare om este un actor. Cultivând virtuțile și dedicându-se promovării adevărului și binelui, Dedë Preqi își joacă rolul frumos.

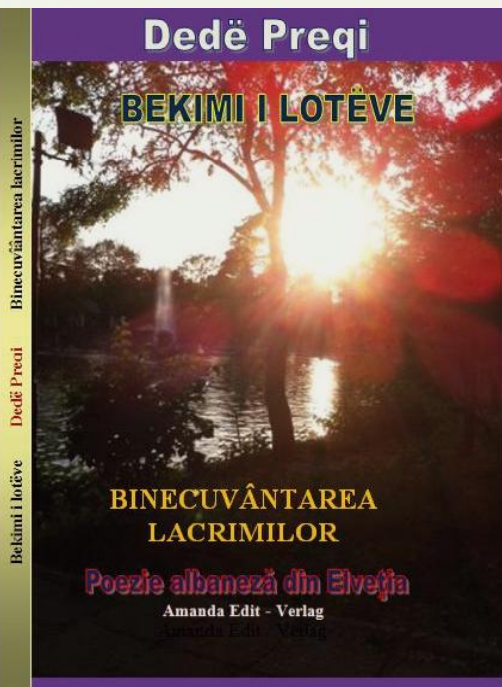
Autorul cultivă versul liber adecvat transiterii ideilor umaniste. Stilul este limpede, clar ca și lacrima care simbolizează universul liricii sale. Poetul rămâne senin pentru că nu și-a trădat rădăcinile: „Numele nu l-am împrumutat, / Bunicul m-a botezat / Și tatăl bunicii se numea Ilir / Acest nume nicidecum nu-l voi schimba.” (Nevinovăție). Traducerea din limba albaneză în limba română a fost făcută inspirat de poetul Baki Ymeri

Dedë Preqi u lind më 1955, në fshatit Doblëbare (BallëDrini) komuna e Gjakovës. Shkollën fillore e kreu në vendlindje, ndërsa gjimnazin në Klinë. Mbaroi studimet në SHLP. Gjithë dhe Letërsi shqipe, në Gjakovë. Vjershat e para i botoi në revistën "Shëndeti", në vitin 1975, dhe pastaj në "Zëri i Rrimit", "Pionieri", "Rilindja për femijë", "Gazeta e Pionierëve", "Drita" (Shkup), "Republika" (me pseudonim), si dhe në gazetën "Bota sot". Prej vitit 1981 jeton dhe krijon në Zvicër. Shkruan prozë dhe poezi. Në ndërkohë, në letërsinë shqipe, në krijimtari letrare dhe në kujtesën e lexuesit ka hyrë duke prurë gjashtë libra me krijimtari për femijë, për të rritur, përkushtime për Nënë Terezë, krijime për vendlindjen e tij dhe për çdo pellëmbë të Kosovës sonë. Bibliografi letrare: "Jeta frymon përsëri" (botim i autorit, Gjakovë 2004), "Kur zgjohet dielli" (poezi për të vegjël, Gjakovë 2004), "Jam unë" (poezi, Gjakovë 2007), "Jeta është agimi" (poezi, Gjakovë 2007), "Ti ishe një porosi, poezi" (përkushtim për Nënë Terezë, Botoi Klubi letrar "Gjon Nikollë Kazazi" Gjakovë, 2008), "Fshatit tim Ballëdrin" (Klubi letrar "Gjon Nikollë Kazazi", Gjakovë 2011), *Bekimi i lotëve*, (Amanda Edit, Bukuresht 2012).

Poetul **Dedë Preqi** s-a născut în 1955 în satul Doblëbare (BallëDrini), comuna Gjakovei (Republica Kosova). După școala elementară și liceul, a absolvit Limba și Literatura Albaneză la Școala înaltă de Pedagogie din Gjakova. A publicat poeme în diverse publicații albaneze din 1975, iar din 1981 trăiește în Elveția. Este autor a 6 volume pentru copii și adulți, printre care: *Viața respiră din nou*, 2004, *Când se trezește soarele*, 2007, *Sunt eu*, 2007, *Tu ești poruncă* (poeme dedicate Maicii Tereze), 2011. *Binecuvântarea lacrimilor* este primul volum al domniei sale, care apare în traducerea lui Baki Ymeri, în ediție bilingvă, la București (Amanda Edit/Verlag, 2012).

ISBN: 978-606-8041-49-0

Alexandru OBLU

Bestializarea globală (III)

Motto 1: *Regele născut din sânul Sionului, ANTI-CRISTUL, se apropie de tronul puterii universale.*

(Serghei Nilus - Epilog la „Protocoloalele Sionului”)

Motto 2: *... depopularea ar trebui să fie cea mai mare prioritate a politicii externe americane, față de lumea a treia.*
(satanist Henry Kissinger)

continuare din numărul anterior

* După toate cele ce aflăți, stimați convivi, avem datoria să vă arătăm cine au fost aceia care au comandat și finanțat o asemenea grozăvie care e cât un testament diavolesc de cuprinzătoare.

De aceea, vom reface firul lucrurilor, prin sintetizarea relatărilor celui ce a construit monumentul, făcute publice, puțin mai apoi:

* „Ceea ce începuse ca o după amiază de vineri, obișnuită, în mijlocul verii, s-a încheiat prin producerea și ridicarea celui mai neobișnuit monument din lume, proiectat în condițiile cele mai puțin întâlnite”. (Joe Fendley, președintele companiei „Elbert Granite Finishing, Inc” din Elberton, Georgia). El își petrecea acea după amiază de vineri, din luna iunie 1979, așa cum își consuma de obicei vinerile după amiază, studiind rapoartele sale săptămânale și asigurând, în general, magazinul pentru week-end. Tocmai atunci, a intrat în biroul său, din strada Tate, un bărbat îmbrăcat frumos, spunând că vrea să cumpere un monument. Și, pentru că toți ceilalți, din birou, erau ocupați, Fendley a decis să vorbească însuși cu străinul, explicându-i că societatea sa nu vinde direct publicului ci, numai pe bază en-gros...

Nedescurajat, omul de vârstă mijlocie, care s-a identificat doar ca Robert C. Christian a spus că a vrut să știe cam cât ar costa construirea unui „monument pentru conservarea omenirii”. Și a pornit să-i povestească lui Fendley ce tip de monument își dorea el. Cu

aceasta începând, i-a subliniat dimensiunile în măsurători metrice. Fendley a recunoscut că prima lui reacție față de dl. Christian nu a fost una foarte bună, dar, după ce l-a ascultat vreo 20 de minute și aflând dimensiunea masivă a monumentului pe care el a dorit să îl cumpere și să-l ridice, a decis că „acest om trebuie luat în serios”. Și, procedând în consecință, Societatea de granit a executat și ridicat monumentul întocmai cum fusese comandat, la data de 22 martie 1980.

Numele R.C. Christian apare pe tableta explicativă cu o frumoasă greșală de tipar, în „pseudonim”. Însă, dacă numele de R.C. Christian a fost doar un pseudonim fără sens, de ce ar fi el gravat pe monument pentru posteritate? Ar putea avea numele vreo semnificație? Ei bine, are! R.C. Christian este o clară referire la Christian Rosenkrentz, al cărui nume englez este Christian Rose Cross, legendarul fondator al Ordinului Rosicrucian. Unii ar putea spune că asemănarea dintre R.C. Christian și Christian Rose Cross este numai o coincidență bizară. După cum vom vedea mai departe, aceasta este, însă, doar una dintre multele referiri la Rosicrucianism, asociate cu monumentul. Este doar o piesă din puzzle, dar o piesă importantă.

Rosicrucienii sunt cunoscuți prin publicarea a trei Manifeste, apărute la începutul secolului al XVII-lea: a) „Fama Fraternitas Rosae Crucis”; b) „Confessio Fraternitas” și c) „Chymical Wedding of Christian Ro-

senkrentz”. Aceste „lucrări anonime”, înconjurată de mister au introdus, criptic, publicul larg, în Filosofiele Rosicruciene, în timp ce anunțau o mare transformare a peisajului politic și intelectual din Europa: Epoca Iluminismului, care a urmat la scurt timp, însoțită de căderea Monarhiilor feudale!

„Ghidul de Piatră” din Georgia pare a îndeplini aceleași funcții ca și Manifestele Rosicruciene, prin chemarea la o transformare covârșitoare a lumii omului și prin menținerea unui climat de mister. (Să fie acest Ghid, Cel de al 4-lea „Manifest Rosicrucian”, care anticipează venirea celui de-al 4-lea Reich al neofascismului satanic??? DE CE, NU?)

Încă de la ridicarea sa, acest monument a pus pe jar și în „fermentație ideatică” mulți cercetători și analiști, care au încercat să interpreteze argumentele ce fundamentează „Cele 10 porunci New-Age”.

„Să fie ele parte dintr-un plan care anticipează o Nouă Ordine Mondială”, se întreba comentatorii, sau „sunt doar simple reguli de pus în aplicare în cazul unei catastrofe majore”?...

Calea cea mai bună pentru a afla această taină ar fi să-i întrebăm pe autorii regulilor. Ei, însă, au vrut să rămână anonimi, deși au lăsat înscrise afirmații deosebit de importante, care au fost trecute cu vederea de aproape toți cercetătorii Ghidului de piatră. (De ce

oare? Vom încerca să le înțelegem)...

* Dacă le recitim încă o dată, vom vedea că toate poruncile fac apel la „o reducere drastică a populației lumii”, la „adoptarea unei noi limbi mondiale” (care rămâne vechea engleză), la „crearea unui tribunal mondial” și „fac o vagă aluzie la eugenie”.

Cu alte cuvinte, „Ghidul este un model pentru o Nouă Ordine mondială”!

Va să zică: „depopulare”, „maternitate planificată”, „eugenii”, etc...

„Prima poruncă” este înspăimântătoare și revoltătoare, iar a lua în considerare victimele potențiale ale intervalului dintre cifrele notate este cutremurător, „ți se sparie gândul”, cum ar zice cronicarul. Și, despre ultima regulă, ce să mai zicem? E diabolic de cinică pentru că, numai într-o astfel de condiție a minții îți este ușor să „raționalizezi” dispariția aproape a întregii populații a lumii!

Iată ce ni se spune, mai departe, despre ce gândesc elitele și ce vor ele să realizeze („pentru noi”, ca-ntotdeauna, de bună seamă „pentru binele nostru”).

* Așadar, „depopularea masivă” este un obiectiv recunoscut și afișat public, deschis, de către plutocrația globală.

Autorii acestor reguli (care se vădesc a fi chintesența gândirii și ne-simțirii superiorilor neo-imperialismului corporatist) au cerut să rămână anonimi în totalitate. Anonimi, anonimi dar îi mai știm și noi:

- În 1988, Prințul Philip al Marii Britanii își exprima următoarea dorință: „dacă ar fi să mă reîncarnez, mi-aș dori să fiu un virus mortal care să împuțineze lumea”;

- Ceva mai recent, Bill Gates (coproprietar Microsoft) a declarat: „Lumea de azi are 6,8 miliarde (avea) de oameni... cu tendința de creștere la 9 miliarde. Acum, dacă facem o treabă bună cu vaccinurile noi de întreținere a sănătății (sic!) și a reproducerii (sic!), am putea reduce populația lumii, probabil, cu 10 sau 15%”;

- David Rockefeller Jr., „patriarhul” celei mai bogate familii din America: „Unii chiar cred că facem parte dintr-o conspirație secretă care lucrează împotriva intereselor Americii, caracterizându-mă pe mine și familia mea ca fiind „internaționaliști”, care conspiră cu alții din lume la crearea unei structuri politice și economice globale, o nouă lume, dacă vreți. Dacă aceasta este acuzația pledez „vinovat” și sunt mândru de asta”! (Memoirs of David Rockefeller - pag 405);

* A doua regulă, vizând reproducerea, solicită, practic, imixtiunea celor ce fac legea în gestionarea numărului de urmași ai familiei. Dacă citim printre rânduri, se solicită crearea de legi care decid asupra numărului de copii pe care-l poate avea familia; mai mult decât

atât, „îmbunătățirea selectivă” sau sterilizarea membrilor nedoriți ai societății. Această practică obișnuia să se numească „eugenie” până când a devenit „politic-incorectă”, din cauza naziștilor hitleriști. Iar acum se afirmă ca „politic-corectă”, din cauza neo-naziștilor încă oculti...

* Majoritatea celorlalte reguli ale „Ghidului de piatră” fac apel, practic, la crearea unui „guvern mondial”, condus de „câțiva iluminați” (în cazul lor luminații sunt întunecați - n.n.) care să reglementeze toate aspectele vieții umane, inclusiv credința, îndatoririle sociale, economice, etc.

Această idee este departe de a fi nouă, fiind întreținută, de secole, de către Școlile de Mistere.

Manly P. Hall scria, în 1917: „Când mulțimea guvernează, omul este condus de ignoranță; când biserica guvernează este condus de superstiție; și când statul guvernează, el este condus de frică. Înainte ca oamenii să trăiască în armonie și înțelegere, ignoranța trebuie transformată în înțelepciune, superstiția într-o credință iluminată și frica în iubire. Cu toate afirmațiile contrare, Masoneria este o religie care caută să-l unească pe om cu Dumnezeu (nu să-l înlocuiască pe Dumnezeu prin om? - n.n.) prin înălțarea inițiatorilor ei la acel nivel de conștiință la care ei pot privi cu o viziune clară lucrările Marelui Arhitect al Universului (Hiram). Din generație în generație viziunea unei perfecte civilizații este conservată ca ideal pentru omenire. (Atunci, dacă este ideal pentru omenire, de ce îi dictați voi „formula ideală” omenirii și n-o lăsați pe ea să și-l aleagă singură?! - n.n.). În mijlocul acelei civilizații va sta o Universitate mare

unde ambele științe sacre și seculare privind misterele vieții vor fi predate în mod deschis tuturor celor ce își vor asuma viața filosofică (?)

Aici, Crezul și Dogma nu-și vor avea locul; superficialitatea va fi înlăturată și numai esențialul va fi păstrat. Lumea va fi condusă de către cele mai iluminate minți (cine sunt cei care garantează lumii asta? - n.n.) și fiecare va ocupa poziția pentru care va fi în cel mai admirabil mod potrivit. (Manly P. Hall, The Secret Teachings of All Ages)...

Iar același Manly P. Hall explică în altă carte a sa, „Destinul secret al Americii”, „visul vechi pentru un guvern mondial, cum a fost prezentat de Societățile Secrete”...

Păi, în acest context general, mai este vreo îndoială că textul „Ghidului” n-ar descrie chiar motivele sus menționate și dezideratele alcătuitoarelor lor?

Chiar nu se vede că lucrarea, în întregul ei, nu e deloc o „teorie a conspirației” sau un „conglomerat de ipoteze”, ci o Conspirație mondială autentică, unde totul e previzionat și realizat în termeni clari, fără echivoc?

* Iată acum explicația „Celor 10 reguli ale Ghidului de piatră”, ieșită direct din penița autorilor secreți, într-un text prospectiv de o duplicitate amețitoare, feroce:

„Este foarte probabil ca omenirea să posede acum cunoștințele necesare pentru a stabili un guvern mondial eficient.

Într-un fel, această cunoaștere trebuie în-sămânțată pe scară largă în conștiința întregii lumi. Foarte curând inimile familiei noastre umane trebuie atinse și încălzite, ca să întâmpinăm o regulă globală a rațiunii”.

„Conștiința de grup a rasei noastre este oarbă, perversă și distrasă ușor de fleacuri, când ar trebui să se concentreze asupra fundamentelor. Intrăm într-o eră critică. Presiunile populației vor crea în curând crize politice și economice în întreaga lume. (Ce vorbiți? Nu regia voastră face asta? - n.n.) Acestea vor face mai dificilă și în același timp mai necesară înființarea unei Societăți Raționale Globale.”

„Un prim pas ar fi de a convinge lumea, care se îndoiește că o astfel de societate este acum posibilă. Să avem în vedere crearea de recursuri solide rațiunilor colective ale umanității. Să atragem atenția asupra problemelor de bază. Să stabilim priorități adecvate (adecvate pentru cine? - n.n.). Noi trebuie să ne ordonăm casa noastră aici pe Pământ, înainte de a ajunge la stele”. „Rațiunea umană se trezește acum la puterea sa întreagă. Este cel mai puternic mijloc declanșat în desfășurarea vieții, pe planeta noastră. Trebuie să ne facem umanitatea conștientă că acceptarea compasiunii, judecata luminată, ne va lăsa să controlăm destinul nostru în limitele inerente ale naturii noastre”. (care-s alea?)

Leonardo da Vinci - Sf. Ioan Botezătorul

„Este dificil să sădești înțelepciune în minți umane închise. (Ale voastre sunt deschise? Cu ce? Cu dinamita și pumnalul? - n.n.)

Inerțiile culturale nu sunt ușor de depășit. Derularea evenimentelor mondiale și tristul record al rasei noastre dramatizează deficiențele mijloacelor tradiționale în guvernarea afacerilor umane. Crizele care se apropie (cum să nu știe asta cei care le proiectează, generează și monitorizează pe crize? - n.n.) pot determina omenirea să fie dispusă să accepte un nou sistem de legi mondiale care va ajuta în gestionarea pașnică (atât de pașnică, cât un război neterminat în veci! - n.n.) a fricțiunilor internaționale”.

„Cu un astfel de sistem am putea elimina războiul (păi ce faceți? Renunțați voi la mănăstirea care vă dă cel mai profitabil lapte pentru sporul casei? - n.n.), am putea oferi fiecărei persoane o oportunitate de a-și găsi o viață cu rost și împlinire” (cui? cum? post-mortem? - n.n.).

„Există alternative la Armageddon. Ele sunt realizabile. Dar ele nu se vor întâmpla fără eforturi coordonate de milioane de oameni dedicați, din toate neamurile pământului.”

(Bravo, domnilor, ne bucurăm din suflet că ați recunoscut deschis că există alternativă la... ARMAGEDDON (dar nu a voastră!).

Ea este DEOUMANISMUL, singura folositoare rasei umane și singura pozitivă, din toate părțile privită. Dacă și spuneți că e realizabilă, implementați-o!

Veți vedea că se poate, fără nici o siluire. Numai prin conștientizarea cinstită, convingere și aplicare rapidă, ca la carte. - Cu voință politică fermă!...)...

* „Noi, sponsorii „Ghidului de piatră” din Georgia, suntem un grup mic de americani care doresc să centralizeze atenția asupra problemelor prezente ale umanității. Avem un mesaj simplu și pentru alte ființe umane, acum și în viitor.

(Recunosc și cunosc, astfel, extraterestii! - n.n.) Noi credem că acesta conține adevăruri evidente și nu ne-am propus vreo prejudecată față de un anumit crez sau filosofie. Cu toate acestea, mesajul nostru este, în unele domenii, controversat. Am ales să rămânem anonimi pentru a evita dezbateri și dispute (cine nu vrea dezbateri și dispute, nu vrea Democrație; vrea dictatură tiranică, bestială - n.n.) care ar putea arunca în confuzie sensul nostru și care l-ar putea întârzia, printr-o revizuire considerabilă a gândurilor noastre. (Vă e teamă să nu vă deturnăm, convingându-vă că, de fapt, sunteți călăi? - n.n.)

Noi credem că principiile noastre sunt solide. Ele trebuie să se aplice pe baza propriilor merite. (?)

„Stonehenge” și alte vestigii antice de gânduri umane au stârnit curiozitatea noastră însă nu transmit un mesaj pentru îndrumarea noastră.

Pentru a putea exprima și transmite gândurile și ideile noastre de-a-lungul timpului, și către alte ființe umane, am ridicat un monument - un grup de pietre cioplite. Aceste pietre tăcute vor afișa opiniile noastre acum și atunci când nu vom mai fi. Sperăm că acestea vor câștiga o acceptare crescândă și că, prin persistența lor tacită, vor grăbi într-un mic grad sosirea Epocii Rațiunii.”

„Credem că fiecare ființă umană are un scop. Fiecare dintre noi este un mic, dar semnificativ, pic din Infinit.

Alinierile cerești ale pietrelor simbolizează nevoie pentru umanitate de a fi drepti cu Principiile Externe care se manifestă în natura noastră proprie și în Universul din jurul nostru. Trebuie să trăim în armonie cu Infinitul (Atunci, trebuie mai întâi să trăim în armonie cu Infinitul din noi, care ne e cel mai apropiat! - n.n.)”.

„Cele patru mari pietre centrale din grup sunt inscripționate cu zece principii, fiecare piatră afișând același text în două limbi. Mesajul din versiunea în limba engleză (de ce nu în esperanto? - n.n.) are, în total, mai puțin de 100 cuvinte. Limbile au fost selectate pentru semnificația lor istorică și pentru impactul lor asupra oamenilor care trăiesc acum. Deoarece există trei mii de limbi vorbite în lume, nu toate au putut fi alese”. (Tocmai din acest motiv, pentru a evita discriminările subiective trebuia să alegeți, obiectiv, limba artificială, pentru mediul virtual al tuturor - „esperanto”! - n.n.)

„Noi prevedem o fază ulterioară în dezvoltarea Ghidului de piatră din Georgia. Se pare că alte pietre vor fi ridicate în cercuri exterioare pentru a marca migrația Soarelui și, poate, alte anumite fenomene Cerești. (Poate apropiata nouă Glaciațiune? - n.n.).

Aceste pietre vor purta cuvintele noastre în limbile altor persoane (de ce persoane și nu popoare? - n.n.) care împărtășesc convingerile noastre și vor ridica pietre similare la granițele internaționale, în limbile vecinilor prietenoși. Ele ar servi ca memento-uri ale greutăților pe care omenirea trebuie să le întâmpine împreună (nu și împreună cu voi, care ați furat „startul” și sunteți autopoziționați deasupra omenirii - n.n.) și ar încuraja eforturi reciproce în tratarea lor cu rațiune și dreptate” (cu rațiunea și dreptatea voastră, inumană?! - n.n.).

„Nu profesăm vreo inspirație divină (ci una Satanică, bineînțeles - n.n.) dincolo de ceea ce poate fi găsit în mințile umane. Gândurile noastre reflectă analizele noastre asupra problemelor care confruntă omenirea în

acești zori ai erei atomice (omenirea pe care voi vreți s-o distrugeți atomic, deși cunoașteți foarte bine și alternativa obiectivă de a o salva prin punerea atomului în slujba omului - n.n.)”.

Ele descriu în termeni generali unele măsuri de bază, care trebuie luate pentru a stabili pentru omenire un echilibru binevoitor și de durată cu Universul. (Culmea ipocriziei ciniice - n.n.)”

„Ființele umane sunt creaturi speciale (d-aia vreți să distrugeți 6 miliarde și jumătate dintre ele! - n.n.). Suntem păstori ai tuturor formelor de viață pământească. (Cine, noi oamenii sau voi, ocultii? - n.n.) În această lume, noi jucăm un rol central într-o eternă luptă dintre bine și rău - între forțele care construiesc și cele care ar distruge (voi, care forțe considerați că sunteți? - n.n.). Infinitul învâluie tot ceea ce există, inclusiv lupta, conflictul și schimbarea, care poate reflecta tulburare în sufletul lui Dumnezeu (Ce vă pasă vouă de „tulburarea din sufletul lui Dumnezeu”, dacă voi l-ați ucis pe Dumnezeu, făcându-l Hiram, iar pe voi înșivă, substituenții direcți ai ultimului? - n.n.)

Noi, oamenii am fost dăruiți cu o capacitate unică de a cunoaște și de a acționa - în bine sau în rău. Trebuie să ne străduim în a face existența noastră mai bună, nu numai pentru noi înșine ci și pentru cei care vin după noi, și nu trebuie să fim nepăsători la bunăstarea celorlalte ființe vii, a căror destine au fost plasate în mâinile noastre.

(Cine și când v-a plasat vouă, în răspundere, destinele ființelor vii și cu care număr de ucuz? - n.n.)...

„Noi suntem agenția majoră prin care calitățile bune și rele (sic!) ale spiritului devin actori în lumea noastră (care este autoritatea care v-a declarat, aici, vouă, expertiza și, care e majoritatea care v-a certificat-o?! - n.n.).

Fără noi ar exista foarte puțină dragoste, milă, sau compasiune (Extraordinar! Vorbiți de dragoste, milă, compasiune și puneți la cale exterminarea a 93% dintre oameni! - n.n.).

Dar putem fi și agenți ai urii, cruzimii și indiferenței reci.

(Asta DA, aici sunteți maestri ai sadismului, cinismului, bestialității. Dar, ați putea fi mai mult decât arătați, SINUCIGÂNDU-VĂ! Așa ne convingeți că, realmente, VĂ E MILĂ DE NOI!)

„Numai noi putem lucra conștient la îmbunătățirea acestei lumi imperfecte. (Numai Dumnezeu e perfect! Voi, sunteți Dumne-zeu? - n.n.).

„Lumea rațională de mâine se află mereu contra curentului. (Înseamnă că „lumea rațională, de mâine” pe care voi o idealizați nu este bună pentru om, care nu este numai ra-

țional, ci și sensibil. O lume exclusiv a rațiunii, este o lume rece ne-armonică, a cyborgilor, pe care omul gânditor, delicat și creativ o poate controla și îmbunătăți, dar, NICIODATĂ NU ȘI-O POATE SUPRAPUNE, PENTRU A SE CONFUNDA CU EA! - n.n.).

„În 1980, când aceste pietre au fost ridicate, cea mai presantă problemă mondială a fost necesitatea de a controla numărul populației. În secolele recente tehnologiile și combustibili abundenți au făcut posibilă o multiplicare a umanității, dincolo de ceea ce este prudent sau dezvoltare durabilă. Acum putem prevedea epuizarea iminentă a acestor surse de energie și epuizarea rezervelor mondiale de multe materii prime vitale. (Minți diavolește, fariseilor. Așa-zisa epuizare a materiilor prime vitale n-a fost consecința consumului pentru existență al speciei umane, ci, a fost consumul lăcomiei turbate, pentru umflarea nesfârșită a propriului profit, al Corporațiilor voastre și Băncilor voastre! Noi deoumaniști, vă putem demonstra cu ajutorul savanților rămași ne-mercenari și iubitori de semeni, îmbunătățiți și ei, că VITORUL poate fi perspectivă îndestulătoare și reală pentru toți. Va fi perspectiva în care LEGILE DREPTĂȚII SALE VOR FI EGALE TUTURORA ȘI, ÎN NICI UN FEL DISCRIMINATORII NOI, ÎMPREUNĂ, VOM FORMA STATUL CIVIC AL LEGILOR DREPTĂȚII!)

Aceasta va necesita schimbări majore în atitudinile și obiceiurile noastre. Din păcate, inerția obiceiurilor umane poate fi extremă. Acest lucru este valabil mai ales atunci când cei pentru care obiceiul, datina sunt forțe dominante iar ei sunt neinformați de nevoia de schimbare.” (Nu de schimbarea datinei - care ștampilează marca unei comunități -, e nevoie, măcelarilor, ci de ajustarea ei. Pe care liderii spirituali o pot determina lesne în populație, prin explicații pertinente și de necesitate corectivă înțeleasă și asumată - n.n.).

„Aproape fiecare națiune este suprapopulată din punctul de vedere al echilibrului perpetuu cu natura. Suntem ca o flotă de bărci de salvare supraaglomerate, confruntată cu o furtună care se apropie. (Bun, și voi ce faceți? Înecați oamenii și salvați bărcile, nu-i așa? Preventiv! - n.n.).

„În Statele Unite ale Americii suprasolicitem serios resursele noastre pentru a menține populația noastră prezentă într-o stare existentă de prosperitate. Distrugem terenurile noastre agricole și ne-am mărit pericolul dependența de resurse de petrol, metale și alte resurse non-regenerabile. (Faceți asta pentru a crește consumismul și profitul marilor voastre bănci și companii, nu pentru a crește nivelul de trai al americanului de rând.

Ignorați că mai mult de jumătatea populației Americii nu are un cent economisit, dar are datorii cu carul? Sunteți amnezici că, pentru resursele altora (de unde uitați să vă mai întoarceți, precum Irak-ul) sacrificați vieți de americani și căpușați locul nefericit până la uscare, la secătuire? - n.n.).

Japonia, Olanda, Haiti sunt chiar mai serios suprapopulate și, prin urmare, în pericol mai mare”.

„În aceste circumstanțe, reproducția nu mai este o chestiune exclusiv personală, societatea trebuie să aibă o voce și o anume putere de direcție în reglementarea acestei funcții vitale. (De acord cu voi, dar, de ce, cunoscând curba acestei dezvoltări, n-ați implementat politici social-umane de contracție atunci când ați sesizat că pericolul se apropie și v-ați mulțumit să investiți în supermarketuri, Corporații transnaționale pentru medicamente și hrană modificată genetic, în diverse proiecte de asasinare-economice, camuflate iar acum vă plângeți că e prea multă omenire?)!

Va să zică v-ați umplut sacii cu toate bogățiile lumii, ați lăsat să crească populațiile pentru a fi cât mai mulți indivizi care să vă înmulțească profitul și să cumpere de la voi; acum numărul ăstora e prea mare, începe să vă îngrijoreze forța nemulțumirilor lor și, de aceea vreți să vă legați sacii la gură și să dați drumul la câini! Asta nu e bestializare? - n.n.).

„Dorințele cuplurilor umane sunt importante, dar nu supreme. (Atunci când sunt numai subiective, nu sunt supreme! - n.n.) Trebuie dată o considerare crescândă intereselor actualei societăți și bunăstării gene-

rațiilor viitoare pentru că dezvoltăm mecanisme care să aducă control rațional nașterilor de copii.

Nașterile de copii, iresponsabile, trebuie descurajate de presiuni juridice și sociale. Cuplurile care nu pot asigura un venit decent și sprijin pentru un copil nu ar trebui să facă copii și să fie povară pentru vecinii lor. Aducând copii nedoriti într-o barcă de salvare supraaglomerată este o ticăloșie (Ați avut și aveți toate mijloacele și forța de a lua, anticipat, măsuri omeneste, pentru a preveni „momentul supraaglomerării bărcii de salvare”. De ce n-ați făcut-o”? NU VĂ PROFITA, ACEASTA? Vă este mai ușor să ordonați, acum, lichidarea mulțimii, decât v-a fost atunci interesul să preîntâmpinați hipertrofierea acestei „mulțimi”? - n.n.).

Este dăunător pentru acești copii, este nedrept pentru ceilalți ocupanți și toate viitoarele. Societatea nu ar mai trebui să încurajeze și să subvenționeze un astfel de comportament. (Atunci, „revoltaților”, pentru că tot aveți voi toate mijloacele, VINDECAȚI CANCERUL, NU-I OMORĂȚI PE CANCEROȘI! - n.n.).

„Cunoașteri și tehnici pentru reglementarea reproducerii umane există acum. Liderii morali și politici din întreaga lume au responsabilitatea gravă de a face aceste cunoașteri și tehnici general disponibile. Acest lucru ar putea fi realizat cu o fracțiune din fondurile pe care lumea (care lume?) le dedică acum în scopuri militare. Pe parcurs, deturnând fondurile (!!!) în acest scop ar putea face mai mult decât orice altceva: să reducă tensiunile care duc la război.”

„O populație a lumii, diversă, prosperă și în echilibru global va fi piatra de temelie pentru o Ordine Mondială Rațională. Oamenii de bună voință din toate națiunile trebuie să lucreze pentru a stabili acest echilibru”

(Până la capăt sunteți într-o minciună flagrant duplicitară, domnilor: - voi vorbiți de o populație a lumii diversă și, prin globalizarea voastră impusă, ucideți diversitatea, națiunile diversităților, statele sociale care le protejază identitățile distincte; prin Statul Global Corporatist - chibutul mondial pe care-l pregătiți a fi „cămin” pentru cei care vor supraviețui Tempetei voastre Satanice, spălătoare de creiere și de inimi zidite - nu faceți decât să uniformizați în minus „borșul lumii”; gustul lui; de unde scoateți voi posteritatea acestei lumi majoritare, dacă tot ce faceți ca Stăpâni ai ei adânciți, pe zi ce trece, polarizarea extinsă a bogățiilor voastre și a sărăciei celorlalți?; de ce vorbiți de „echilibru perpetuu cu resursele la nivel global” dacă numai voi le cumpărați și vindeți, discreționar, și la prețuri de nimic, prin consorțiile și

Leonardo da Vinci -
Salvator Mundi

băncile voastre, dacă numai voi le dozați curgerea și tot numai voi le smântâniți untura? Apoi, care sunt oamenii voștri de bună voință? Toate guvernele marionetă, mituite și cumpărate? Pe ăștia, îi veți lua cu voi! Noi nu-i bifăm ca reprezentanți legitimi, în nici un caz! - n.n.)

„Odată cu finalizarea grupului central al „Ghidului de piatră din Georgia”, micul nostru grup de sponsori s-a desființat. (Deci, ați aruncat pietroiul în baltă, ați declanșat „vârtejul” și ați plecat - n.n.).

Lăsăm monumentul în păstrarea în siguranță a oamenilor din regiunea Elbert, Georgia”.

„Dacă cuvintele noastre înscrise sunt estompate de uzura vântului și a soarelui, sau a timpului, vă cerem să le ciopliți (era să scriu „ciocliți” de la ciocli - n.n.) mai adânc. Dacă pietrele vor cădea, sau dacă vor fi răvășite de oameni cu puțină înțelegere, vă cerem (nu porunciți?) să le ridicați din nou.”

„Invităm toate ființele umane din toate națiunile (câte națiuni vor mai rămâne după globalizarea voastră? - n.n.) să reflecte la mesajul nostru simplu (dar duplicitar și fariseic).

Într-o zi, când aceste obiective vor fi căutate de majoritatea omenirii, (voi, chiar sunteți nebuni să credeți că de dragul minciunilor voastre omenirea își va asuma un rol sinucigaș? - n.n.), atunci o Ordine Mondială Rațională (Satanică și bestială - n.n.), va putea fi realizată pentru toți. (Vise sinistre, domnilor imperatori naziști! - n.n.)...

* După ce ați parcurs toate cele pe care vi le-am arătat până aici, noi suntem înclinați să credem că, și numai aceste texte pot să constituie suficiente dovezi, prin sine însele, pentru a concluziona că autorii sunt fie Francmasoni sau Rosicrucieni, fie altă Societate secretă ermetică, din aceeași familie.

Atunci când aceste „Ghiduri de piatră” se referă la o „Epocă a Rațiunii”, să-și fi găsit ele rădăcina și în opera omonimă a lui Thomas Paine, un rosicrucian proeminent?

„Cartea *Epoca Rațiunii*, fiind o investiție a Adevărului și Teologiei Fabuloase, este un volum ideistic, scris în veacul al XVIII-lea de britanicul radical și americanul revoluționar Thomas Paine. Lucrarea critică religia instituționalizată și provoacă inerența Bibliei”.

Doctrinile autorului sprijină rațiunea în locul revelației, un punct de vedere care este, evident, împărtășit și de către comanditarii „Ghidului de piatră”.

Este cunoscut faptul că Th. Paine a fost lider de frunte al Fraternității Rosicruciene din America, societate care a existat aici înainte de Prima Revoluție Americană. În 1774,

marele „Concil of Three” (ultima organizație de conducere a Fraternității) a fost compusă din Benjamin Franklin, George Clymer și Thomas Paine. (vezi The Fraternitas Rosal Cruces, soul. Org.)

* În „The Secret Destiny of America”, Manly P. Hall îl descrie pe Thomas Paine drept „un important cruciat pentru mersul spre un guvern mondial”, notând următoarele: „Despre Thomas Paine s-a spus că el a făcut mai mult pentru a câștiga independența coloniilor, cu stiloul lui, decât a realizat George Washington cu sabia. Numai reorganizarea completă a guvernului, religiei și educației, ne-ar duce chiar azi la un stat perfecționist”, prevedea Paine.

* Această acoperire în val subțire a lui Th. Paine este o altă piesă din puzzle-ul Rosicrucian, care ne face să credem că autorii au fost Francmasoni ce au inclus norme Rosicruciene în gradele lor sau membri plini ai Fraternității Rosicruciene.

Mai mult decât atât, broșura „Ghidului de piatră” de unde am extras informațiile descrise până acum, aici, menționează că Joe H. Fendley senior, președinte al „Elberton Granite”, precum și multe alte persoane implicate în construirea monumentului, au fost și sunt Masoni.

„Fendley (ne spune The Georgia Guidestones Guidebook) este, de asemenea, implicat în activități „fraterne”. Ridicat la rangul de Maestru Mason în 1958 el este acum un membru al Lojei Masonice Philomatheia #25 din Elberton, este mason grad 32 de Rit York și Scoțian și a fost admis în Yaarab Shrine Temple din Atlanta, în 1969. A fost președinte al Clubului Altarului Văii Savannah, din 1972-1973. Potentatul din Yaarab Shrine Temple i-a acordat lui Fendley „gradul de consilier de onoare” în 1973 și l-a numit Ambasador, în 1975.

...Până aici, am trecut prin fața domniilor voastre semne de „viață periclitată și de moarte antamată”, afișată și de „Ghidul de piatră Elberton”, care vi le face cunoscute într-o sinteză de Manifest modern, rozi-crucian!

Și vă anunță că, „într-un curând”, controlat și decis de ei, va interveni o mare schimbare în modul cum e lumea condusă!

Monumentul despre care v-am relatat este cea mai importantă cuprindere unitară, de până acum, a acestor intenții, pentru că ne face pe noi, ne-oculții, să înțelegem importanța și puterea forțelor ascunse, care modelează lumea de azi și de mâine. Inițierea ne-declarată fățiș a construirii acestui megalit, materializează în piatră legătura esențială dintre Societățile secrete, elita mondială și agen-da acesteia pentru o Nouă Ordine Mondială. Iar împingerea spre un guvern mondial, controlul populației și ecologismul, sunt ches-ti-

uni care se discută curent, zi de zi, în șirul evenimentelor lumii...

Acum, haideți să ne întoarcem, puțin, în timp:

În 1980 a fost ridicat monumentul; de atunci și până acum, credeți că au fost înregistrate progrese? În nici un caz - lumea se prăbușește tot mai mult, crizele se multiplică și se amplifică!

Multe din regulile Ghidului de Piatră fac referire la conservarea pe termen lung a Pământului, pe care tot ei, normatorii, îl secătuiesc cu obstinație, de toate rezervele esențiale. Între cuvintele înfipte în piatră și modul real de aplicare a lor în carnea maselor, de către politicienii și factorii de putere (care sunt lacomii lumii) există mari diferențe.

Ghidul cere de la mulțimea popoarelor să consimtă la pierderea unei sume mari de libertăți personale, cere supunere totală și acceptul controlului supra-guvernamental în domeniul foarte multor drepturi sociale, ca să nu mai spunem că, ultima aberație enunțată ar fi ca oamenii să accepte să piară 93% dintre ei... și, cu siguranță niciunul dintre membrii elitelor!...

Acesta este conceptul așa-zisei sau falsei „democrații de oameni și pentru oameni” - cum au botezat-o mincinos din start, părinții fondatori ai Ocultelor. În aceste condiții, mai poate deveni „socialist” un guvern, cu astfel de target-uri? Numai în aceeași măsură în care a fost și partidul lui Hitler, care s-a exprimat fascist și nazist, deși semnalizase „stângă”, la fațadă... și-a cotit la dreapta, după colț.

Lor, însă, le va fi ușor să fabrice, manipulat, un consimțământ general, fumegos, care, chipurile, va ilustra „asentimentul” celor mulți... pentru sinistru.

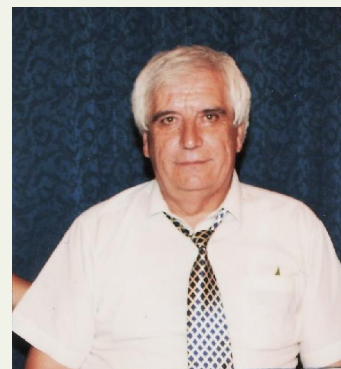
Dar, pentru că în realitate, programul lor este atât de monstruos, lumea îl va respinge și-l va spulbera, în momentul în care se va atinge masa critică a devoalării înțelesurilor, toate.

În formulă declarativă, unele dintre componente sună înșelător de ideale, dar, în fondul lor de conținut, păstrează dovada că afară e vopsit gardu’ și-n’ năuntru e leopardu’ ...!...

Toată Globalizarea este, esențialmente, refacerea imperială pe principii fasciste, a neo-colonismului mondializat. Iar prima țară care nu va mai fi a poporului ei, va fi America. Pentru că nu-și mai aparține sieși, pentru că e cumpărată de mult de alogeni, pentru că democrația ei capitalistă, care a ajuns acum barbar de corporatistă, nu a fost niciodată Democrație Reală, Integrală și Integră, și pentru că America l-a uitat pe Dumnezeu în fațe, nu declarativ.

DAR... ESTE POSIBIL SĂ ȘI-L RE-AMINTEASCĂ, ÎNCEPÂND CU CONȘTIINȚELE EI DUREROASE!

Ilelu Nicolae UĂLĂREANU (SÂRBU)

Căzut din cer

Mă îndepătez despuiat de frunze
cu urechea surdă la cântecul inimii
unde locuiesc păsările chipeșe
cu ciripitul plin de atâtea priviri.

Ochii adorm obosiți în orbite
și mâinile
caută cu disperare întregul.

Sunt speriat de ghearele lumii;
îmi ascund carnea sub pielea copacilor,
îmi este cu neputință să înțeleg
ce vor și fug.

N-am nici sânge atât de albastru,
să-și aducă aminte că sunt
vița nobilă a unui neam
căzut din cer cu îngerii.

Am numai lacrima unui cuvânt
la care mă tot uit
cum picură-n poeme.

Intrat în cântec

Culorile franjurate peste cochilia unui timp
absorbit de ape pe verticala nordului
ridică țărnițele în picioare.
Umbrele, care acoperă orologiile,
sunt plecate în pelerinaj
spre zodiile dintre solstiții.

La vremea amiezilor, încătușate în viori,
sunetele se sparg în pereții de sticlă.

Pe aici îmi erau pașii fără urme, între zile
amenințate de drumurile-simbol,
ca nisipurile detașate de ape
pe care se odihnește trupul iubirii.

Nimeni nu știe cum în adâncul visului
dorința e o flacăra albastruie
care arde inima trubadurului
intrat în cântec.

Voi însera pe pajiștea apusului,
să-mi îmbălsămeze inima cu câteva ierburi.
Mă voi nemuri în zidul fântânii,
pentru salvarea unei stele
în care voi înnopta definitiv.

Negru pe alb

Mă propulsam negru pe albul zăpezii
ca o umbră hieratică pe urmele lupului
decupat din lună cu o față luminată.
Restul era întunericul care stăpânea în aer;
nu se zăreau nici caii ninsorii, nici iepurii
somnului,
cerul era un semicerc alb-negru,
căzut peste podișul cu poieni, păduri și
teamă.

Stelele aveau altă preocupare:
lăsau gerul să biciuie mâinile și urechile.
Eram un ceas amorțit care-și mișcă limbile
egal, pe un cadran mat, iluzoriu.
Casa ta, cu ferestre mici și geamuri
galbene, era o părere în care mă înveleam
strâns. Am ajuns odată cu lama fierbinte
a focului din sobă
care-mi tăia bucăți din suflet
și le așeza pe genunchii tăi calzi.

Mirosul sălbatic

Orașu-i nebun cu toate bisericile-n derivă,
piețele-s pline de statui negre,
oameni bolnavi prin lipsă de muncă,
ne bună ești și tu, plimbându-te pe străzi,
te pipăie cu privirea cerșetorii,
siliconată de frig.

Mirosul sălbatic
și cârciumile
din care se varsă valuri de fum...

Anomalie e și distracția de noapte
cu trupuri șerpuitoare.

Am vrut să știu
de ce nu se întâmplă nimic
în orașul ăsta prins bine în brațe
unde se petrec lucruri ciudate...!?

Zăpezile au pus stăpânire pe case.

Umbra se pierde dincolo de ziduri
și tu ești o nălucă.

Clipele, deja moarte,
numai viața le poate îndepărta-
când iese din omăt.

o înțelegere târzie

femeia este unica minunăție
universul este doar o construcție
pe care nu poți să o termini

surâsul
nu poate fi adus acasă
să te culci cu el în pat
până se plictisește și pleacă

nu pot crede
cum ne-am îndepărtat unul de altul
și nu mai ștergem sufletul
cu buzele lipite

înțeleg
cât de repede se petrece totul în viață
încât am neglijat cuvintele
care apropie munții

Conturul vidului

Trăgea noaptea cu o cange la mal,
pleca cu ea în buzunar,
își pune soarele sub cap
și, din umbră,
privea uimit conturul vidului.

Simțea cum transpiră obosit,
tăcerea nepereche sângera,
se măcinau pietre sub unghii,
iar printre degete scântei
prevesteau puterea luminii
cum topește nisipul pe umeri.

Chemarea, care da în sine,
spunea prin semne
cum s-o atingi,
mai adevărat decât risipa.
Mai presus decât iubirea,
trăiește interior o pasăre străină
ce-și exersează cântul
în apa unor poeme.

Mâinile se vor elibera;
va trăi liber în cuvinte,
se va despovăra de iluzii
și, uimit, va privi aerul
p e conturul vidului.

Mariana ZAUATI GARDNER
(Anglia)

După-amiază de vară

- Nu vreau să iau prânzul cu buldogul!

Elena își trage scaunul aproape de cel al lui Victor, a cărui față se luminează. Îi atinge buzele. Mosoare de ploaie lovesc ferestrele curbate.

- Trebuie Elena!

- N-are rost să ne grăbim, Victor. Una din duminicile astea, aș vrea să lenevesc în pat. E ca oțelul afară!

- Hai să discutăm la rece!

Elena își adăpostește buclele blonde sub brațul bronzat al lui Victor.

- Să fim realiști! Nu vreau să merg nici în ruptul capului! Nici într-un caz! Nu după dimineața asta! Mă tot dirijează! Cu hotărârile ei de guvernare a casei!

Elena se pierde în ploverul lui din bumbac.

- Suntem față în față cu o problemă serioasă!

Încă o oră până la prânz! Îi explorează absorbit rădăcina nasului prin ochelari.

- Te simt enervată. Hai să considerăm situația cu mintea limpede.

Victor apucă biscuitele orfan rămas în cutia din carton de pe măsuta de toaletă și-l ronțăie cu poftă.

- Au! Cred că mi-a căzut plomba.

- Victor, trezește-te la realitate. Trebuie neapărat să ne mutăm. Cât se poate de repede. Tropăie peste demnitatea noastră. Nu vezi cum se poartă cu Colonelul ca și cum i-ai fi valet.

- Imi dau perfect seama că trebuie să luăm imediat o decizie, iubito.

- Victor, am ajuns dincolo de cuvinte. Să fim realiști. Trebuie să scăpăm de aici. Să ne eliberăm de prânzul ei duminical! Ai privit-o cu atenție? Arată ca un lințoliu în basorelieful pe o stelă.

Vocea Elenei strangulează strâns aerul.

- ...un ou spart împrăștiat într-o capsulă a timpului... te înțeleg perfect, Elena.

- Îi conectată cu întreruperi. Să fim realiști. Nu pot să sar la fiecare moft al ei, numai pentru că-i suntem chiriași! M-am săturat! Sunt prea obosită la sfârșitul fiecărei zile! Ce sugerezi Victor?

- Problema este că... suferim din lipsă de timp... după orele nesfârșite... cu pacienții din spital! Sunt sigură!... Sunt convinsă că

vom găsi ceva potrivit.

- Victor, cu lipsa asta acută de locuințe?... să fie cel puțin o cameră cu vedere la grădină, într-o casă cu baie... un loc unde să putem dormi până la prânz duminică! Ca aici, dar fără...

- Vreau să-mi trăiesc viața fără Doamna Ghervescu! E posesivă și mereu nemulțumită! Mă bagă în boale cu atâtea amintiri întemnițate...

Vorbele Elenei i se coagulează în gât.

- Mă bucur că nu mi-a fost directoare la liceu! Vreau să revin la Iași! Numai dacă nu se pierde subit... astfel... vom fi cu toții feriți... Privirea lui de oțel îi arde tapetul.

- Nu vorbi așa, Victor! Suntem medici. Trebuie să fim înțeleghetori! Pretind că nu te-am auzit pronunțând aceste cuvinte. Când am mers la baie dimineață, m-a încolțit pe palier... Colonelul se lupta deja cu mașina de gătit, camuflat strategic de o grămadă de prosoape de bucătărie, iar un morman de crățiți i se urcau în față ca o piramidă.

- Ea ne face să ne simțim consumați de vină!

- Elena, Victor... Elena, Victor...! țipă strident o voce ca glasul papirului de partea cealaltă a ușii.

Un ciocanit greu reverberează prelung.

- Elena, Victor... Coborâți imediat... este Colonelul!... repede, repede... strigă glasul apreat din spatele ușii din stejar bine lustruit.

Elena și Victor tresar. Se privesc vinovați. Ies din dormitor și coboară scările câte două odată. Colonelul, lat pe canapea, cu fața hâită, găfăie ca un câine de curse. Doamna Ghervescu îi freacă mâinile și încheieturile.

- Repede Elena... ieși în stradă și strigă o birjă!, ordonă Victor.

- Domnule Colonel, unde vă doare?

Victor îi ia mâna stângă și-i caută pulsul. - Îm...

Colonelul se luptă să pronunțe, dar limba-i alunecă și se dizolvă în dantura falsă.

- Domnule Colonel, mă auziți? Puteți să zambiți, vă rog?, îi cere Victor.

Gura Colonelului rămâne rigidă, colțul buzelor afundate spre stânga. Mintea-i este înnămolită în vise mușcătoare despre vânătoria ursului, un urs care se ascunde în

tufișuri uriașe. Visează?... despre ursul, un urs al nopții, de tip arlechin, pe care nu-l poate vedea printre tufișurile dese. Parcă vine și se duce... într-un vis despre cum să vâneze ursul după manualul inginerului silvic. Visează un vis despre un vulpoi prevestitor de rele? Sau este un vis despre sfârșit?

Doamna Ghervescu nu mai radiază autoritate. Privirea-i confuză se deplasează de la fața Colonelului la cea a lui Victor, ca și cum ar privi un film mut. Se simte încordată și tulburată. Fața ei este cizelată ca în marmură. Se simte pusă în priză.

Elena aranjează perna pe care Colonelul își odihnește capul fără vlagă, cu pielea inflamată. Îi scoate pantofii și-i masează tălpile pe când Victor îi ridică capul ușor și încearcă să-l facă să înghită o tabletă de aspirină. Ochii Colonelului rămân închiși, abandonați condiției sale.

- Ce-o fi cu birja? Șoptește Victor.

Corpul Colonelului se frământă în fermentație intensă când suflul lui prins în capcană evadează pe furiș în fața ochilor lor.

Doamna Ghervescu apucă ca în ghiare mâna Colonelului și încearcă să-i vorbească la ureche.

- Nu am puls! Șoptește Victor.

- Doamna Ghervescu, îmi pare rău dar nu mai putem face nimic pentru Domnul Colonel. Îmi pare atât de rău.

Cu inima chinuită, Doamna Ghervescu și ridică fața unghiulară spre Victor, respiră profund și pronunță cu glas egal.

- Viața Colonelului a fost ordonată în ore bine definite și precise, ca feliile tăiate de un curțit ascuțit. Scrisoarea pe care a primit-o ieri este de vină.

Spune așa pe măsură ce se calmează.

- Doamna Ghervescu, să vă fac o cafea sau un ceai?, o întreabă Elena cu lacrimi în ochi.

- Dacă vrei, un ceai, te rog!, îi răspunde Doamna Ghervescu cu fața ca cizelată în marmură.

- Nu-l găsiți că arată foarte bine?

Ploaia contaminează vegetația grădinii. Mesajul ei ud pătrunde înăuntru prin ușile deschise dinspre grădină și zăbovește pe parchetul din stejar.

Constelații epigramatice

Marian POPESCU (n. 18.08.1930)

Născut în Văcărești, jud. Dâmbovița, al cărei Cetățean de onoare este din anul 2003. A absolvit Școala Tehnică Militară (1944) și Facultatea de Drept, la Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj (1961). A lucrat ca ofițer activ în mai multe unități militare, apoi a ocupat diferite funcții administrative, încheindu-și activitatea ca director general la Universitatea Tehnică Cluj-Napoca. Este membru (din 1988) și președinte ales pe viață (din ianuarie 2000) al Cenaclului „Satiricon” din Cluj-Napoca și membru al Uniunii Epigramiștilor din România. Este inclus în circa 50 de volume colective de epigramă, peste 46 de premii obținute și alte distincții.

Apariții editoriale: „Epigrama – o frântură de viață” (2004), „Zâmbetul ciulinilor” (2008), „Gânduri ascunse” (2009), „Marianus claudiopolitanus epigrammaticus” (2010). Este coautor la 9 volume colective de epigramă, editate cu prilejul Festivalului „Eterna Epigramă”, la organizarea căruia a participat până în 2005, după care s-a retras din motive obiective.

Epigrama

Poligonul care-absoarbe
Numai trăgători de soi,
Ce la trei cartușe oarbe,
Trage unul... de război.

Politică

Dumnezeu, cu gura Lui,
Zise: „Vezi mereu ce spui,
Mai ales în fața cui,
Despre cine,... că-s destui!”

Balans

Viața e supremă. Forul
Care-și face datoria:
Când te suie cu-ascensorul,
Când te lasă... cu frânghia.

Măria Sa, femeia

Uite-așa, cât sunt de mic,
I-am ajuns pân' la buric!
De eram înalt, frumos,
Ajungeam eu și mai jos.

Politicianul

Uns cu-atâtea alifii,
Minte-ntreaga carieră,
Dar ca el, sunt mii și mii...
Alifiile diferă.

Basmele

Mi-au legănat copilăria
Și anii-n care mă transform,
Dar azi, ascult în România
Povești... la care nu mai dorm.

Căsnicie

Că butoiu-i plin cu miere,
Poate mai credea un veac,
Dacă sfânta lui muiere
Nu se încurca c-un drac.

Voință politică

Vreau s-alerg, aș vrea să zbor
Către cel ce ne conduce –
Nici picioarele nu vor,
Dar nici capul nu mă duce...

Coșbuciană

„Viața e un bun pierdut
Când n-o trăiești cum ai fi vrut...”;
Noi o trăim cum ne e dat
Și tot nu văd ce-am câștigat.

Clinică

Socrul – e cardiolog,
Soacră-mea – oftalmolog,
Soața – doctor, asistent,
Numai eu sunt pacient...

Omul secolului

Gorbaciov! Cu un „seism”
Ne-ai scăpat de comunism!
Taică-meu spunea, săracu:
„Scapi de el... și dai de dracu!”

Strada

Voi muri, precum se știe,
Dar ca fericit al sorții,
Mulțumescu-ți Primărie
Că am groapa-n fața porții.

Gastronomică

Soacră-mea când vine-acasă
De departe i-aud vorba,
Iar când ne-așezăm la masă
Dânsa... ne acrește ciorba.

Lecție

Pe Tabla Vieții scriem toți
Așa cum soarta ne impune,
Lăsăm înscrisuri la nepoți –
Dar notele cine le pune?!

Alcoolicul

La locuința mea de veci
Când vii pierdută pe poteci
Cu lumânări și iasomie,
Să nu bocești!... Să ai tărie!

Bunicii

Sunt stejari înfipti în glie,
Care stau la datorie
Pe ninsori, arșițe, ploi –
Iar la umbra lor... stăm noi!

Arhimede

Cerând un „punct” în Univers
De critici am voit să scap –
Era al doilea gând pervers
De-a da Pământul peste cap!

Colegii

Prin viața asta trecător
Așa urât vorbesc de mine,
C-am preferat de mult să mor
Să mă vorbească și de bine...

Înțelepciune

Mi-a zis șeful: „N-are rost
Să te contrazici c-un prost!”
Multe sfaturi mi-a mai dat,
Îl ascult... dar nu-l combat!

Consolare

În urmărirea timpului fugar
Avem dosarul plin de semnalmente,
N-am reușit să-l prindem încă, dar
I-am reținut o groază de amprente.

Moartea

Sus pe deal și-a înălțat
Primul cimitir privat;
Guvernării-i mulțumește
Că... afacerea-nflorește!

Recensământul pensionarilor

Sculați voi, oropsiți ai vieții,
Flămânzi și goi și duși de nas,
Că vin, în pragul dimineții,
Să vadă câți ați mai rămas...

Nedumerire

Nimănuia nu-i țin partea,
Dar nu-l mai pricep pe el:
De ce-i zice „prost ca noaptea”,
Când și ziua e la fel?

Anunț „mărinimos”

Mi se curmă-al vieții fir,
Dar cedez, cum se cuvine,
Locul meu în cimitir
Celui mai grăbit ca mine.

Constelații epigramatice

Nelu IONESCU-QUINTUS (n.12.08.1919)

Născut la Ploiești, de profesie plastician.

Epigramist, membru al Cenaclului „Ion Ionescu-Quintus”, din Ploiești, și al Uniunii Epigramiștilor din România.

Apariții editoriale epigramatice: „Sport și zâmbet” (1997), „Inspirații fără rații” (1998), „Mozaic tematic și epigramatic” (1998), „Trident Quintus” (în colaborare, 2001), „Spicuri” (2003), „Epigramiștii în epigrame” (2003), „Celebrități” (2004), „Pe ultima sută de... poante” (2005), „Satirizări proverbiale” (2005), „VIP-uri” (2005), „Epitafuri” (2005), „Voiajând cu gluma” (2005), „Slab sexice” (2006), „On révient toujours” (2006), „Quintesențe” (2007), „Zâmbet de adio” (2010), „Scânteieri” (2011), „Fel de fel” (2011).

Inclus în peste 60 de volume colective de epigramă.

Epigramă

După sens și parametri,
Pare disputatul meci,
Cu un „unsprezece metri”
În minutul nouăzeci!

Ipocritul

După cum se vede
Are rațiune:
Spune ce nu crede,
Crede ce nu spune!

La cules de căpșuni

De s-au dus spre zări albastre
E normal să-i înțeleg,
„Rodul” guvernării noastre
Îl culeg!

Lui Mircea la 90 de ani

O lume te răsfăță
La cei „30” de viață,
Că restul, cum se știe,
Sunt de căsătorie.

Bacusiană

Cum să nu adore vinul,
Coniacul intrinsec,
Romul, votca ori pelinul,
Dacă-n cap e „triple-sec!”

Trandafirii

S-ar putea să-ți dea
Dragostea în viață,
Dar la vârsta mea,
Îi prefer... dulceață.

Portret feminin

Ondulații fine,
Nas pe sus purtat,
Ochii prin vitrine,
Gura... pe bărbat.

Bancnota de zece mii

Aș prefera chiar morga,
În chip de decedat,
Decât să văd cum Iorga
E devalorizat!

La fumători

Căință,
Mari belele,
Voință,
„Trei lulele”.

Portret masculin

Riduri pe figură,
Barbă, perciuneii,
Țigaret în gură,
Ochii... pe femei.

Disciplina

Pentru viață, un tezaur,
Pentru oameni, giuvaer,
Disciplina e de aur,
Mai ales când e de fier.

Exces de viteză

Ce relație ciudată
Între pasăre și pom:
Cioara croncăne pe-o roată,
Iar șoferul e „în pom”.

Soția

Gingășie, vis, poveste,
Lux, bijuterii și bani,
Mai cu seamă dacă este
„Jumătatea” lui... ca ani!

Conștiința

Pe nimeni nu surprinde
Un fapt ce ne pătrunde:
La noi nu se mai vinde,
Că nu prea ai de unde!

Minciuna

Chiar de s-ar alege praful
Din minciuna gogonată,
Nu-i pot scrie epitaful,
Că nu moare niciodată!

Cocheta

Cu-al său farmec mă cuprinde
Și gândesc mereu cu jind –
Tot ce-mbracă ea, o „prinde”,
Numai eu nu pot s-o prind!

Electorale

Obținând de-ndată votul,
Prin eternul șiretlic,
Cum să nu-și dorească totul,
Dacă-s „oameni de nimic”!

Viața

Flori, botez, vaccin,
Sport, amor, fiori,
Bani, plăceri, suspin,
Boli, decese... flori.

Urare

Astfel să-ți ajute soarta
Pentru anul care vine:
Să te-mbraci doar la Romarta
Și să te dezbraci... la mine!

Warerloo

Loc consacrat
De-un om aparte,
Ce l-am uitat
În „bună parte”!

Biblică

„Precum în cer și pre pământ”
Susține crezul nostru sfânt
Și de aceea-ntruna sper
S-ajung cât mai târziu „în cer”!

Cuplul modern

Dorind să se amuze
Pe-alei, în plin extaz,
Se pupă doar pe buze,
Că nu mai au obraz!

„Baftă”

Împlinindu-se sorocul,
Toată viața am avut,
Numai parte de norocul...
Din salut!

La locul meu de veci

Sub licărirea unui sfeșnic,
Umbrit de florile din vas,
Din cel ce odihnește veșnic,
Doar spiritul a mai rămas.

Doina DRĂCUȚ

Stăpânirea unei epoci (Leonardo da Vinci)

Artistul cel mai profund al epocii Renașterii, gânditorul cel mai exigent și mai complet, cu o fascinație intelectuală extraordinară, este Leonardo da Vinci. De la o vârstă fragedă încă, uimea prin invenții surprinzătoare în toate domeniile: tablouri care creau un fel de halucinație, proiecte cutezătoare, pentru a forța natura, a netezi munții, a regla apele, a dezminți greutatea. Avea o putere de raționament impresionantă. El a rămas în amintire ca om al himerelor, dar al celor care dau preț artei și vieții. Absorbit de legile perspectivei și de calcule, el întemeia sau presimțea toate științele viitorului. A fost, în egală măsură, pictor, sculptor, arhitect, om de știință, umanist; întruchipare a tipului de om universal al Renașterii. Studiase geometria, mecanica, alchimia, legile perspectivei, geologia, hidraulica, anatomia, botanica, însușindu-și noțiunile abstracte pe care le aplica în arta sculpturii și a picturii. Dincolo de studiu, el posedă o intuiție fantastică, o intuiție în cel mai înalt grad, o intuiție creatoare de viață. Este poate singurul om pentru care știința și arta s-au contopit exprimând gândirea într-o expresie luminoasă și tainică străbătută de un freamăt misterios.

Leonardo da Vinci s-a născut într-o localitate din Italia, Vinci - de unde îi vine și numele -, lângă Florența, în anul 1452. Era fiul natural al unui burghez cu stare din Florența și al unei țărănci. El nu a fost nicidecum bastardul nenorocit pe care îl descriu viețile romanți-

oase. Tatăl său l-a recunoscut și a căutat să-i dea o educație aleasă, potrivită clasei căreia îi aparținea. De mic, el a arătat înclinație pentru artă, dar mai ales pentru cunoașterea și înțelegerea naturii și a universului. Prima parte a vieții a trăit-o în Florența producând puțin, punând accent mai mult pe studiu și mai ales pe pregătirea lui de inginer militar, „capabil să ridice fortificații, să întărească orașe, să construiască corăbii neinflamabile, piese de artilerie și aparate de zburat”. O imensă muncă intelectuală însoțește și traversează activitatea sa.

La 30 de ani, Leonardo da Vinci părăsește Florența și se stabilește la Milano, într-un mediu nou. Aici începe emanciparea viitorului mare artist. El se eliberează de autoritatea florentină și pune bazele propriei sale stăpâniri intelectuale și artistice. După el, orice activitate mentală are un aspect mecanic și nu este posibilă o discriminare între disciplinele superioare și arta „mecanică” a picturii, iar arta, în general, este un instrument al cunoașterii superioare. El reia, pe cont propriu, motivul platonician al „elogiului văzului” și spune: „cine pierde vederea nu mai percepe frumusețea universului și se aseamănă cu un om închis trăind într-un mormânt”.

Precursor al științei pozitivistice, rupând-o cu gândirea medievală, Leonardo da Vinci aparține, în gândirea sa, ca și în arta sa, de curentul mistic și ocultist, care se răspândea în mediul Academiei florentine, fiind pătruns

de elemente provenite din umanismul neoplatonician. El s-a făcut celebru și prin fan-tezii și farse fără număr. Era un geniu derutant și capricios, iubea inovațiile surprinzătoare și activitățile ludice. La Milano a fost organizatorul sărbătorilor lui Ludovico; rolul său era de a pune la punct distracțiile, de a desena costumele, de a ridica decorurile. Era, de asemenea, „un mare creator de ghicitori și de enigme, construia rebusuri alambicate”. Se povestește că trecând prin piața de păsări, el le scotea din colivie, plătea prețul cerut și le lăsa să-și ia zborul pentru a le reda libertatea pierdută. Această anecdotă nu este, firește, inventată; dar ea reia foarte exact o trăsătură a lui Pitagora, despre care Plutarh relatează aceeași dragoste pentru animale și aceeași grijă pentru cruțarea vieții lor.

În 1501, deci la 49 de ani, Leonardo da Vinci se întoarce la Florența, unde vine din nou în contact, ca în tinerețe, cu prietenii de la Academie și cu mediul umaniștilor. Se dedică cercetării asupra zborului păsărilor, apoi asupra secțiunilor conice. Viața lui devine dezlănțată și capricioasă, atracția către matematică este irezistibilă și pictura este neglijată. Vasari, biograful vieții lui, va denunța mai târziu ideile capricioase ale artistului care studia mișcările astrilor în loc să-și termine pânzele. De altfel, acest om scrupulos, pentru care perfecțiunea devenea un scop, păstra la el ani de-a rândul operele începute, revenea asupra lor, schimba unele detalii, mai ștergea altele. În afară de asta, fiecare operă mai însemnată era pregătită prin nenumărate studii. De la Leonardo da Vinci au rămas multe desene izolate și „manuscripte”, ale căror foi sunt scrise într-o scriere ciudată care nu poate fi citită decât văzută în oglindă. Din lucrările de pictură neterminate se poate vedea că preocuparea de căpetenie a lui Leonardo da Vinci, de cum începea un tablou, era să modeleze o figură prin clarobscur, adică să creze planuri și reliefuri, eventual expresii ale fizionomiei, prin valori de umbră și lumină.

Leonardo da Vinci a fost un desenator fenomenal, unul din cei mai mari și mai personali pe care-i cunoaște arta. Cu „un condei

Leonardo da Vinci - Cina cea de taină

sau un vârf de argint și cu o bucată de hârtie”, el putea exprima orice. Nu exista problemă de perspectivă, de formă omenească în orice atitudine, de aspect al naturii, pe care el să nu le poată reda cu o perfecțiune uimitoare. Totodată, însă, la el formele apar învăluite în aer și lumină, volumele rezultate sugerează suavitatea, grația, candoarea, trecerile de la relieful de ansamblu la părțile plate par topite printr-un procedeu unic.

Leonardo da Vinci - Anatomia umărului

„Cu cât cunoști mai mult, cu atât iubești mai mult”, spunea Leonardo da Vinci. Și el a cunoscut. Forma nu era în ochii lui decât simbolul unei realități intelectuale superioare. El a înțeles totul. Vechile dogme și noile sentimente nu se mai înfruntau în el. El accepta lumea, el întrezărea sursa comună și cercul etern al lucrurilor. Cobora în adâncurile naturii, singur, doar cu simțurile sale, universul exterior fiind, de fapt, rezultatul propriei sale meditații. Putea să surprindă același surâs în ochii tuturor ființelor care ieșiseră din gândirea sa și să descopere degetul lor întins către același punct nevăzut, ca pentru a indica viitorului îndoiala pe care o simțea în el. „Pictura sa lipsită de mister este misterul picturii”. Toată știința, adunată de un întreg secol, înflorește în el ca poezie, și știința lui e făcută din toată poezia răspândită de către precursorii săi. A avut simțul vieții reale, a avut blândețea înțelepciunii dobândite și a atins, prin înalta sa rațiune, pragul aceluși sentiment confuz din care se nasc noile religii. El, care pretindea că nu există o altă știință în afară de cea care se poate traduce în simboluri matematice, a tradus ceea ce știa în poeme plastice aproape impenetrabile, în care intuiția, poate fără voia lui, îi călăuzea mâna.

Din prima parte a vieții artistului, opera cea mai prețuită este „Fecioara printre stânci”, unde ilustrează o legendă despre întâlnirea

în pădure, pe când erau copii, a lui Christos și a Sfântului Ioan Botezătorul.

Compoziția pe care contemporanii o considerau ca o operă capitală în cariera sa de pictor este „Cina cea de taină”. În această lucrare, Leonardo da Vinci dorea să reprezinte nu momentul în care Mântuitorul rupea pâinea, instituind prin aceasta taina cuminecturii, ci momentul în care declara discipolilor: „Adevăr, adevăr zic vouă, unul dintre voi mă va vinde”. De aici mișcarea violentă, de protestare, de care sunt animate figurile. Drama interioară dă unduire vieții, precum un uragan care trece peste arbori. Este cea mai nobilă operă de psihologie activă din întreaga pictură. El avea puterea de a pătrunde sub fiecare înveliș, în adâncul temperamentului omenesc, de a-i trăi tragedia intimă, de a uni toate stările de seninătate și de revoltă, de elan și de cădere, de rezervă și de renunțare, într-o singură mișcare a spiritului.

Neliniștit și cercetător, Leonardo da Vinci pune deopotrivă preț atât pe o mașină de invenție mecanică cât și pe o operă pictată sau sculptată. Pentru el, toate aceste forme ale activității erau numai un drum spre cunoașterea și înțelegerea lumii. De la el a rămas aforismul: „Adevărata înțelegere este fructul adevăratei iubiri”.

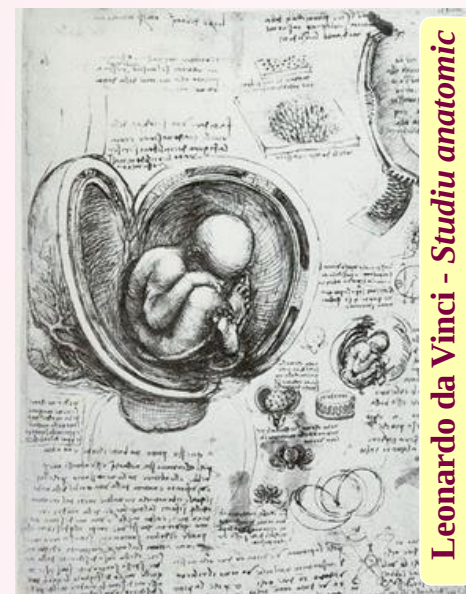
Dar opera în jurul căreia s-au împletit legende, s-au făcut poezii, s-au creat romane este faimosul portret al Giocondei. Este un tablou, la executarea căruia, Leonardo da Vinci a lucrat câțiva ani. Început în anul 1502, el a fost terminat abia în 1506. Într-un peisaj fantastic și plin de mister, al cărui sens nimeni n-a știut să-l descifreze, în care se văd munți abrupti și ape albastre, el a așezat figura Monei Lisa. Valoarea prestigioasă pe care o are în lumea întreagă este dată de „zâmbetul enig-

Leonardo da Vinci - Fecioara printre stânci

matic, provenit din contrastul dintre caracterul guri, cu buzele schițând un surâs și seriozitatea pătrunzătoare a ochilor”.

În anul 1515, Leonardo da Vinci primește propunerea regelui Francisc I de a se muta în Franța, unde acesta îi dăruiește un castel lângă Amboise. Patru ani mai târziu, adică în 1519, Leonardo da Vinci se stinge din viață. Regele Franței, care îl iubea și îl respecta, l-a asistat în ultimele momente, l-a îmbrățișat și a dat ordin să fie înmormântat cu cele mai mari onoruri.

Leonardo da Vinci - Studiu anatomic

Din această ultimă perioadă a vieții, datează portretul său. Sunt trăsăturile unui bărbat providențial, ale unuia din geniile lumii. Forma gurii pare să exprime o amărăciune, o decepție puternică, ochii sub sprâncenele stufoase sunt pătrunzători, buni și triști, părul și barba dau ceva venerabil fizionomiei, oferă ideea nobletei însăși a cunoașterii. El se prezintă ca unul dintre acei filozofi ai misterului universal, intrând în familia ideală a „înțelepților”. Așa cum ne spune istoricul Vasari, frumusețea lui era celebră: „prin splendoarea magnificei sale înfățișări, el îi înșenina pe cei mai triști, avea o statură bine proporționată, grațioasă și elegantă”.

Leonardo da Vinci este unul din acele spirite care pun stăpânire pe o epocă, o frământă, o transformă, o silesc să i se supună, îi propun idealuri, o ajută să le atingă, îi oferă modele și dispar lăsând asupra ei pecetea neștersă a geniului lor.

Leonardo da Vinci nu este reprezentantul unei țări, nici măcar al unei epoci. El aparține istoriei dezvoltării inteligenței umane. Și totuși, nimeni mai bine ca el nu întruchipează imaginea omului multilateral al Renașterii.

Bibliografie

- Berenson, Bernard: *Les peintres italiens de la Renaissance*, Paris, 1920
 Burkhardt, Jakob: *Geschichte der Renaissance in Italien*, Berlin, 1867
 Oprescu, G.: *Manual de istoria artei*, Buc., 1985
 Schneider, R.: *La peinture italienne*, Paris, 1929
 Wölfflin, Heinrich: *L'art classique initiation au genie de la Renaissance italienne*, Paris, 1911